

Załącznik

do Uchwały nr.....

Rady Miejskiej w Skalbmierzu

z dniaroku

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY SKALBMIERZ

Projekt „Opracowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbierz” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Świętokrzyskiego.

Opracowanie:

Grupa CDE

Centrum Doradztwa Energetycznego Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 17

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Martyna Gajda

Aleksandra Szlachta

Agnieszka Kopańska

Michał Mroskowiak

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Spis treści

Program Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz	1
1. Wstęp	6
Część I – DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE Skalmierz	8
2. Metodologia	9
3. Podział gminy Skalmierz na jednostki struktury wewnętrznej.....	12
4. Charakterystyka obecnej sytuacji Gminy Skalmierz	14
4.1. Sfera społeczna	17
1.5.1. Demografia	17
1.5.2. Pomoc społeczna.....	23
1.5.3. Bezrobocie	25
1.5.4. Bezpieczeństwo publiczne.....	27
1.5.5. Zjawiska społeczne	35
1.5.6. Kultura	36
1.5.7. Aktywność społeczna	38
4.2. Sfera gospodarcza.....	40
1.5.8. Stopień przedsiębiorczości	40
4.3. Sfera środowiskowa.....	44
4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	47
1.5.9. Zdarzenia na terenie Gminy Skalmierz.....	49
1.5.10. Dostęp do usług podstawowych na terenie Gminy Skalmierz i ich jakość.....	58
1.5.11. Dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do funkcji obszaru	62
4.5. Sfera techniczna	63
1.5.12. Obiekty architektoniczne	64
1.5.13. Placówki oświatowe i ich wyposażenie techniczne.....	66
1.5.14. Stan techniczny obiektów budowlanych.....	68
5. Analiza opinii mieszkańców Gminy Skalmierz	71
6. Diagnoza syntetyczna gminy Skalmierz.....	76
6.1. Diagnoza zjawisk społeczno-gospodarczych.....	79
6.2. Diagnoza zjawisk środowiskowych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych.....	83
7. Identyfikacja obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem	87
CZĘŚĆ II – ZAKRES PROGRAMOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	90
1. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	90

2.	Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem.....	91
3.	Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji.....	92
3.1.	Strefa społeczna	93
3.2.	Strefa gospodarcza.....	93
3.3.	Strefa środowiskowa	94
3.4.	Strefa przestrzenno-funkcjonalna	94
3.5.	Strefa techniczna.....	94
4.	Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych	98
5.	Cele i kierunki działań.....	99
6.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	101
6.1.	Część pierwsza – lista podstawowych zadań rewitalizacyjnych	101
6.2.	Część druga – lista projektów uzupełniających	111
Część III – WDRAŻANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		115
1.	Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	115
1.1.	Komplementarność przestrzenna	115
1.2.	Komplementarność problemowa	115
1.3.	Komplementarność proceduralno - instytucjonalna	116
1.4.	Komplementarność międzyokresowa.....	116
1.6.	Komplementarność źródeł finansowania	116
1.6.1.	Indykatywne ramy finansowe dla projektów rewitalizacyjnych	117
1.6.2.	Finansowanie projektów rewitalizacyjnych z innych źródeł	119
2.	Partycypacja społeczna	130
2.1.	ETAP I	131
2.2.	ETAP II	132
2.3.	ETAP III	132
3.	System wdrażania i monitorowania PR Gminy Skalmierz	132
Część IV– POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY ..		141
1.	Źródła prawa na szczeblu międzynarodowym oraz Unii Europejskiej	141
1.1.	Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich.....	141
1.2.	Europa 2020- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	142
2.	Źródła prawa na szczeblu krajowym	143
2.1.	Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.....	143

2.2. Strategia rozwoju Kraju 2020	144
2.3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	144
2.4. Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą do 2030	145
2.5. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skalmierz na lata 2012 – 2020.....	146
2.6. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skalmierz na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020	147
3. Załączniki	148
4. Spis tabel	148
5. Spis rysunków.....	149
6. Spis wykresów	150
7. Załączniki graficzne.....	151
7.1. ZAŁĄCZNIK 1	152
7.2. ZAŁĄCZNIK 2	153
7.3. ZAŁĄCZNIK 3	154

1. Wstęp

Podstawowym instrumentem tworzącym zakres i kierunki działań rewitalizacyjnych jest program rewitalizacji, który jest opracowany oraz przyjęty przez samorząd lokalny w drodze uchwały. Jest to długoterminowy program mający na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru procesem rewitalizacji, będzie wymagało przez Władze wsparcia poprzez dostępne instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe).

Program Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz (PR) ma charakter zintegrowany i złożony. Odnosi się on do wyzwań zidentyfikowanych w gminie w kontekście zrównoważonego rozwoju, z naciskiem na występujące problemy społeczne. Zaproponowane działania zmierzają ku rozwiązaniu występujących problemów dzięki podejściu holistycznemu – działając zarówno w sferze społecznej, jak i środowiskowej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań, które związane są z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

- ➡ Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy. Powinien nie tylko rozwiązywać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, ale także wykorzystywać potencjały rozwoju obszaru rewitalizowanego, całej gminy jak i otoczenia zewnętrznego. Program rewitalizacji powinien również zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzykresowym oraz źródeł finansowania.
- ➡ Proces rewitalizacji powinien być po drugie prowadzony w sferze społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Wybór kluczowych obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Analiza zagadnień społecznych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-budowlanych pozwoli dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów.
- ➡ Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Aktywowanie i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Całość dokumentu została podzielona na trzy części:

- » CZĘŚĆ I – DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE SKALBMIERZ – w której zostały opisane czynniki degradacyjne na terenie Gminy Skalbmierz. Zostały one podzielone na pięć stref: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Każda strefa zaś została opisana za pomocą wskaźników wyliczonych na 100 mieszkańców lub na 1 km². Na podstawie wskaźników została wskazany obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.
- » CZĘŚĆ II – REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH - w której została przedstawiona wizja gminy po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji oraz zostały opisane główne kierunki działań rewitalizacyjnych.
- » CZĘŚĆ III – WDRAŻANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH - w której zostały opisane ramy finansowania mechanizmów rewitalizacyjnych.

CZĘŚĆ I – DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE SKALBMIERZ

Procesy rozwoju jednostek samorządu terytorialnego: społeczne, gospodarcze czy funkcjonalne toczą się zwykle na określonym i ograniczonym przestrzennie obszarze. Człowiek, dostosowując otoczenie do swoich potrzeb bardzo często głęboko w nie ingeruje, co przyczynia się do powstawania obszarów silnie zurbanizowanych. Z perspektywy czasu stwierdzić można, że wiele polskich gmin rozwinęło się w sposób chaotyczny i przypadkowy, czego konsekwencją stały się wysokie koszty społeczne i ekonomiczne związane z ich funkcjonowaniem. Taki stan nieuchronnie wymusza wykorzystanie i przekształcenie terenów już w pewien sposób zagospodarowanych. Jednym z działań pobudzających korzystne zmiany na danym obszarze gminy jest rewitalizacja. Natomiast, aby móc w sposób efektywny prowadzić działania rewitalizacyjne, szczególnie istotne jest rzetelne i trafne zidentyfikowanie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w gminie.

Celem Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz jest zainicjowanie działań związanych z rewitalizacją gminy prowadzonych zgodnie z *Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, ogłoszonymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

Przeprowadzona za pomocą zobiektywizowanych metod i wskaźników diagnoza wskazała te obszary gminy Skalbmierz, które charakteryzują się szczególnie intensywną koncentracją szeregu niekorzystnych zjawisk, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk społecznych. Analiza zagadnień społecznych oraz w drugiej kolejności gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Diagnoza przeprowadzona została w oparciu o wiarygodne dane ilościowe oraz jakościowe pozyskane w odniesieniu do roku 2015 z Urzędu Gminy i Miasta Skalbmierz, Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kazimierzy Wielkiej, Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Gminie Skalbmierz oraz placówek oświatowych znajdujących się na terenie Gminy Skalbmierz. Dodatkowo, do diagnozy wykorzystano materiały wypracowane podczas konsultacji z mieszkańcami, tj. dane z ankiet w formie elektronicznej i papierowej.

2. Metodologia

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych. W celu dokonania rzetelnej oraz miarodajnej oceny zjawisk społecznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, gospodarczych i środowiskowych na terenie Gminy Skalbierz, Program Rewitalizacji dla Gminy Skalbierz opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale interesariuszy w pracach nad Programem, przy jednoczesnym zaangażowaniu zewnętrznych ekspertów, odpowiadających między innymi za przeprowadzenie procesu konsultacji społecznych oraz opracowanie przedmiotowego dokumentu wraz z diagnozą sytuacji gminy. Kolejne etapy prac nad Programem Rewitalizacji obejmowały następujące działania:

ETAP 1. Przygotowanie diagnozy sytuacji w Gminie Skalbierz, określenie problemów społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, gospodarczych i środowiskowych, a także wskazanie obszarów, na których problemy te się kumulują.

ETAP 2. Określono obszary zdegradowane na podstawie diagnozy i analizy danych statystycznych potwierdzonych konsultacjami społecznymi (spotkania konsultacyjne i warsztatowe, spotkania z urzędnikami, zbieranie uwag ustnych, zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej) opisanymi szczegółowo w rozdziale „Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji Gminy Skalbierz”.

ETAP 3. Delimitację przestrzenną obszarów problemowych wymagających interwencji w ramach Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej zdiagnozowanych problemów, opisanej w niniejszym dokumencie. Następnie wyznaczony został obszar rewitalizacji, zgodnie z definicją, że może on stanowić całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może obejmować terenów obejmujących więcej niż 20% ogólnej powierzchni gminy i nie może go zamieszkiwać więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Diagnoza i delimitacja oparte są na danych pozyskanych z następujących źródeł:

- Urząd Gminy Skalbierz;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Państwowa Komisja Wyborcza;
- Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej;
- Powiatowy Komisariat Policji w Kazimierzy Wielkiej;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kazimierzy Wielkiej;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach

- GUS;
- Ankietyzacja wśród mieszkańców Gminy Skalbmierz przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania;
- *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Skalbmierz na lata 2012-2020*

Dane te zazwyczaj dotyczą stanu na koniec 2015 r. W opisie Obszaru rewitalizacji wykorzystano także informacje pozyskane podczas spotkań i rozmów z przedstawicielami wymienionych powyżej instytucji oraz przeprowadzonych wizji lokalnych. Dane do diagnozy gromadzono według punktów adresowych lub przynależności do danej jednostki administracyjnej (sołectwa), szczególnie w przypadku tak zwanych danych „wrażliwych”.

ETAP 4. Podsumowaniem części diagnostycznej na tym etapie tworzenia dokumentu jest przeprowadzona analiza statystyczna oparta o budowę wskaźnika syntetycznego ($S_i = \sum_{j=1}^k z_{ij}$), podsumowującego wyniki analizy wybranych wskaźników. Metoda sum standaryzowanych umożliwia zbudowanie wskaźnika syntetycznego odzwierciedlającego natężenie zjawisk problemowych w poszczególnych jednostkach przestrzennych wyznaczonych przez sześciokąty należy do grupy metod bezwzorcowych porządkowania liniowego. Wskaźniki będące częścią wstępnej analizy, prowadzące do zbudowania wskaźnika syntetycznego, określają w sposób skondensowanych poziom degradacji danego obszaru. Pierwszym etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest normalizacja zmiennych w jej trakcie dokonuje się przekształcenia desytmalnty w stymulanty:

$$\text{dla Stymulant (S)} \quad z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$$

$$\text{dla Destymulant (D)} \quad z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$$

Tabela 1 Wykaz wskaźników użytych do opracowania diagnozy wyznaczenia obszaru zdegradowanego [źródło: opracowanie własne na podstawie otrzymanych danych]

Strefa	Nr.	Nazwa wskaźnika		Wzór dla normalizacji zmiennych
Sfera społeczna	1.1.	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	1.2.	Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców	S	
	1.3.	Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia 100 mieszkańców	S	
	1.4.	Liczba interwencji Policji na 100 mieszkańców	S	
	1.5.	Liczba przydzielonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	S	
	1.6.	Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$

	1.7.	Frekwencja wyborcza w wyborach do sejmiku [%]	D	
Sfera gospodarcza	2.1.	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
Strefa środowiskowa	3.1.	Powierzchnia lasów na 1 km ²	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	4.1.	Liczba wydarzeń drogowych na 1 km ²	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	4.2.	Liczba pożarów na 1 km ²	S	
	4.3.	Liczba miejscowych zagrożeń na 1 km ²	S	
	4.4.	Liczba fałszywych alarmów na 1 km ²	S	
	4.5.	Liczba obiektów sportowych na 1 km ²	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	4.6.	Liczba placówek medycznych na 1 km ²	D	
	4.7.	Długość dróg gminnych na 1 km ²	D	
Sfera techniczna	5.1.	Liczba zabytków na 1 km ²	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	5.2.	Wypożyczenie placówek na 1 placówkę oświatową	D	$z_{ij} = \frac{\max_{i\{x_{ij}\}} - x_{ij}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$
	5.3.	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ²	S	$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i\{x_{ij}\}}}{\max_{i\{x_{ij}\}} - \min_{i\{x_{ij}\}}}$

ETAP 5. Na mapę Gminy Skalmierz naniesiono odpowiednimi barwami obszary problemowe występujące na terenie Gminy w danej sferze. Do map dołączono legendy z objaśnieniem odpowiednich kolorów zastosowanych do przedstawienia przestrzennego problemów.

ETAP 7. Zidentyfikowano obszary problemowe w strefie społecznej, następnie w strefach przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej, a następnie wyznaczono obszar zdegradowany, a następnie na podstawie występujących potencjałów do ożywienia w sferze społecznej oraz pozostałych wyznaczono obszar rewitalizacji.

ETAP 8. Opracowano i zredagowano Projekt Programu Rewitalizacji.

Etap 9. Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Etap 10. Uchwalono Program Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz przez Radę Miejską w Skalmierzu.

Niniejszy dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Gminy i Miasta Skalmierz, przy współudziale ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

3. Podział gminy Skalbmierz na jednostki struktury wewnętrznej

Niezwykle ważnym jest, aby diagnoza czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych oraz technicznych została przeprowadzona w sposób szczegółowy. Aby taki sposób zachować, należy przed rozpoczęciem diagnozy Gminy, wyznaczyć jej jednostki planistyczne, które posłużą badaniu zróżnicowania wewnątrzgminnego.

W przypadku Gminy Skalbmierz podział nastąpił na podstawie wytyczenia granic poszczególnych sołectw/miejscowości. Podział taki został zastosowany, aby mieć pewność, iż przeprowadzona diagnoza w sposób rzeczywisty doprowadzi do wytyczenia obszaru zdegradowanego. Wszystkie przedstawione w diagnozie dane, zostały zebrane opracowane z podziałem na sołectwa. Przestrzenne zróżnicowanie diagnozowanych zjawisk zostało przedstawione za pomocą map z podziałem na sołectwa.

Gmina Skalbmierz podzielona jest na 23 sołectwa, których struktura powierzchniowa oraz demograficzna została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 2 Przedstawienie struktury powierzchniowej oraz demograficznej na terenie Gminy Skalbmierz (opracowanie własne CDE Sp. z o.o.)

Miejscowość	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
Skalbmierz	7,13	1333	186,96
Baranów	2,86	293	102,28
Bolowiec	2,23	100	44,81
Bełzów	2,82	121	42,84
Boszczynek	2,76	157	56,87
Drożejowice	5,96	168	28,18
Grodzonowice	1,47	189	128,17
Krępice	2,02	330	163,35
Kobylniki	7,41	439	59,24
Kózki	1,88	275	146,42
Małoszów	4,63	111	23,97
Przybenice	2,59	121	46,75
Podgaje	2,73	149	54,67
Rosiejów	5,33	275	51,55
Sielec Kolonia	3,60	392	108,97
Sielec Biskupi	3,35	257	76,78
Szarbia Zwierzyńska	5,01	134	26,74
Sietejów	1,71	191	111,51
Szczekarzów	1,90	224	117,72
Topola	8,10	197	24,31
Tempoczków Rędziny	4,27	172	40,24
Tempoczków Kolonia	2,60	151	58,07

Zakrzów	2,73	146	53,57
Zakrzówek	0,87	245	282,70
SUMA	85,98	6170	

Diagnoza dotyczy obszaru całej Gminy, w tym obszarów niezamieszkałych.

4. Charakterystyka obecnej sytuacji Gminy Skalbmierz

Gmina Skalbmierz położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie kazimierskim, który bezpośrednio graniczy z województwem małopolskim. Siedzibą gminy jest miasto Skalbmierz.

Powierzchnia gminy wynosi 8 594 ha (0,73% ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego i 20,3% powierzchni powiatu kazimierskiego). Spośród wszystkich gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim gmina Skalbmierz, pod względem wielkości, plasuje się na 21 miejscu (na 26 gmin). W powiecie kazimierskim Skalbmierz jest drugą co do wielkości gminą (największą powierzchnię zajmuje gmina Kazimierza Wielka).

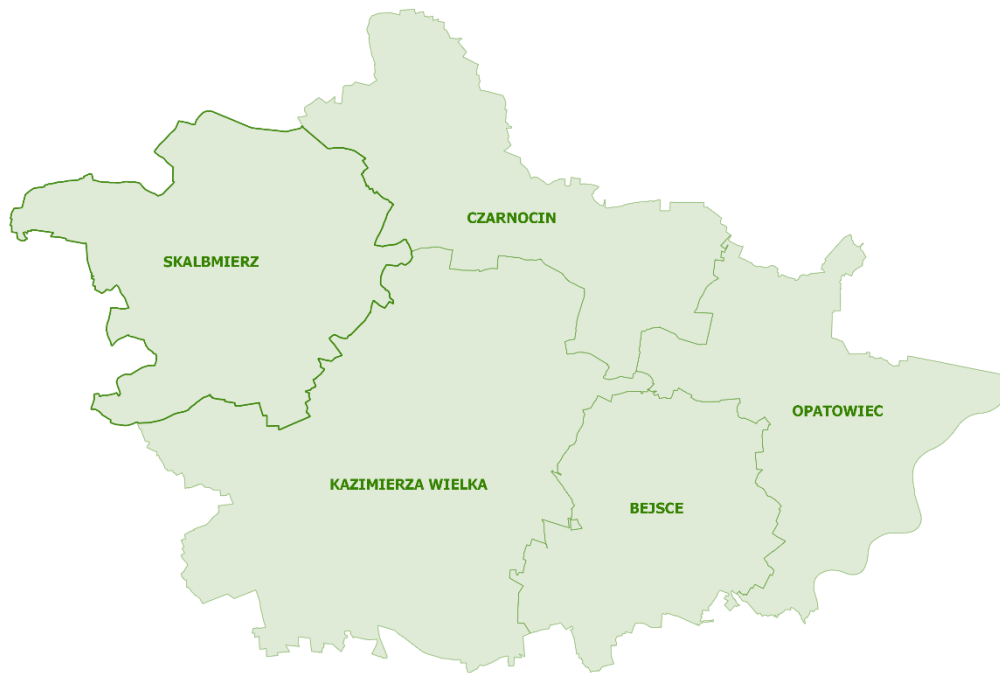
W skład gminy wchodzi 24 sołectwa: Baranów, Bełzów, Bolowiec, Boszczynek, Drożejowice, Grodzonowice, Kobylniki, Kózki, Krępiec, Małoszów, Podgaje, Przybenice, Rosiejów, Sielec Biskupi, Sielec Kolonia, Sietejów, Szarbia Zwierzyniecka, Szczekarzów, Tempoczków Kolonia, Tempoczków Rędziny, Topola, Zakrzów, Zakrzówek oraz miasto Skalbmierz.

Rysunek 1: Podział gminy Skalbmierz na sołectwa (opracowanie własne)

Skalbmierz graniczy z następującymi gminami:

- ➡ Kazimierza Wielka i Czarnocin (powiat kazimierski),
- ➡ Działoszyce (powiat pińczowski),
- ➡ Pałecznica (powiat proszowski)
- ➡ oraz Raławice (powiat miechowski).

Rysunek 2: Położenie gminy Skalbmierz na tle powiatu (opracowanie własne)

Przez teren Gminy Skalbmierz przebiegają trzy drogi wojewódzkie:

- » nr 768 Jędrzejów – Brzesko,
- » nr 783 Olkusz – Skalbmierz,
- » nr 770 Drożejowice – Krzyż.

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego [2002], gmina Skalbmierz położona jest w obrębie mezoregionu Płaskowyż Proszowski, wchodzącego w skład makroregionu Niecka Nidziańska. Obszar gminy ma charakter wyżynny i obejmuje szereg kopulastych, szerokich garbów i wzgórz, przeciętych dolinami rzecznyymi. Ich średnie nachylenie wynosi 8-12%. Wierzchowinowe partie płaskowyżu osiągają wysokość rzędu 320 m n.p.m (najwyższy punkt w gminie koło Rosiejowa). Deniwelacje na terenie gminy osiągają 128,5 m.

W gminie Skalbmierz największy wpływ na szatę roślinną wywarła pokrywa lessowa oraz wychodzące spod niej na powierzchnię na zboczach wzgórz wapienie i opoki. Na takim podłożu wykształciły się żyzne gleby - czarnoziemy i gleby brunatne.

Grunty orne występujące w powiecie kazimierskim mają ok. 75% udziału w najlepszych glebach województwa świętokrzyskiego (dla klas bonitacyjnych I-IIIa). Wśród gruntów przydatnych do produkcji rolniczej w powiecie kazimierskim należy wyróżnić:

- ➞ gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego (I i II klasa bonitacyjna) nadające się pod uprawę roślin o największych wymaganiach (pszenica, buraki cukrowe, warzywa) znajdujące się głównie w gminach: Czarnocin, Opatowiec, Kazimierza Wielka i Skalbmierz,
- ➞ gleby kompleksu pszennego dobrego (II, IIIa i IIIb klasa bonitacyjna) nadające się pod uprawę roślin o znacznych wymaganiach siedliskowych (pszenica, buraki cukrowe, warzywa) występujące głównie w gminach: Czarnocin i Skalbmierz.

Pod względem oceny jakości i przydatności gleb (wg klasyfikacji IUNG w Puławach) gleby w powiecie kazimierskim posiadają najwyższy wskaźnik waloryzacji (77 pkt).

Przy tak dużych zasobach gleb wysokiej jakości, rozwinęło się tu intensywne rolnictwo, a obszar gminy Skalbmierz został praktycznie w całości odlesiony. Lasy zajmują jedynie ok. 0,5% powierzchni gminy (43,7 ha), co jest wskaźnikiem zdecydowanie niższym niż średnia wojewódzka (27,5%), ale zbliżonym do średniej powiatowej (2,8%).

Obszary chronione w gminie Skalbmierz zajmują jedynie 2,86 ha, co stanowi około 0,03% powierzchni gminy.

Na terenie gminy Skalbmierz brak jest obszarów o znaczących walorach przyrodniczych objętych ochroną prawną w ramach systemu obszarów chronionych, w tym Natury 2000. Gmina jedynie graniczy w części północnej z Miechowsko-Działoszyckim Obszarem Chronionego Krajobrazu, który chroni kompleksy leśne w postaci zbiorowisk grądowych i świetlistej dąbrowy oraz pagórki kredowe i wąwozy lessowe, na których rozwinęły się murawy kserotermiczne z rzadkimi roślinami.

Obszary i obiekty chronione o lokalnym znaczeniu przyrodniczym w gminie Skarbmierz to (wg rejestru prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska):

- » jeden użytek ekologiczny,
- » pięć pomników przyrody.

Na obszarze gminy znajduje się jeden użytek ekologiczny - o nazwie „Rosiejów”. Zajmuje on 2,86 ha powierzchni i obejmuje haliznę porośniętą w 80% krzewami, w tym leszczyną, robinią i czeremchą.

Ponadto część gminy Skalbmierz jest stosunkowo bogata pod względem występowania elementów wzbogacających krajobraz tzn. szpalerów przydrożnych, kęp śródpolnych, zieleni towarzyszącej itp. Najbardziej atrakcyjna pod względem krajobrazowym jest zachodnia i południowa część gminy.

4.1. Sfera społeczna

Analiza kwestii społecznych jest elementarną częścią diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w celu opracowania programu rewitalizacji. Strefa społeczna jest niezwykle ważna, gdyż właśnie ta strefa jest podwaliną do przeprowadzania procesu rewitalizacji na terenie Gminy Skalbmierz. Wnikliwe zbadanie zagadnień społecznych pozwoli na opracowanie działań mogących rozwiązać występujące problemy lub załagodzić je, a także pobudzić aktywność lokalną. Tego typu przedsięwzięcia przyczyniają się do wzrostu skuteczności projektów rewitalizacyjnych, a także pełniejszego zaangażowania mieszkańców w życie gminy.

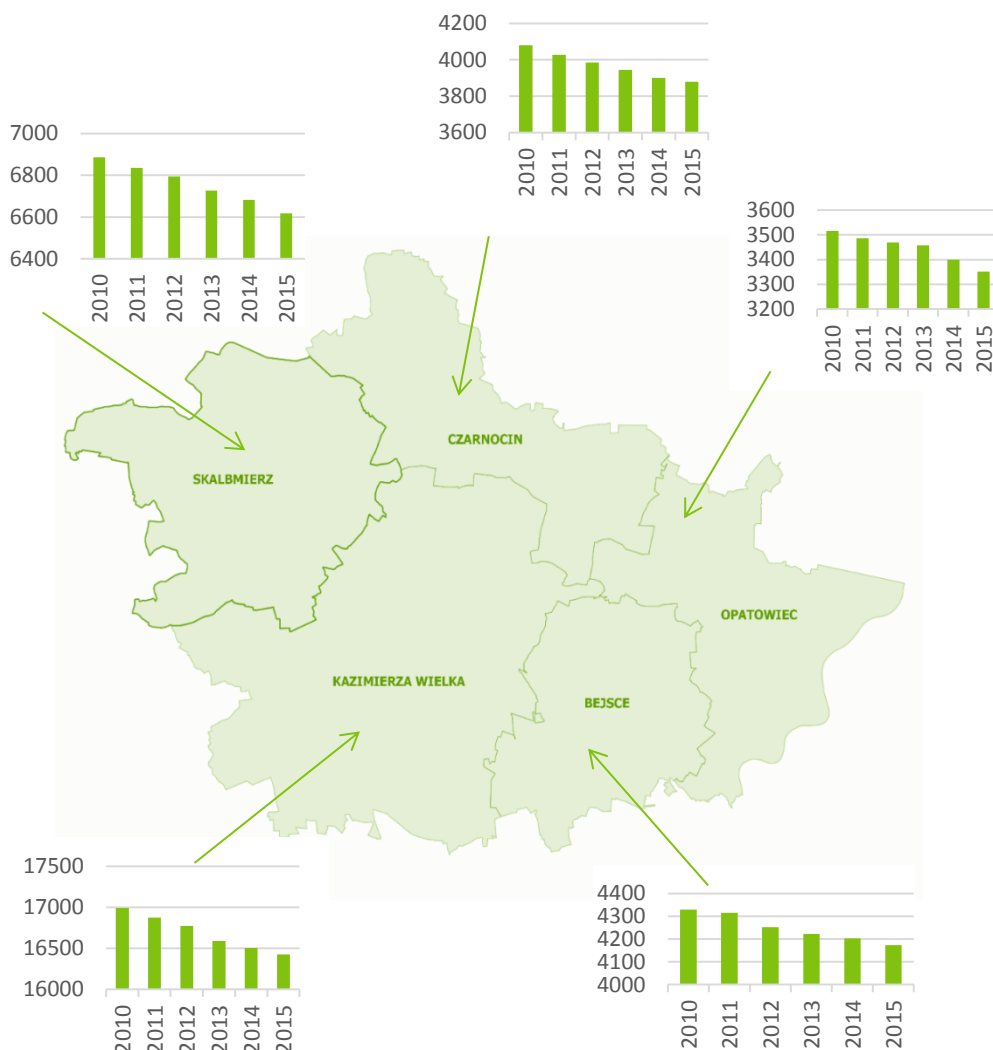
Do przeprowadzenia identyfikacji i oceny zjawisk społecznych wykorzystano następujące wskaźniki:

- Sytuacja demograficzna na terenie Gminy Skalbmierz,
- Sytuacja opieki społecznej na terenie Gminy Skalbmierz,
- Sytuacja bezrobocia na terenie Gminy Skalbmierz,
- 1.1. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców,
- 1.2. Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców,
- 1.3. Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia na 100 mieszkańców,
- 1.4. Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców,
- 1.5. Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców,
- 1.6. Wydarzenia kulturalne na 100 mieszkańców,
- 1.7. Frekwencja wyborcza [%]

1.5.1. Demografia

Potencjał demograficzny oraz zmiany struktury demograficznej wywierają istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych danej jednostki administracyjnej. Determinują między innymi rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, a także współdecydują o przebiegu przyszłego rozwoju.

Teren Gminy Skalbmierz w 2015 roku zamieszkiwało 6618 osób, w tym 3327 kobiet oraz 3291 mężczyzn. Pod względem liczby mieszkańców Gmina Skalbmierz jest drugą co do wielkości gminą w powiecie kazimierskim, zaraz po Gminie Kazimierza Wielka, którą w 2015 zamieszkiwało 16 426 osób. Najmniejszą pod tym względem Gminą w powiecie jest Gmina Opatowiec, którą w 2015 roku zamieszkiwało 3352 osoby. Poniższy rysunek przedstawia zmiany demograficzne w powiecie kazimierskim w latach 2010 – 2015.

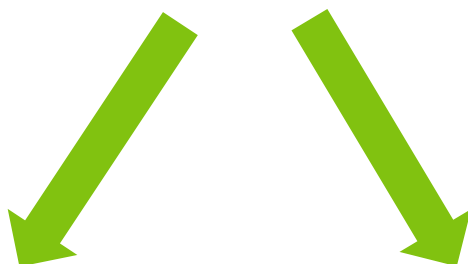
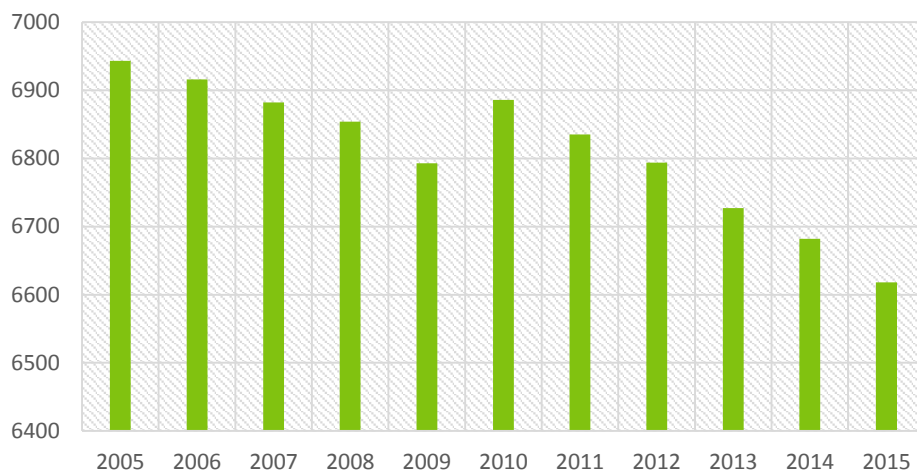

Rysunek 3: Liczba osób w powiecie kazimierskim w latach 2010-2015 (źródło: GUS)

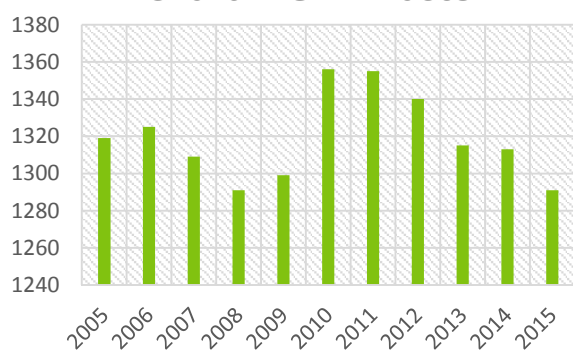
Wartość gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu kazimierskiego wahała się od 48,88 do 117,45 mieszkańców na kilometr kwadratowy. Znaczna rozpiętość tego wskaźnika wiąże się w głównej mierze z charakterem danej jednostki administracyjnej. Kazimierza Wielka, w którym odnotowuje się największą wartość tego wskaźnika jest miastem powiatowym. Gmina Skalbmierz na tle powiatu przyjmuje średnią (71,76 mieszkańców na kilometr kwadratowy), co pod względem gęstości zaludnienia plasuje ją na trzecim miejscu, zakładając, iż jako sytuację optymalną przyjmuje się wyższe wartości tego wskaźnika.

Poniższy wykres przedstawia zmiany liczby ludności na terenie Gminy Skalbierz. Jak widać w ostatnich latach (2010-2015) liczba ludności na terenie Gminy maleje. Ma to związek z migracjami ludności w celach zarobkowych oraz naukowych do większych ośrodków miejskich.

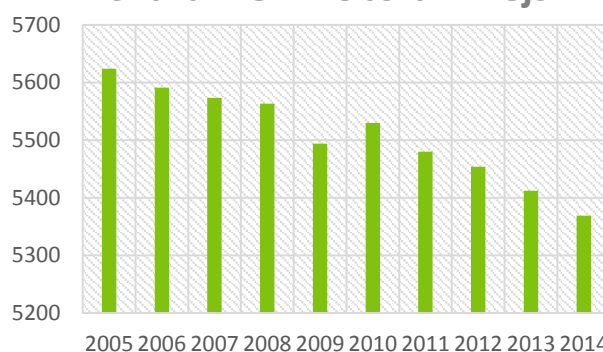
Liczba ludności - Gmina Skalbierz

Skalbierz Miasto

Skalbierz - obszar wiejski

Malejącą liczbę ludności zarówno na terenie Miasta Skalbierz, jak i na terenie obszaru wiejskiego Gminy Skalbierz odznaczono jako jeden z czynników powodujących sytuację kryzysową, które prowadzi do braku rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie Gminy.

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące migracji wewnętrznych oraz zagranicznych na terenie województwa świętokrzyskiego, powiatu kazimierskiego oraz Miasta i Gminy Skalbierz w latach 2010-2015. Wynika z niej, iż liczba osób wyjeżdżających z obszaru wiejskiego Gminy na przełomie lat 2014/2015

diametralnie zwiększyła się, natomiast na terenie Miasta Skalbierz zmalała, lecz również w tym przypadku saldo migracji pozostaje ujemne.

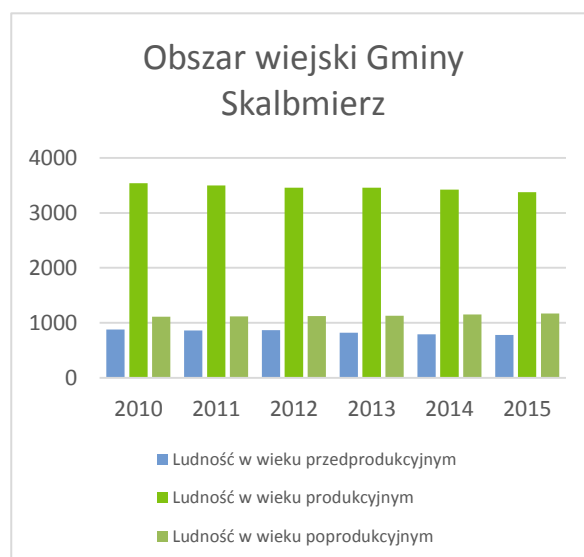
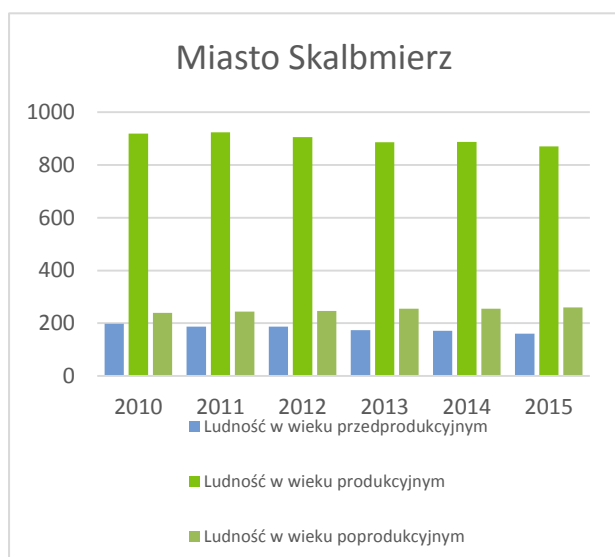
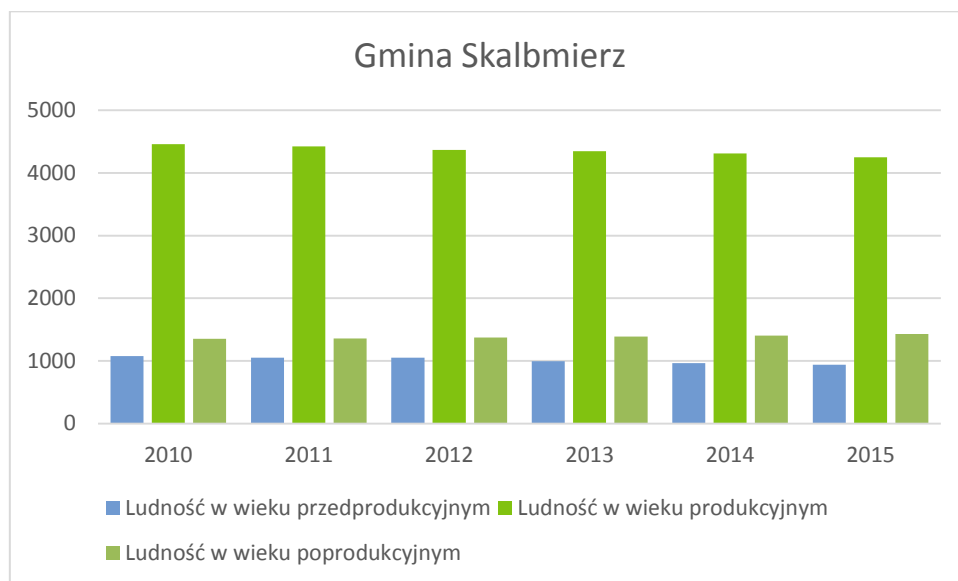
Działania rewitalizacyjne powinny mieć na celu stworzenie z Gminy Skalbierz miejsca atrakcyjnego pod względem pracy oraz zamieszkania, tak aby negatywne tendencje migracyjne zostały odwrócone. Niezbędne są działania inwestycyjne, które wraz z wsparciem sportu oraz kultury, pomogą stworzyć dla mieszkańców atrakcyjne miejsce do rekreacji i wypoczynku.

Tabela 3 Saldo migracji wewnętrznych oraz zewnętrznych na terenie powiatu kazimierskiego oraz Miasta i Gminy Skalbierz (opracowanie własne na podstawie danych GUS)

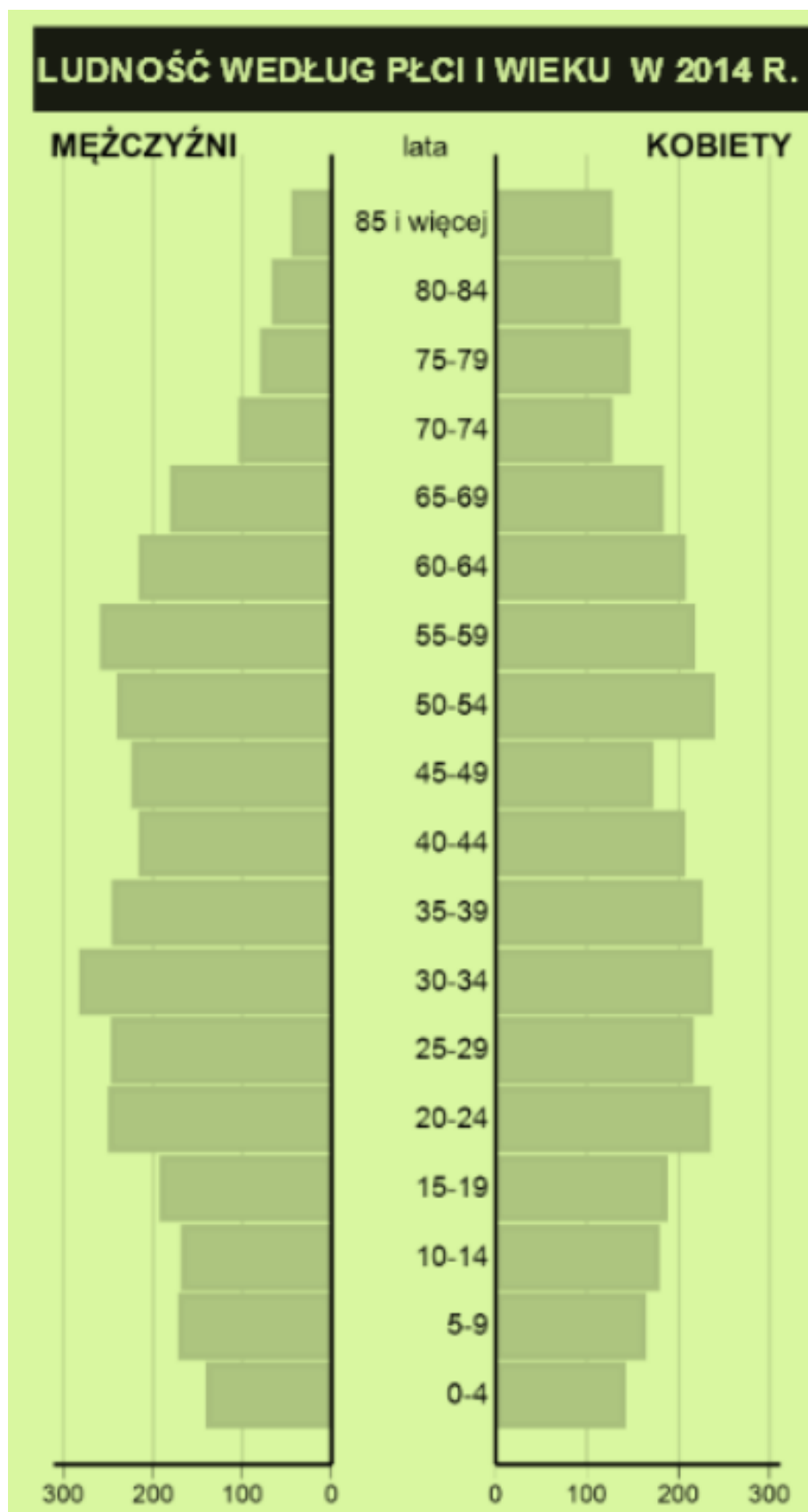
	saldo migracji wewnętrznych						saldo migracji zagranicznych					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-2567	-2408	-2180	-2618	-2464	-2268	22	103	52	-191	-106	bd
Powiat kazimierski	-69	-87	-72	-77	-72	-91	10	6	-2	-15	2	bd
Skalbierz (3)	9	-36	-20	-33	-15	-26	1	0	0	1	-2	bd
Skalbierz - miasto (4)	15	-1	-20	-6	-9	-4	1	-1	0	1	0	bd
Skalbierz - obszar wiejski (5)	-6	-35	0	-27	-6	-22	0	1	0	0	-2	bd

W strukturze mieszkańców bardzo nieznacznie dominują kobiety – na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet. Charakterystyczna wydaje się być również dominacja kobiet w wieku poprodukcyjnym, co jest widoczne na poniższej piramidzie wieku. Niepokojąca jest również niewielka liczba kobiet w wieku rozrodczym, a więc w przedziale lat 25-40.

Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy Skalbierz zmalała. W 2010 w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy mieszkało 1076 osób, w 2012 – 1054, natomiast w 2015 – 938. Maleje również liczba osób w wieku produkcyjnym: z 4457 w 2010, spadła ona do 4249 w roku 2015. Rośnie natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym: w 2010 roku na terenie Gminy osób takich było 1353, w 2012 – 1374, natomiast w 2015 – 1431. Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym jest widoczny zarówno w części miejskiej Gminy jak i wiejskiej. Taka sama tendencja dotyczy osób w wieku produkcyjnym. Natomiast trend wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest szczególnie widoczny na obszarze wiejskim Gminy Skalbierz.

Pozytywnym jest jednak fakt, iż współczynnik obciążenia demograficznego (czyli ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) z roku na rok maleje. W 2012 wyniósł on 63,7, w 2014 – 63,5, natomiast w 2014 – 63,4. Niepokojące jest jednak, iż wskaźnik ten jest większe od wskaźnika oceniającego cały powiat kazimierski, gdzie wynosi on 59,5.

Rysunek 4 Piramida wieku mieszkańców Skalmierza w 2014 roku (źródło: GUS)

1.5.2. Pomoc społeczna

Zadaniami związanymi z udzielaniem pomocy społecznej na obszarze gminy Skalmierz jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalmierzu.

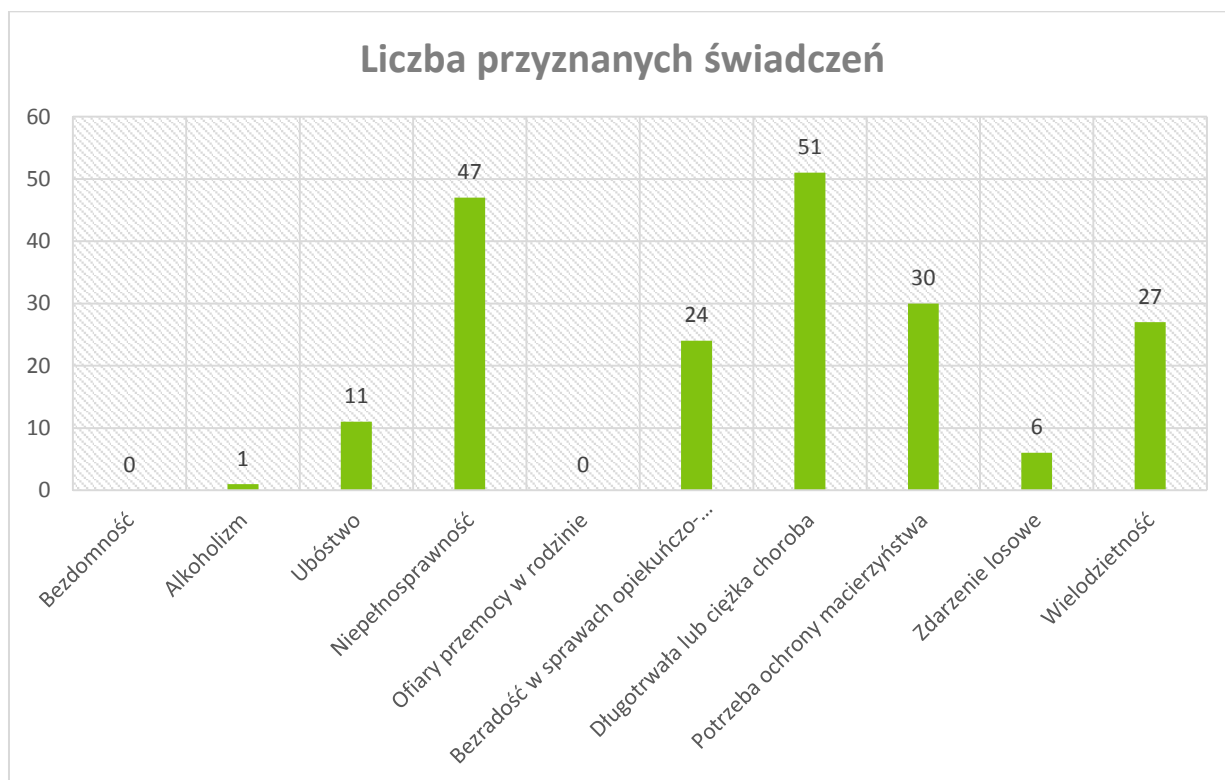
Z Protokołu z kontroli problemowej przeprowadzonej w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skalmierzu z 2011 roku wynika, iż pomocą w formie zasiłku stałego objęto 28 osób, w tym 23 samotne, natomiast w 2012 roku zasiłek został wypłacony 27 osobom.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęska żywiołowa lub ekologiczna, przemoc w rodzinie, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa.

W 2011 roku MGOPS przyznał pomoc w postaci zasiłku okresowego 84 osobom – głównym powodem przyznawania pomocy było bezrobocie – 66 osób, długotrwała choroba – 7 osób, niepełnosprawność – 2 osoby oraz 10 zasiłków okresowych z innych powodów. W 2012 roku pomocą w formie zasiłku okresowego objęto 51 osób.

Dodatkowo ośrodek zajmuje się pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2011 roku program objął ogółem 397 osób, pomoc otrzymało 149 dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży była udzielana na wniosek rodziców, dyrektora szkoły lub pracownika socjalnego.

MGOPS prowadzi również działalność skierowaną dla ludzi, którzy borykają się z ubóstwem, alkoholizmem, niepełnosprawnością. W Gminie Skalmierz w 2015 roku wydano 530 świadczeń socjalnych. Poniższy wykres przedstawia wyszczególnienie przyznanych świadczeń na terenie Gminy Skalmierz z podziałem na powody ich przyznawania.

Wykres 1 Liczba przyznanych świadczeń społecznych na terenie Gminy Skalbierz w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy i Miasta Skalbierz)

Suma przydzielonych zasiłków dla rodzin na terenie powiatu kazimierskiego w roku 2015 wynosiła 1431. W samej Gminie Skalbierz wydano 333 takich zasiłków, co stanowi 23 % ogółu dla całego powiatu. Jeśli chodzi o współczynnik obrazujący ilość wydanych wniosków w stosunku do 100 mieszkańców gminy, najlepiej na tle całego powiatu kazimierskiego wypadła Gmina Kazimierza Wielka oraz Skalbierz. Poniższa tabela przedstawia dane dla Gmin w całym powiecie kazimierskim.

Tabela 4 Przyznane zasiłki rodzinne na dzieci na terenie powiatu kazimierskiego (opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Gmina	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci
Kazimierza Wielka	681
Skalbierz	333
Bejsce	154
Czarnocin	136
Opatowiec	127

W przypadku gminy Skalbierz znaczną część przyczyn przyznawania pomocy społecznej było pozostawanie mieszkańców w stanie chorobowym lub dotknięcie niepełnosprawnością. Taki stan rzeczy związany jest między innymi ze zwiększającym się udziałem osób powyżej 67 roku życia w ogóle społeczeństwa, zaś następstwem staje się realny problem wykluczenia społecznego, którego objawami są pełne odcięcie lub niski poziom uczestnictwa w życiu zbiorowym. Ponadto długotrwała i ciężka choroba członka gospodarstwa domowego dezorganizuje życie rodziny. Niejednokrotnie w związku z podjęciem

opieki nad taką osobą, członek rodziny zmuszony jest częściowo lub w całości zrezygnować z pracy zarobkowej.

Wysoka ilość świadczeń przyznawanych z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby została odznaczona jako jeden z czynników powodujących sytuację kryzysową w strefie społecznej.

1.5.3. Bezrobocie

Trwały brak pracy jest czynnikiem, który ma decydujący wpływ na zaspokajanie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia jest narastająca patologia społeczna, pogłębianie się niepewności społecznej i wzrost poczucia zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego. Długotrwały brak pracy powoduje szybka degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Sytuacja materialna długotrwałych bezrobotnych zależy w dużym stopniu od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności oraz długów. Istotne znaczenie ma bowiem poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. Najbardziej trudną sytuację materialną mają rodziny długotrwale pozostające bez stałego zatrudnienia.

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w powiecie kazimierskim zarejestrowane były 1 746 osoby bezrobotne, z czego 48,23% stanowiły kobiety. W celu zdiagnozowania stopnia bezrobocia w gminach powiatu kazimierskiego zastosowano wskaźnik obejmujący liczbę bezrobotnych w gminie przypadającą na 100 mieszkańców. Najwyższym wskaźnikiem bezrobocia charakteryzowała się gmina Kazimierza Wielka (5,84). Najlepszą sytuację odnotowano natomiast w gminie Opatowiec (3,34).

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Skalbmierz w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2012 roku wyniósł 8,4, w 2013 roku – 9,8, natomiast w 2014 roku 9,6. Niepokojący jest wzrost liczby osób bezrobotnych na przełomie lat 2013/2014 oraz zbliżanie się tej wartości do średniej powiatowej, która w 2014 wyniosła 9,7.

Poniższa tabela zawiera informacji dotyczące liczby osób bezrobotnych na terenie powiatu kazimierskiego w latach 2012-2015. Wynika z niej, iż na terenie Gminy Skalbmierz maleje liczba osób bezrobotnych, w tym kobiet oraz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Tabela 5 Bezrobotni zarejestrowani na terenie powiatu kazimierskiego na przełomie lat 2012-2015 (PUP w Kazimierzy Wielkiej)

	Zarejestrowani bezrobotni																											
					Podział sumy osób bezrobotnych na grupy																							
													Podział bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy															
	Razem				Kobiety				będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy				do 25 roku życia				w tym do 30 roku życia				powyżej 50 roku życia				długotrwale bezrobotni			
Miasto/Gmina	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Bejsce	198	227	198	182	98	105	98	85	188	213	209	172	95	98	102	66	bd	bd	bd	112	12	21	87	23	125	138	145	118
Czarocin	181	232	181	192	89	104	89	97	175	223	230	177	83	96	110	80	bd	bd	bd	116	11	16	95	16	111	118	142	128
Kazimierza Wielka	1210	1255	1210	960	564	580	564	475	1143	1179	1119	888	365	351	530	424	bd	bd	bd	406	224	224	319	196	783	820	772	671
Opatowiec	150	173	150	112	62	75	62	43	139	166	151	100	61	73	62	36	bd	bd	bd	55	15	22	48	20	94	109	106	73
Skalbmierz	349	405	349	300	183	192	183	142	334	390	391	281	124	162	171	93	bd	bd	bd	146	49	50	149	47	224	238	257	214

1.5.4. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest niezwykle ważnym elementem sfery publicznej. Poczucie bezpieczeństwa i pewności odczuwalne wśród mieszkańców gminy wpływa na rozwój danej jednostki terytorialnej. Do wskaźników opisujących sytuację bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy zalicza się:

- » Liczbę przestępstw na 100 mieszkańców,
- » Liczbę wykroczeń na 100 mieszkańców,
- » Liczbę zatrzymanych do wytrzeźwienia na 100 mieszkańców,
- » Liczbę interwencji policji na 100 mieszkańców.

Wszystkie dane związane z bezpieczeństwem publicznym otrzymano z Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej. Uzyskano dane za 2015 roku.

PRZESTĘPSTWA

Z przeprowadzonych przez policję analiz wynika, iż największa liczba przestępstw koncentruje się w wyznaczonych wstępnie obszarze przeznaczonym do porytetowych działań rewitalizacyjnych. Brak ładu przestrzennego oraz znaczna degradacja najważniejszych budynków na terenie Miasta Skalbierz powodują, iż na tym terenie maleje poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Na terenie Gminy Skalbierz w 2015 popełniono 64 przestępstwa, z czego aż 44 na terenie miejscowości Skalbierz. Odnosząc liczbę przestępstw do liczby mieszkańców danej miejscowości, największy wskaźnik obejmuje sołectwa Skalbierz, Bełzów, Drożejowice oraz Małoszów.

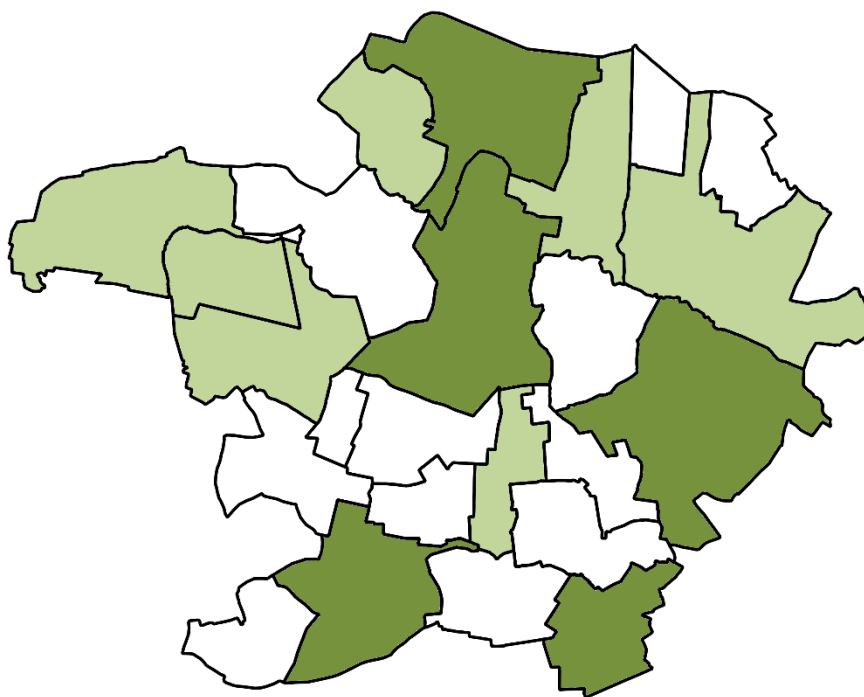
Sołectwo	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców
Skalbierz	44	3,30
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	2	1,65
Boszczynek	0	0,00
Drożejowice	3	1,79
Grodzonowice	0	0,00
Krępie	0	0,00
Kobylniki	3	0,68
Kózki	1	0,36
Małoszów	2	1,80
Przybenice	0	0,00
Podgaje	1	0,67
Rosiejów	2	0,73
Sielec Kolonia	2	0,51
Sielec Biskupi	0	0,00

Szarbia	0	0,00
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	2	1,02
Tempoczków Rędziny	1	0,58
Tempoczków Kolonia	1	0,66
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
RAZEM	64	
Średnia dla Gminy		0,94

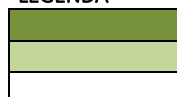
Legenda:

Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

PRZESTĘPSTWA

LEGENDA

powyżej 0,94
0,93 - 0,01
0,00

WYKROCZENIA

W 2015 roku w gminie Skalmierz popełniono łącznie 955 wykroczeń, z których najwięcej miało miejsce w sołectwach Skalmierz, Drożejowice oraz Szarbia Zwierzyniecka (odpowiednio 370, 281 oraz 192). Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców jest najwyższa w Drożejowicach oraz Szarpii Zwierzynieckiej, natomiast

w sołectwach Baranów, Bolowiec, Bełzów, Grodzonec, Rosiejów, Sielec Kolonia, Sielec Biskupi, Siatejów, Szczekarzów, Tempoczków Rędziny, Tempoczków Kolonia, Zakrzów oraz Zakrzówek nie popełniono żadnych wykroczeń.

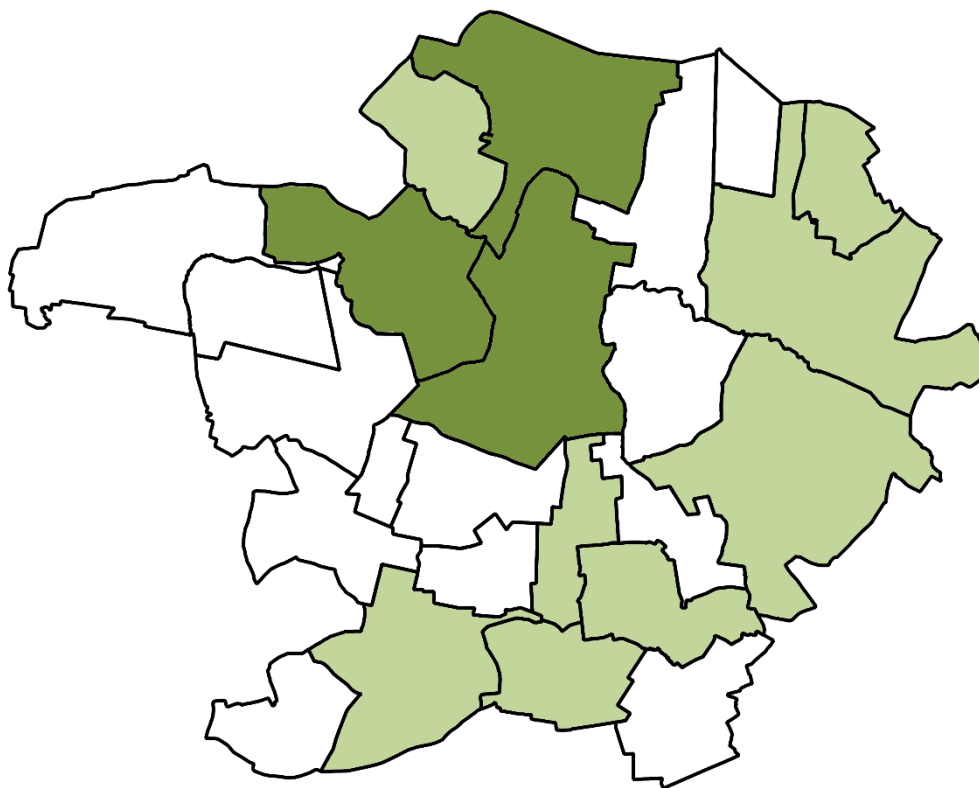
Sołectwo	Liczba popełnionych wykroczeń	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców
Skalmierz	370	27,76
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	0	0,00
Boszczynek	10	6,37
Drożejowice	281	167,26
Grodzonec	0	0,00
Kępice	23	6,97
Kobylniki	15	3,42
Kózki	12	4,36
Małoszów	5	4,50
Przybenice	13	10,74
Podgaje	12	8,05
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	0	0,00
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	192	143,28
Siatejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	22	11,17
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	955	
Średnia dla Gminy		13,99

Legenda:

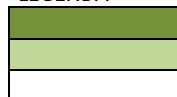
Wartość wskaźnika wyższa niż

wartość średniej dla całej Gminy

WYKROCZENIA

LEGENDA

powyżej 13,99
13,98 - 0,01
0

WYTRZEŻWIENIA

W 2015 roku w gminie Skalbmierz zatrzymano do wytrzeźwienia łącznie 24 osób. Najwięcej osób z powodu nietrzeźwości zatrzymano na terenie sołectwa Skalbmierz, natomiast w pozostałych sołectwach były to pojedyncze przypadki.

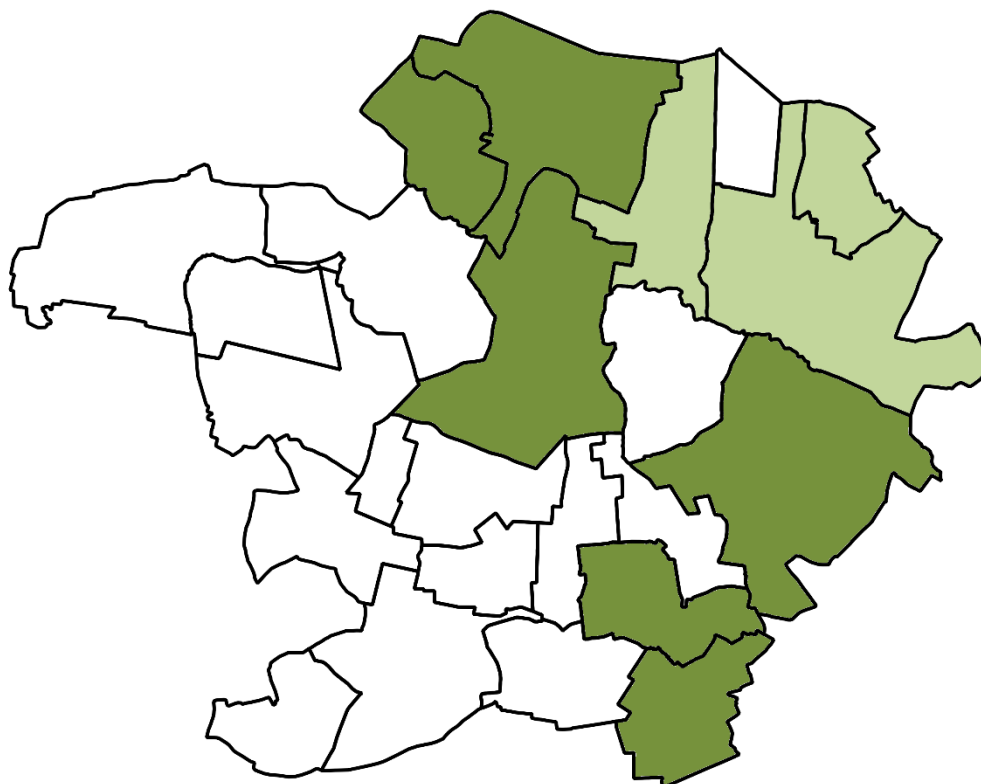
Sołectwo	Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia	Liczba zatrzymanych do wytrzeźwień na 100 mieszkańców
Skalbmierz	14	1,05
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	2	1,65

Boszczynek	1	0,64
Drożejowice	1	0,60
Grodzonowice	0	0,00
Kępice	1	0,30
Kobylniki	1	0,23
Kózki	0	0,00
Małoszów	0	0,00
Przybenice	0	0,00
Podgaje	2	1,34
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	1	0,26
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	0	0,00
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	1	0,51
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	24	
Średnia dla Gminy		0,35

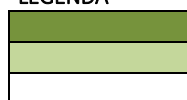
Legenda:

**Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy**

LICZBA ZATRZYMANÝCH DO WYTRZYŻWIENIA

LEGENDA

powyżej 0,35
0,35 - 0,23
poniżej 0,23

INTERWENCJE POLICJI

Na terenie Gminy Skalbmierz policja interweniowała 1075 razy. Najwięcej interwencji odnotowano na terenie sołectwa Skalbmierz (443), Drożejowice (285) oraz Szarbia Zwierzyniecka (193). Natomiast wskaźnik oddający liczbę interwencji policji na 100 mieszkańców danego sołectwa przyjmuje największą wartość w sołectwach Drożejowice oraz Szarbia Zwierzyniecka.

Z analizy przestrzennej wszystkich powyższych czynników wpływających na bezpieczeństwo publiczne wynika, iż najwięcej zdarzeń z udziałem policji oraz straży pożarnej ma miejsce na terenie sołectwa Skalbmierz, co zostało odznaczone jako czynnik powodujący sytuację kryzysową na terenie tego sołectwa.

Nasilenie zjawisk przestępczych i wykroczeń w strefie śródmiejskiej jest zjawiskiem typowym, jednak warto zwrócić na nie uwagę w kontekście planowanych inwestycji zmierzających do poprawy jakości przestrzeni

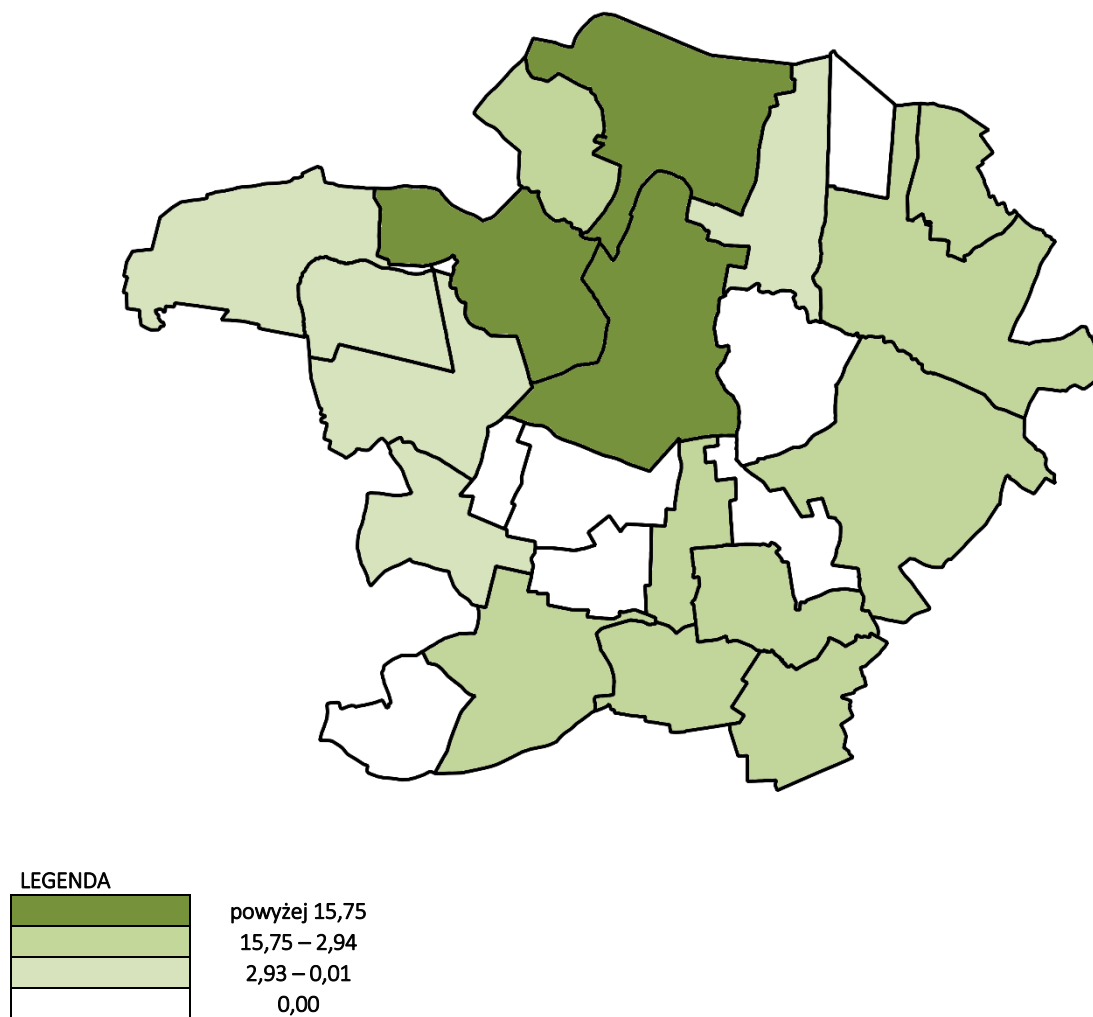
publicznej na rewitalizowanym obszarze. Poczucie bezpieczeństwa osobistego to podstawowa cecha każdego prawidłowo rozwijającego się społeczeństwa.

Sołectwa	Liczba interwencji Policji	Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców
Skalmierz	443	33,23
Baranów	2	0,68
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	5	4,13
Boszczynek	13	8,28
Drożejowice	285	169,64
Grodzonowice	0	0,00
Krępie	25	7,58
Kobylniki	19	4,33
Kózki	14	5,09
Małoszów	8	7,21
Przybenice	13	10,74
Podgaje	16	10,74
Rosiejów	2	0,73
Sielec Kolonia	6	1,53
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	193	144,03
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	26	13,20
Tempoczków Rędziny	3	1,74
Tempoczków Kolonia	2	1,32
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	1075	
Średnia dla Gminy		15,75

Legenda:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

INTERWENCJE POLICJI

1.5.5. Zjawiska społeczne

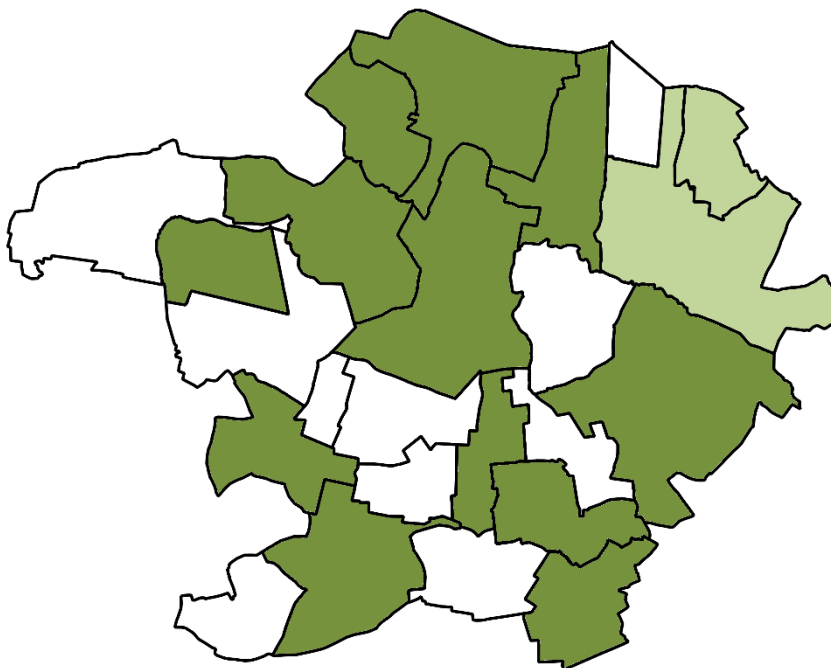
Niebieska karta to procedura, która zostaje podjęta w rodzinie, w której wystąpiło podejrzenie przemocy. W gminie Skalbmierz wydano 43 niebieskich kart, przy czym najwięcej tego typu dokumentów na 100 mieszkańców danego sołectwa obowiązuje wśród ludności sołectw Bełżów oraz Podgaje. Niebieska karta nie obowiązuje w żadnej rodzinie w sołectwie Bolowiec, Grodzonowice, Przybenice, Sielec Biskupi, Słetejów, Szczekarzów, Tempoczków Rędziny, Zakrzów oraz Zakrzówek.

Sołectwo	Liczba niebieskich kart	Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców
Skalbmierz	19	1,43
Baranów	2	0,68
Bolowiec	0	0,00
Bełżów	3	2,48
Boszczynek	1	0,64
Drożejowice	2	1,19
Grodzonowice	0	0,00
Krępie	1	0,30
Kobylniki	1	0,23
Kózki	2	0,73
Małoszów	1	0,90
Przybenice	0	0,00
Podgaje	3	2,01
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	3	0,77
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	1	0,75
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	3	1,52
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	1	0,66
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	43	
Średnia dla Gminy		0,63

Legenda:

**Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy**

NIEBIESKIE KARTY

LEGENDA

powyżej 0,63
0,63 – 0,23
poniżej 0,23

1.5.6. Kultura

W gminie Skalbmierz odbywa się szereg corocznych imprez, do których należą pikniki, odpusty, festyny czy wydarzenia sportowe. Odbywają się one regularnie w stałych lokalizacjach – w wybranych sołectwach.

Najwięcej imprez na terenie Gminy Skalbmierz odbywa się w sołectwie Skalbmierz. Corocznie na terenie sołectwa odbywa się 78 imprez, natomiast łącznie na terenie całej gminy – 82. Pozostałe sołectwa na terenie Gminy Skalbmierz nie mogą pochwalić się wystarczającą ilością wydarzeń kulturalnych, co zdecydowanie zmniejsza poczucie integracji oraz zaangażowania w sprawy społeczne. Niewielka liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych na obszarach wiejskich Gminy Skalbmierz to czynnik, który prowadzi do sytuacji kryzysowej.

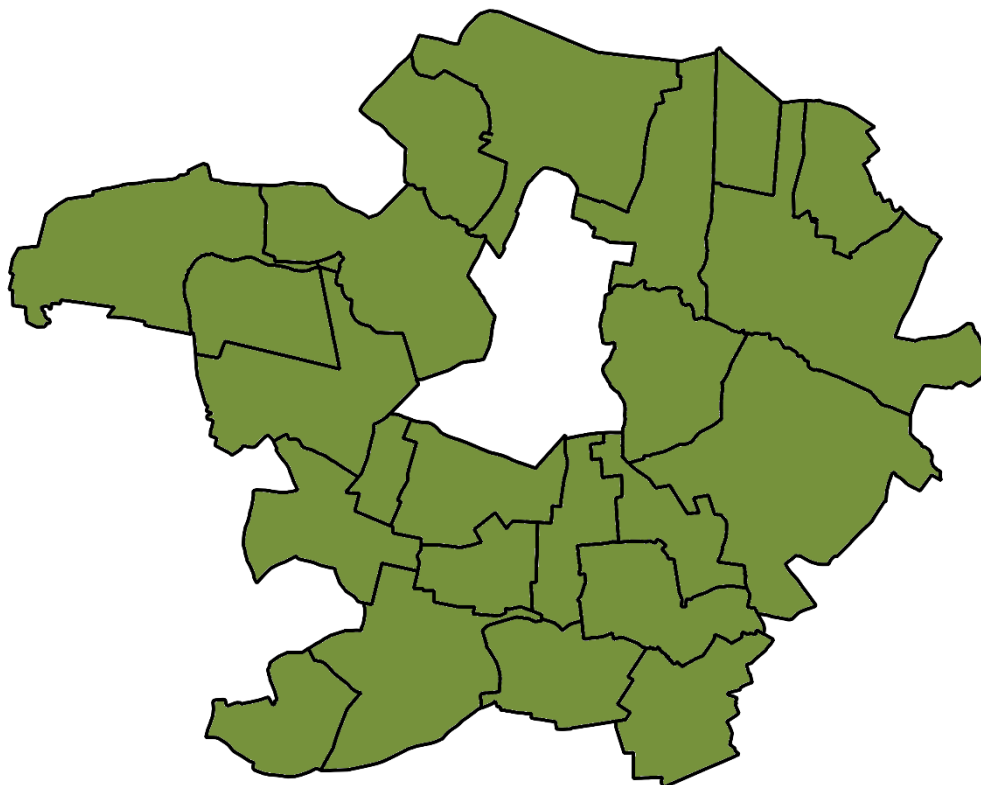
Sołectwo	Wydarzenia kulturalne	Wydarzenia kulturalne na 100 mieszkańców
Skalbmierz	78	5,85
Baranów	1	0,34
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	0	0,00
Boszczynek	0	0,00

Drożejowice	0	0,00
Grodzonowice	0	0,00
Krępice	0	0,00
Kobylniki	1	0,23
Kózki	0	0,00
Małoszów	0	0,00
Przybenice	0	0,00
Podgaje	0	0,00
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	1	0,26
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	0	0,00
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	1	0,51
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	82	
Średnia dla Gminy		1,20

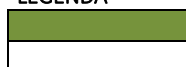
Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

WYDARZENIA KULTURALNE

LEGENDA

Poniżej 1,20
Powyżej 1,20

1.5.7. Aktywność społeczna

Kolejnym elementem informującym o aktywności społecznej mieszkańców jest ich udział w życiu publicznym, a więc uczestnictwo w wyborach. Poniższe dane ilustrują frekwencję wyborczą w wyborach parlamentarnych, które odbyły się w Polsce w październiku 2014 roku. Obszarami o najniższej aktywności społecznej w gminie Skalbmierz są: Krępice, Kobylniki oraz Topola. Frekwencja w tych sołectwach wyniosła 43,25 %. Należy również zauważyć, iż frekwencja na terenie Gminy Skalbmierz (48,12 %) była o wiele niższa niż frekwencja dla powiatu kazimierskiego (51,49 %) oraz województwa świętokrzyskiego (53,25 %).

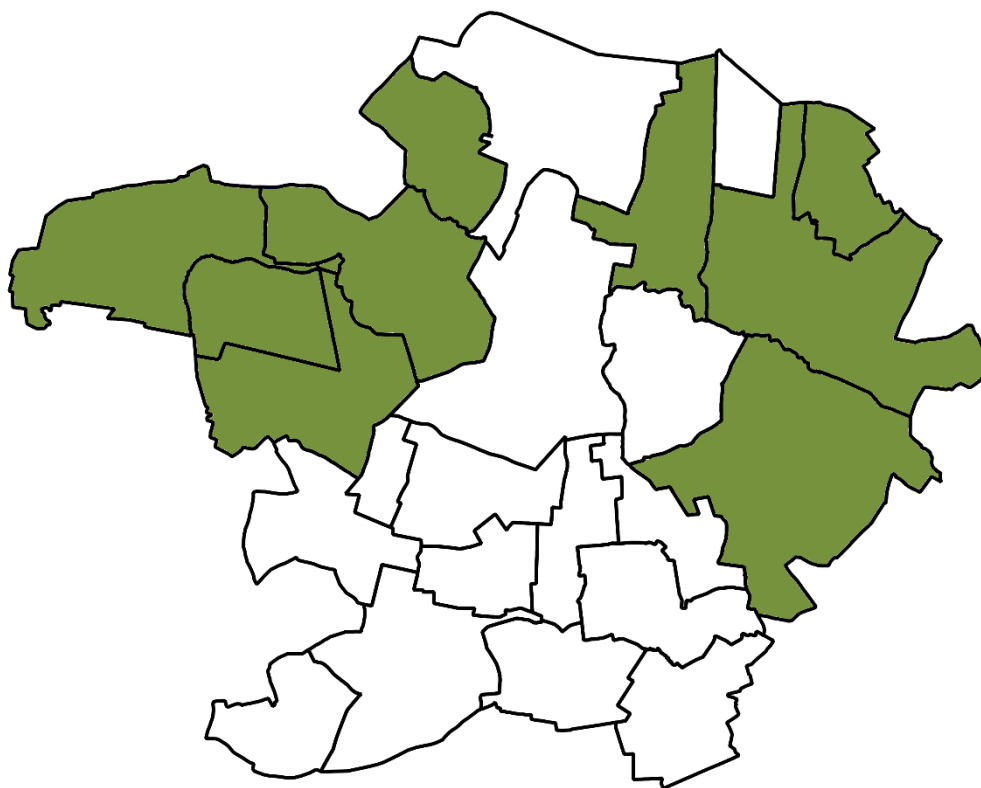
Sołectwo	Frekwencja [%]
Skalbmierz	51,72
Baranów	53,7
Bolowiec	49,39
Bełzów	49,39
Boszczynek	49,39
Drożejowice	46,46
Grodzonowice	46,46
Krępice	43,25

Kobylniki	43,25
Kózki	53,7
Małoszów	49,39
Przybenice	49,39
Podgaje	46,46
Rosiejów	46,13
Sielec Kolonia	46,46
Sielec Biskupi	53,7
Szarbia	46,46
Sietejów	53,7
Szczekarzów	49,13
Topola	43,25
Tempoczków Rędziny	46,13
Tempoczków Kolonia	46,13
Zakrzów	53,7
Zakrzówek	53,7
Frekwencja dla Gminy	48,12

Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

FREKWENCJA WYBORCZA

LEGENDA

Poniżej 48,12 %
 Powyżej 48,12 %

4.2. Sfera gospodarcza

Do analizy koncentracji zjawisk kryzysowych w gminie niezbędne jest zbadanie, w jakim stopniu dotyczą ją problemy natury gospodarczej, takie stopień przedsiębiorczości mieszkańców gminy Skalbmierz. Strefa gospodarcza została opisana poprzez wskaźnik – liczbę podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców danego sołectwa oraz opis dynamiki rozwoju podmiotów gospodarczych na terenie Gminy.

1.5.8. Stopień przedsiębiorczości

Aktywność gospodarcza mieszkańców bezpośrednio wpływa na rozwój gminy, toteż analiza działalności gospodarczej stanowi element diagnozy sytuacji w gminie.

Na terenie powiatu kazimierskiego w roku 2015 funkcjonowało 1726 podmiotów gospodarczych. Największym wskaźnikiem przedsiębiorstw przypadających na 100 mieszkańców charakteryzowała się gmina Kazimierza Wielka. Najmniejszy natomiast wskaźnik odnotowano w gminie Bejsce oraz Czarnocin. Gmina Skalbmierz jest trzecią gminą w powiecie (na pięć istniejących) charakteryzującą się największą liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców.

Ponad 36 % zarejestrowanych w gminie przedsiębiorstw znajduje się w miejscowości Skalbmierz. Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy w 2015 roku wyniosła 260.

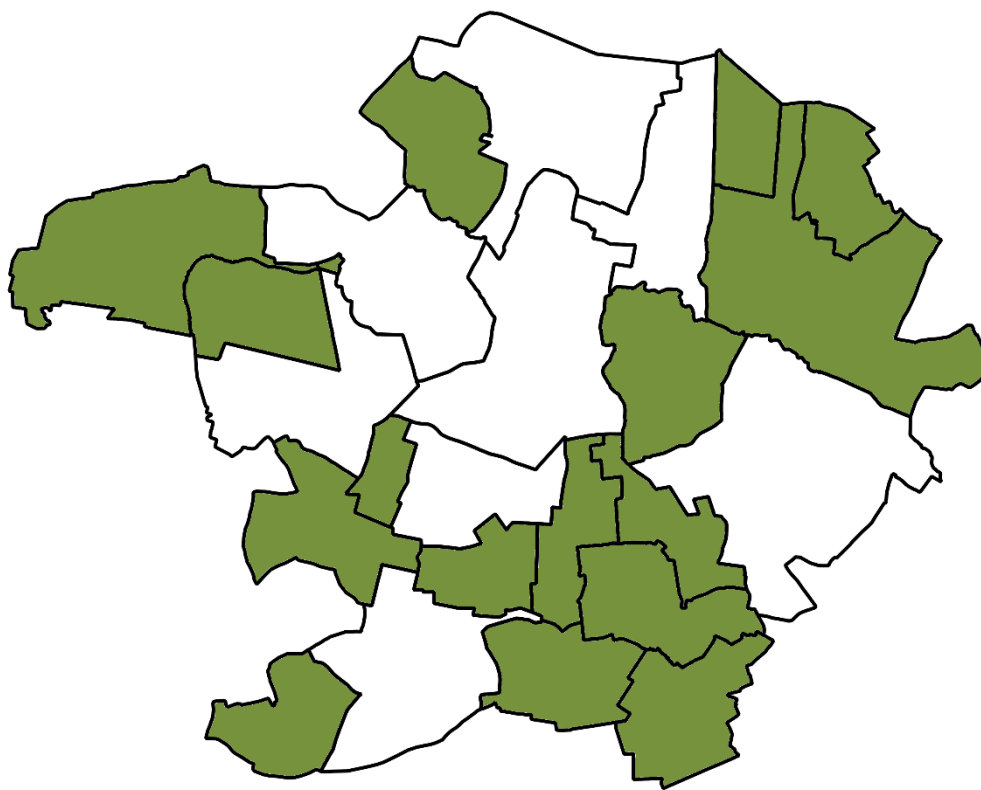
Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych ogółem	Liczba podmiotów na 100 mieszkańców
Skalbmierz	93	6,98
Baranów	4	1,37
Bołowiec	0	0,00
Bełzów	1	0,83
Boszczynek	3	1,91
Drożejowice	16	9,52
Grodzonowice	7	3,70
Krępie	6	1,82
Kobylniki	8	1,82
Kózki	6	2,18
Małoszów	9	8,11
Przybenice	3	2,48
Podgaje	1	0,67
Rosiejów	8	2,91
Sielec Kolonia	27	6,89
Sielec Biskupi	2	0,78
Szarbia	6	4,48
Sietejów	1	0,52

Szczekarzów	1	0,45
Topola	36	18,27
Tempoczów Rędziny	14	8,14
Tempoczów Kolonia	2	1,32
Zakrzów	6	4,11
Zakrzówek	0	0,00
Razem	260	
Średnia dla Gminy		3,81

Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

PODMIOTY GOSPODARCZE

LEGENDA

Poniżej 3,81
Powyżej 3,81

Największymi prywatnymi pracodawcami w gminie są następujące podmioty:

1. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo Handlowe „PRIMA-BUD” (Skalmierz, ul.5-go Sierpnia 39). Przedsiębiorstwo prowadzi produkcję i sprzedaż wyrobów dla potrzeb telekomunikacji i innych

wyrobów żel-betonowych z zakresu kostki brukarskiej, różnego rodzaju, płyt i płytek, ogrodzeń stałych, przepustów itp.

2. Zakład produkcji okien PCV i automatyki przemysłowej „PESO” (Topola). Firma specjalizuje się w produkcji, sprzedaży i montażu okien różnych typów oraz rolet i drzwi.
3. Mechanika narzędzi rolniczych. Usługi wodno-kanalizacyjne i C.O. Michalak Michał (Szarbia Zwierzyniecka).
4. Zakład Usługowo Produkcyjno Handlowy „FARMER” S.J (Skalbmierz ul. Kopernika 20) – firma zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym środków do produkcji rolnej oraz świadczy usługi dla rolnictwa w pełnym zakresie.
5. Wytwórnia mas bitumicznych P.P.U. SZAR-BUD.

Wśród innych znaczących pracodawców należy wymienić stacje paliw, punkty usługowe (sklepy), Bank Spółdzielczy w Skalbmierzu, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skalbmierzu.

Na przestrzeni lat 2012 – 2015 liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta Skalbmierz diametralnie spadła. Może mieć to związek z brakiem interesujących obiektów rekreacyjnych oraz dużego stopnia degradacji budynków, co zdecydowanie obniża atrakcyjność Gminy w oczach nie tylko mieszkańców oraz turystów, ale również potencjalnych inwestorów. Należy jednak zauważyć, iż liczba podmiotów gospodarczych na terenie obszarów wiejskich Gminy Skalbmierz na przestrzeni lat 2010-2015 wzrasta, co jest związane z znacznym rozwojem sołectw. Największy wzrost gospodarczy odnotowały takie sołectwa jak Sielec Kolonia oraz Tempoczków Kolonia.

Rozwój gospodarczy Gminy jest związany przede wszystkim z powstawaniem nowych podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy Skalbmierz w latach 2010-2015 zmalała liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, co pokazane jest w poniższej tabeli. W części miejskiej Gminy liczba nowo zarejestrowanych podmiotów maleje, natomiast w części wiejskiej rośnie.

Tabela 6 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na przestrzeni lat 2010-2015 [źródło: GUS]

Nazwa	ogółem						Tendencja
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Skalbmierz - SUMA	31	36	41	20	27	24	Spadek
Skalbmierz - miasto	18	11	22	9	7	4	Spadek
Skalbmierz - obszar wiejski	13	25	19	11	20	20	Wzrost
Baranów	0	0	0	2	0	0	Spadek
Bolowiec	0	0	0	0	1	0	Spadek
Boszczynek	0	1	1	0	0	0	Spadek
Drożejowice	3	1	3	1	1	0	Spadek
Grodzonowice	0	1	0	0	0	0	Spadek
Kobylniki	0	2	0	1	2	1	Spadek
Kózki	0	2	0	1	0	0	Spadek
Krępice	2	1	0	0	3	1	Spadek

Małoszów	2	2	3	0	2	0	Spadek
Przybenice	1	1	0	0	0	1	Wzrost
Rosiejów	0	3	2	0	3	1	Spadek
Sielec Biskupi	0	0	0	1	0	0	Spadek
Sielec-Kolonia	0	2	1	2	0	3	Wzrost
Szarbia Zwierzyniecka	0	1	1	2	0	1	Wzrost
Szczekarzów	0	0	2	0	0	0	Spadek
Tempoczków-Kolonia	0	0	0	1	1	1	Wzrost
Tempoczków-Rędziny	1	0	2	0	2	4	Wzrost
Topola	4	5	4	0	4	5	Wzrost
Zakrzów	0	3	0	0	1	2	Wzrost

Poniższa tabela zawiera informację dotyczącą wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni lat 2010-2015 nastąpił wzrost sumy wyrejestrowanych podmiotów, zarówno w części miejskiej jak i wiejskiej liczba ta wzrasta.

Tabela 7 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2010-2015 [źródło: GUS]

Nazwa	ogółem						TENDENCJA
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Skalbmierz - SUMA	21	27	22	18	17	26	WZROST
Skalbmierz - miasto	11	9	8	12	9	15	WZROST
Skalbmierz - obszar wiejski	10	18	14	6	8	11	WZROST
Baranów	1	0	0	0	1	0	SPADEK
Bolowiec	1	0	1	0	0	1	WZROST
Boszczynek	1	0	0	1	0	0	SPADEK
Drożejowice	1	3	2	0	1	1	-
Kobylniki	1	0	1	0	0	0	SPADEK
Krępice	0	1	2	0	1	0	SPADEK
Małoszów	0	0	2	1	1	3	SPADEK
Podgaje	0	0	0	0	0	1	WZROST
Przybenice	0	0	2	0	0	1	WZROST
Rosiejów	0	1	1	1	2	1	SPADEK
Sielec Biskupi	0	1	0	0	0	0	-
Sielec-Kolonia	0	1	0	0	0	0	-
Szarbia Zwierzyniecka	0	2	0	0	0	1	WZROST
Szczekarzów	0	0	0	0	0	1	WZROST
Tempoczków-Rędziny	0	0	1	0	1	0	SPADEK
Topola	5	9	2	3	1	0	SPADEK
Zakrzów	0	0	0	0	0	1	WZROST

4.3. Sfera środowiskowa

Powierzchnia lasów na terenie Gminy jest istotnym czynnikiem, który wpływa na jakość powietrza oraz krajobrazu na terenie danego sołectwa. Z tego właśnie powodu lesistość wraz z przekroczeniami emisji liniowej są czynnikami, które charakteryzują strefę środowiskową na terenie Gminy Skalbmierz.

Strefa środowiskowa została opisana za pomocą dwóch wskaźników:

- » Powierzchni lasów na terenie danego sołectwa,
- » Przekroczeń emisji liniowych.

Lesistość na terenie powiatu kazimierskiego jest bardzo niska (ok. 2,8%). Kompleksy leśne są niewielkie i rozproszone. Podłoże lessowe, działalność rolnicza oraz zmieniające się w przeszłości warunki klimatyczne nie sprzyjały powstawaniu lasów.

Ogółem na terenie gminy Skalbmierz występuje 43,69 ha powierzchni lasów. Najwięcej powierzchni zajmują one w sołectwach Rosiejów, Małoszów oraz Sielec Kolonia, natomiast najmniej lub wcale na terenie sołectw Zakrzówek, Szczekarzów, Sietejów, Kózki oraz Krępice. Poniższa tabela zawiera dane dotyczącą powierzchni lasów na terenie każdego sołectwa w Gminie Skalbmierz.

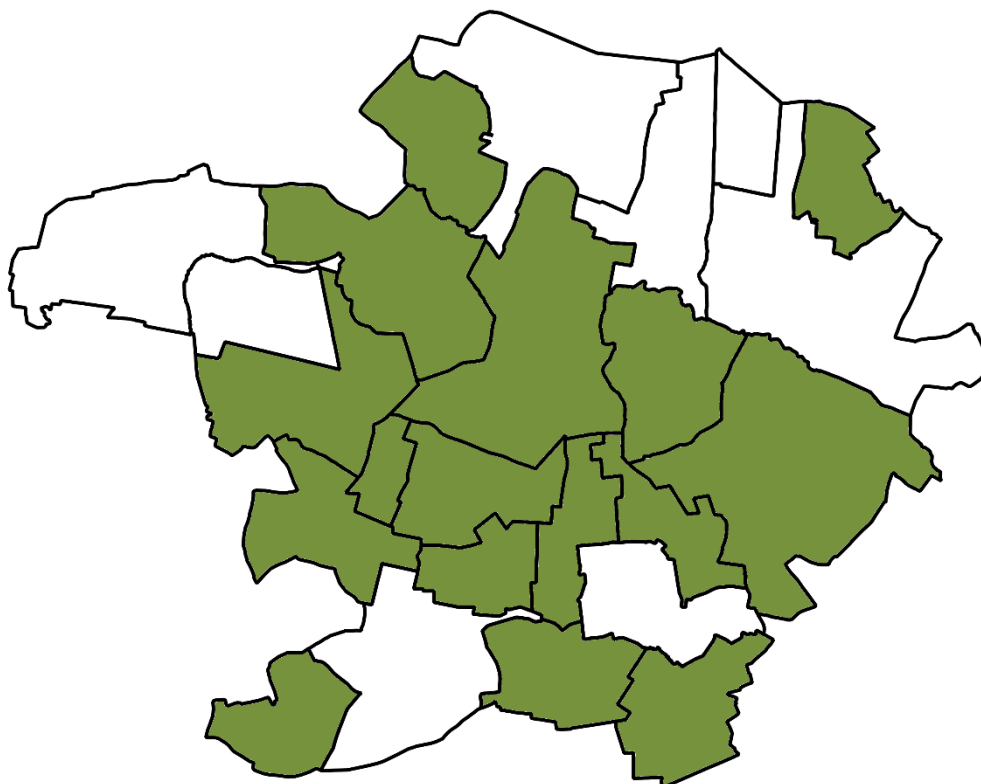
Sołectwo	Powierzchnia lasów [ha]	Powierzchnia lasów na 1 km ²
Skalbmierz	2	0,28
Baranów	0,76	0,27
Bolowiec	0,44	0,20
Bełzów	0,31	0,11
Boszczynek	2,01	0,73
Drożewice	7,78	1,30
Grodzonowice	1,25	0,85
Krępice	0	0,00
Kobylniki	3,94	0,53
Kózki	0	0,00
Małoszów	5,42	1,17
Przybenice	0,08	0,03
Podgaje	0,2	0,07
Rosiejów	8,4	1,57
Sielec Kolonia	5,8	1,61
Sielec Biskupi	0,22	0,07
Szarbia	1,19	0,24
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	1,98	0,24
Tempoczków Rędziny	0	0,00

Tempoczków Kolonia	1,79	0,69
Zakrzów	0,12	0,04
Zakrzówek	0	0,00
RAZEM	43,69	0,51

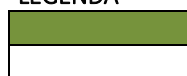
Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

LESISTOŚĆ

LEGENDA

Poniżej 0,51
Powyżej 0,51

Jakość powietrza na terenie Gminy Skalbmierz opisano za pomocą Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Skalbmierz.

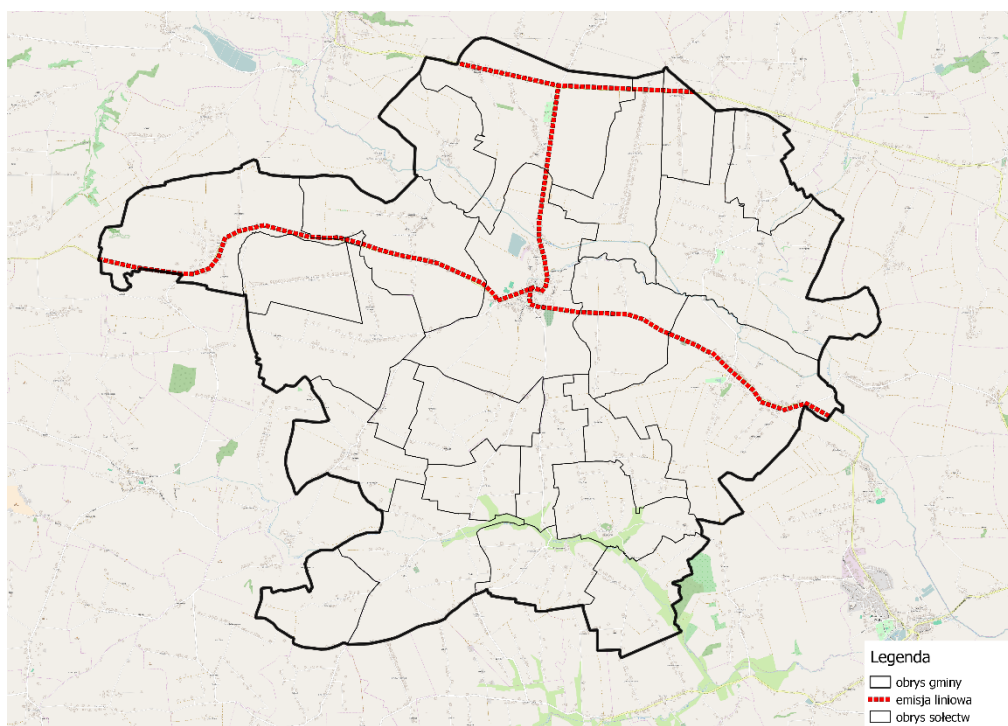
Gmina Skalbmierz położona jest z dala od głównych regionalnych centrów przemysłowych oraz dużych aglomeracji miejskich (ok. 50 km) i pozbawiona jest przemysłu wprowadzającego znaczne ilości zanieczyszczeń do środowiska naturalnego, co niewątpliwie sprzyja niskiemu skażeniu powietrza.

Głównym paliwem na terenie miasta i gminy Skalbmierz, jak również powiatu kazimierskiego pozostaje nadal węgiel (miał, koks) o różnej jakości i różnym stopniu zasyarczenia, spalany w instalacjach

pozbawionych najczęściej urządzeń do redukcji zanieczyszczeń. Wzrasta zainteresowanie mieszkańców ogrzewaniem olejowym i gazowym, jednak na terenie gminy brak jest sieci gazowniczej.

Na podstawie analizy dokumentów środowiskowych dotyczących stanu jakości środowiska dla województwa świętokrzyskiego, powiatu kazimierskiego oraz Gminy Skalbmierz stwierdzono, iż głównym źródłem emisji na terenie Skalbmierza jest komunikacja.

Głównym liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń w gminie są przede wszystkim drogi wojewódzkie nr 768, 783 i 770 oraz pozostałe drogi – powiatowe i gminne. Poniższa mapa przedstawia źródła emisji liniowej na terenie Gminy, czyli najważniejsze szlaki komunikacyjne.

Rysunek 5 Główne źródła emisji liniowej na terenie Gminy Skalbmierz (źródło: opracowanie własne CDE Sp. z o.o.)

Przekroczenia jakości środowiska zostały wyznaczone na podstawie przebiegu najważniejszych dróg na terenie Gminy Skalbmierz, gdzie występuje emisja liniowa.

Tabela 8 Określenie przekroczeń jakości środowiska na terenie Gminy Skalbmierz (źródło: opracowanie własne CDE Sp. z o.o.)

Sołectwo	Przekroczenia środowiska	Sołectwo	Przekroczenia środowiska
Skalbmierz	x	Podgaje	
Baranów		Rosiejów	x
Bolowiec		Sielec Kolonia	x
Bełzów		Sielec Biskupi	x
Boszczynek		Szarbia Zwierzyniecka	x

Drożejowice	x	Sietejów	
Grodzonowice		Szczekarzów	
Krępie		Topola	x
Kobylniki		Tempoczków Rędziny	
Kózki		Tempoczków Kolonia	x
Małoszów		Zakrzów	
Przybenice		Zakrzówek	

Po korelacji lesistości oraz przekroczeniami emisji liniowej na terenie Gminy Skalbmierz można stwierdzić, iż sytuacja kryzysowa, czyli mała powierzchnia lasów oraz obecność ważnych szlaków komunikacyjnych, występuje na terenie sołectwa Skalbmierz, Szarbia Zwierzyniecka, Sielec Biskupi oraz Topola. Sołectwa te zostały odznaczone jako miejsca, gdzie występuje największa degradacja środowiska przyrodniczego.

4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są poprzez wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz jej stan na danym obszarze, a także podejmowane na obszarze gminy działania interwencyjne. W dalszej analizie wykorzystano następujące wskaźniki z tego zakresu:

- » Liczba zdarzeń drogowych (kolizje, wypadki) na 1 km²,
- » Liczba pożarów na 1 km²,
- » Liczba miejscowych zagrożeń na 1 km²
- » Liczba fałszywych alarmów na 1 km²
- » Dostęp do usług podstawowych i ich jakość, w tym:
 - o Liczba obiektów sportowych na 100 mieszkańców,
 - o Przychodnie zdrowia na 100 mieszkańców
- » Długość dróg gminnych na 1 km²

WYPADKI I KOLIZJE

Przez teren Gminy Skalbmierz przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- » nr 768 Jędrzejów – Brzesko (długość drogi przebiegającej przez gminę Skalbmierz to 11,713 km);
- » nr 785 Olkusz – Skalbmierz (długość drogi przebiegającej przez gminę Skalbmierz to 8,250 km);
- » nr 770 Drożejowice – Krzyż (długość drogi przebiegającej przez gminę Skalbmierz to 2,250 km).

Gmina położona jest ponad to pomiędzy następującymi drogami krajowymi:

- » drogą krajową nr 7 prowadzącą z Żukowa k. Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją w Chyżnem. Jest ona częścią międzynarodowej drogi europejskiej E77 prowadzącą dalej przez Słowację do stolicy Węgier – Budapesztu.

- » drogą krajową nr 79 przebiegającą z centralnej, przez południowo-wschodnią, do południowej części kraju. Najważniejsze miejsca leżące na trasie DK79 to: Warszawa-Kozienice-Sandomierz-Kraków-Katowice-Bytom.

Liczbę wypadków drogowych oraz kolizji na terenie Gminy Skalbmierz z podziałem na sołectwa otrzymano z Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej. W 2015 roku na terenie Gminy doszło do 4 wypadków oraz 28 kolizji samochodowych. Najwięcej z nich miało miejsce w sołectwie Skalbmierz: jeden wypadek oraz 14 kolizji samochodowych.

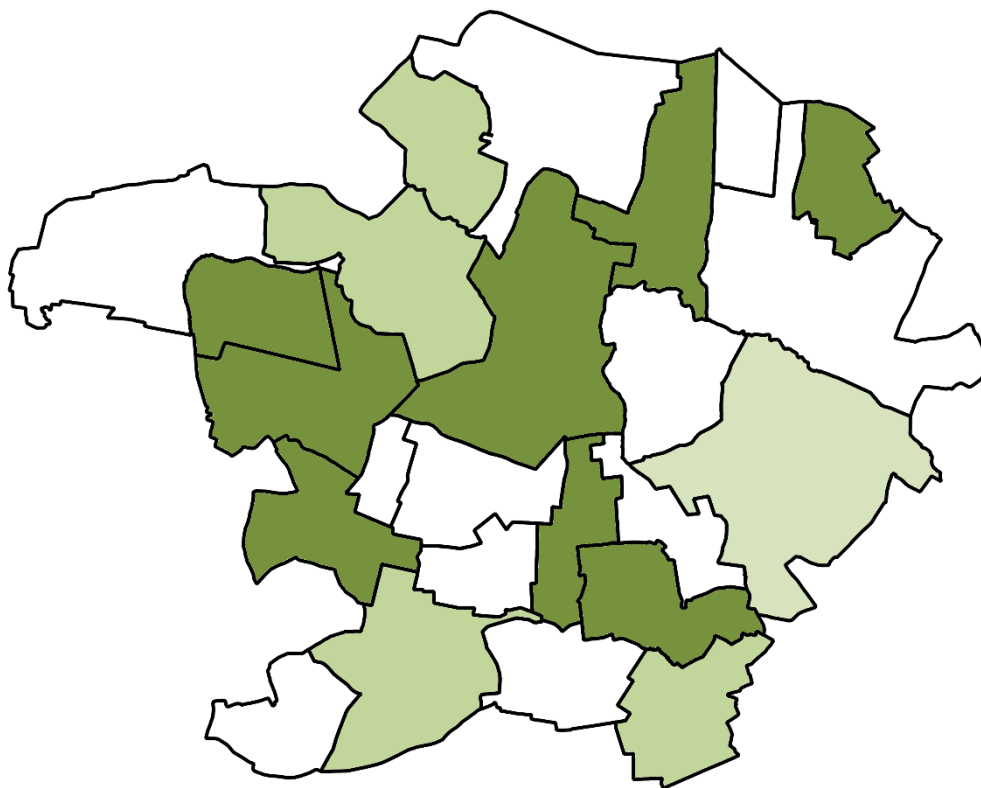
Sumarycznie na terenie Gminy doszło w 2015 roku do 32 kolizji oraz wypadków drogowych.

Sołectwo	liczba zdarzeń drogowych (wypadki, kolizje)	Liczba zdarzeń na 1 km ²
Skalbmierz	15	2,10
Baranów	2	0,70
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	1	0,35
Boszczynek	2	0,72
Drożejowice	0	0,00
Grodzonowice	0	0,00
Krępie	1	0,50
Kobylniki	0	0,00
Kózki	1	0,53
Małoszów	1	0,22
Przybenice	0	0,00
Podgaje	1	0,37
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	3	0,83
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	1	0,20
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	1	0,12
Tempoczków Rędziny	2	0,47
Tempoczków Kolonia	1	0,38
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
RAZEM	32	
Średnia dla Gminy		0,37

Legenda:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

ZDARZENIA DROGOWE

LEGENDA

	powyżej 0,37
	0,37 – 0,16
	0,15 – 0,01
	0,00

1.5.9. Zdarzenia na terenie Gminy Skalbierz

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku na terenie powiatu kazimierskiego straż pożarna interweniowała przy 652 zdarzeniach, w tym przy:

- » 157 pożarach, stanowiących 24,07 % wszystkich powstałych zdarzeń,
- » 488 miejscowych zagrożeniach, stanowiących 74,84 % powstałych zdarzeń,
- » 7 alarmach fałszywych, stanowiących 1,09 % wszystkich zdarzeń.

Na ogólną liczbę 652 zdarzeń, które wystąpiły w 2015 roku na terenie powiatu kazimierskiego, 127 powstało na terenie Gminy Skalbierz, co stanowi około 19,5 % ogółu powstałych zdarzeń. Liczbowo zdarzenia te obrazują się następująco:

- » 34 pożary, stanowiące 26,8 % powstałych zdarzeń,

- » 89 miejscowych zdarzeń, stanowiących 70,1 % wszystkich zdarzeń,
- » 4 alarmy fałszywe, stanowiące 3,1% powstałych zdarzeń.

POŻARY

Dane dotyczące liczby pożarów na terenie Gminy Skalbmierz otrzymano z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kazimierzy Wielkiej. Jest to komenda V-tej kategorii i chroni ona obszar powiatu kazimierskiego. W komendzie funkcjonuje Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w składzie 37 funkcjonariuszy w systemie 24 – godzinnym.

Na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz działa 16 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- » typ S3:
 - OSP Skalbmierz
 - OSP Sielec Kolonia
- » Typ S1:
 - OSP Boszczynek
 - OSP Drożejowice
 - OSP Topola
- » Typ M:

○ OSP Tempoczków Rędziny	○ OSP Podgaje
○ OSP Szarbia Zwierzyńska	○ OSP Małoszów
○ OSP Kózki	○ OSP Baranów
○ OSP Krępice	○ OSP Bełzów
○ OSP Kobylniki	○ OSP Zakrzów
○ OSP Rosiejów	

Jednostka OSP Skalbmierz wyjeżdżała najczęściej razy do zdarzeń spośród wszystkich jednostek OSP z terenu Gminy Skalbmierz. Sumarycznie jednostka ta wyjeżdżała 85 razy, co stanowi 54,2 % wszystkich wyjazdów OSP.

Na terenie Gminy Skalbmierz wystąpiły 34 pożary, co stanowi około 21,7 % wszystkich powstałych pożarów na terenie powiatu kazimierskiego

Ze względu na wielkość pożarów można je podzielić w następujący sposób:

- » 31 małych pożarów, które stanowią 91,2 % wszystkich powstałych pożarów,
- » 3 średnie pożary, które stanowią 8,8 % powstałych pożarów.
- » Nie odnotowano dużych oraz bardzo dużych pożarów.

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące liczby pożarów z podziałem na miejsce ich powstawania oraz podziałem na lata 2014-2015. Liczba pożarów na terenie Gminy Skalbmierz zdecydowanie wzrosła w stosunku do roku 2014.

Tabela 9 Pożary na terenie Gminy Skalbmierz (źródło: Komenda Powiatowej PSP w Kazimierzy Wielkiej)

Lp.	Miejsce powstania pożaru	2014 rok	2015 rok
1.	Uprawy, rolnictwo	13	15
2.	Środki transportu	1	1
3.	Obiekty mieszkalne	-	3
4.	Obiekty użyteczności publicznej	1	-
5.	Inne	5	15
Razem		20	34

Przypuszczalnymi przyczynami powstawania pożarów były podpalenia (umyślnie i nieumyślnie), wady środków transportu oraz wady i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewanych na paliwo stałe.

Najwięcej pożarów na terenie Gminy miało miejsce w miejscowości Skalbmierz, natomiast wskaźniki pokazujące liczbę pożarów na 1 km² były większe w sołectwach Skalbmierz, Boszczynek oraz Sielec Biskupi.

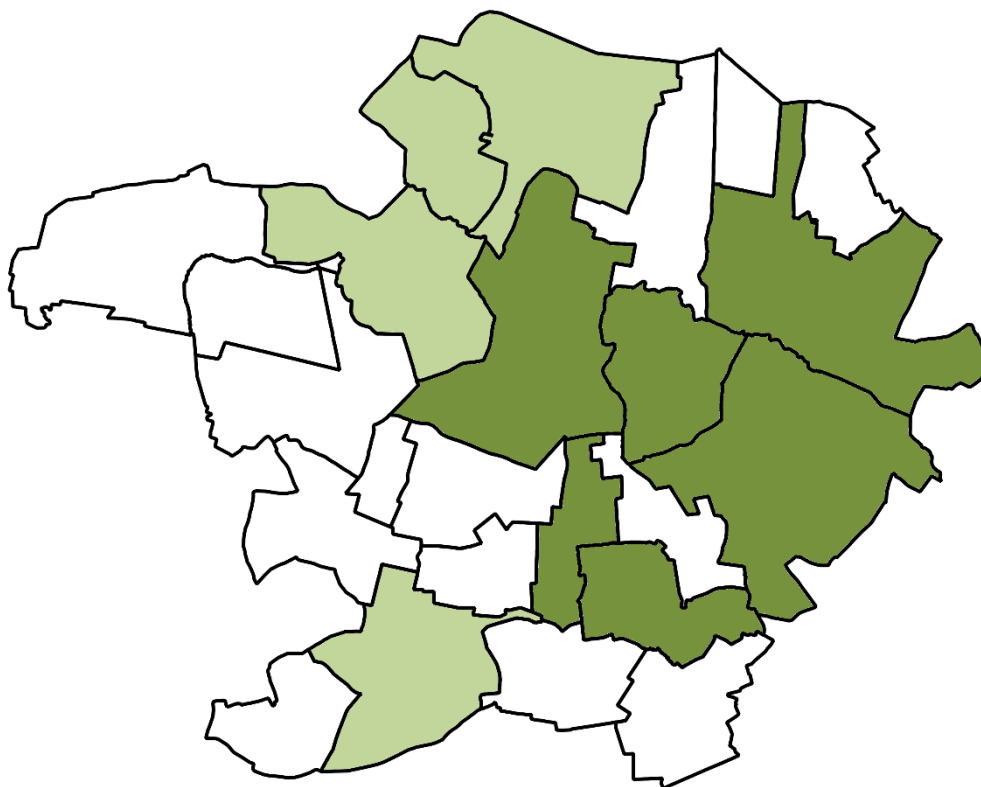
Sołectwo	Pożary	Pożary na 1 km ²
Skalbmierz	16	2,24
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	0	0,00
Boszczynek	2	0,72
Drożejowice	1	0,17
Grodzonowice	0	0,00
Krępice	0	0,00
Kobylniki	3	0,40
Kózki	1	0,53
Małoszów	1	0,22
Przybenice	0	0,00
Podgaje	1	0,37
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	0	0,00
Sielec Biskupi	3	0,90
Szarbia	1	0,20
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	5	0,62

Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	34	
Średnia dla Gminy		0,40

Legenda:

Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

POŻARY

LEGENDA

	powyżej 0,40
	0,40 – 0,17
	poniżej 0,17

MIEJSCOWE ZAGROŻENIA

Analizując ilość powstałych w 2015 roku miejscowych zagrożeń w stosunku do roku 2014, należy stwierdzić, iż na terenie powiatu kazimierskiego nastąpił ich wzrost o 265, tj. 54,3 %: w 2014 wystąpiły na terenie

powiatu 223 miejscowe zagrożenia, natomiast w 2015 – 488. Ogółem na terenie powiatu kazimierskiego w 2015 roku wystąpiło 488 miejscowych zagrożeń, co stanowi 74,84 % ogółu powstałych zdarzeń.

Na terenie Gminy Skalbierz w 2015 roku odnotowano 89 miejscowych zagrożeń, co stanowi 18,2 % ogółu wszystkich miejscowych zagrożeń powstałych na terenie powiatu kazimierskiego.

Porównanie ilości miejscowych zagrożeń na terenie Gminy Skalbierz w latach 2014-2015 w poszczególnych grupach obiektów, zawiera poniższa tabela.

Tabela 10 Miejscowe zagrożenia na terenie Gminy Skalbierz (źródło: Komenda Powiatowej PSP w Kazimierzy Wielkiej)

Lp.	Grupa	2014 rok	2015 rok
1.	Środki transportu	12	5
2.	Obiekty mieszkalne	8	18
3.	Obiekty produkcyjne	-	2
4.	Obiekty użyteczności publicznej	2	1
5.	Inne obiekty np. przyrody	16	55
6.	Uprawy, rolnictwo	-	8
Razem	38		89

Do najczęściej występujących przyczyn miejscowych zagrożeń na terenie Gminy Skalbierz można zaliczyć huragany, silne wiatry, gwałtowne opady atmosferyczne, niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu, nietypowe zachowanie się zwierząt i owadów, wady środków transportu oraz wady urządzeń i instalacji gazowych.

Najwięcej miejscowych zagrożeń miało miejsce na terenie sołectwa Skalbierz oraz Topola. Jednak jeśli weźmiemy pod uwagę wskaźnik przedstawiający liczbę miejscowych zagrożeń na 1 km² to przyjmuje on największą wartość w sołectwach Przybenice, Skalbierz oraz Bełzów.

Sołectwo	Miejscowe zagrożenia	Miejscowe zagrożenia na 1 km ²
Skalbierz	21	2,95
Baranów	2	0,70
Bolowiec	1	0,45
Bełzów	8	2,83

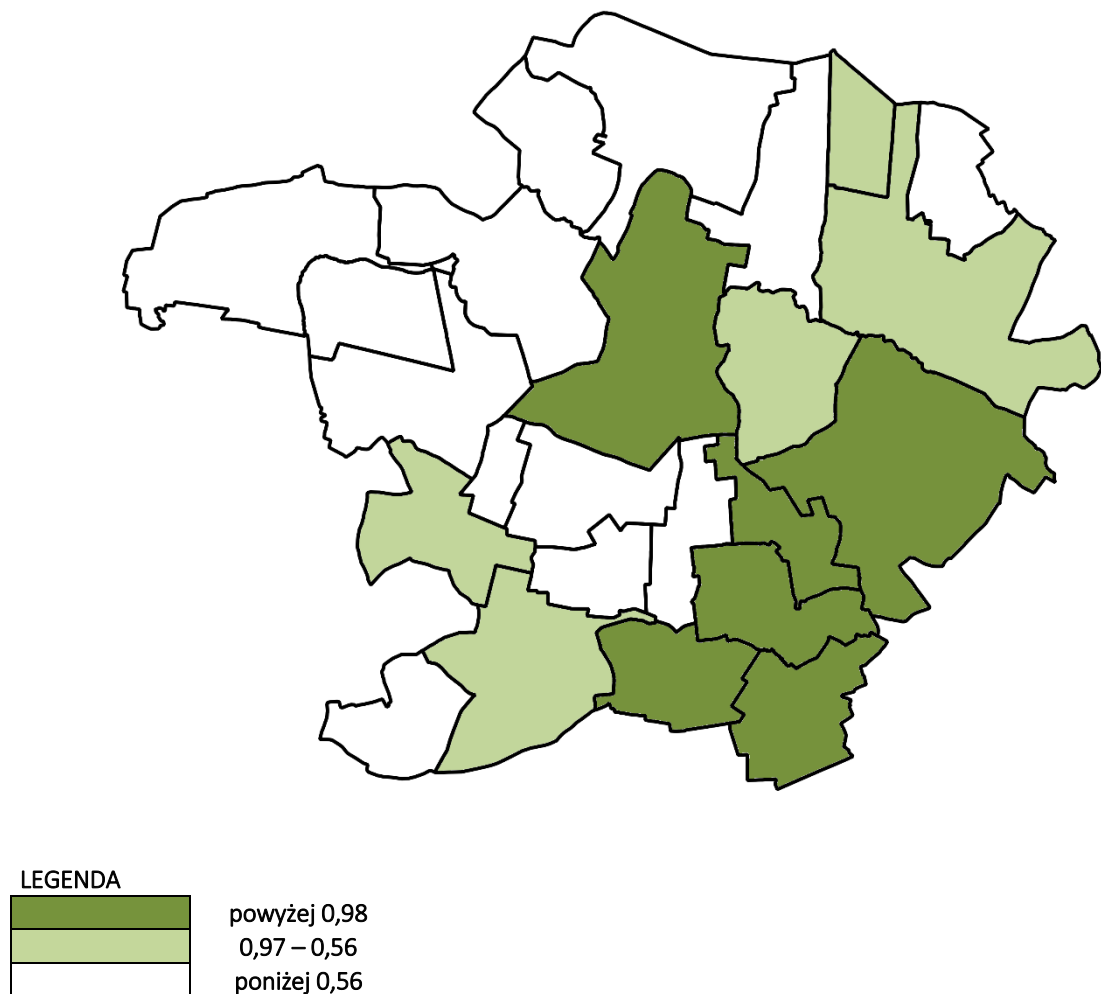
Boszczynek	6	2,17
Drożejowice	2	0,34
Grodzonowice	1	0,68
Krępie	1	0,50
Kobylniki	6	0,81
Kózki	1	0,53
Małoszów	3	0,65
Przybenice	9	3,48
Podgaje	1	0,37
Rosiejów	1	0,19
Sielec Kolonia	0	0,00
Sielec Biskupi	3	0,90
Szarbia	0	0,00
Sietejów	1	0,58
Szczekarzów	4	2,10
Topola	13	1,60
Tempoczów Rędziny	0	0,00
Tempoczów Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	84	
Średnia dla Gminy		0,98

Legenda:

**Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy**

MIEJSCOWE ZAGROŻENIA

FALSZYWE ALARMY

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku zewidencjonowano na terenie powiatu kazimierskiego 7 fałszywych alarmów, na które złożyły się:

- » 3 alarmy fałszywe w dobrej wierze,
- » 4 alarmy fałszywe w złej wierze.

Porównując ilość powstałych alarmów fałszywych w 2015 roku w stosunku do roku 2014, należy stwierdzić, że nastąpił ich wzrost o 14 % (2014 – 6, 2015 – 7).

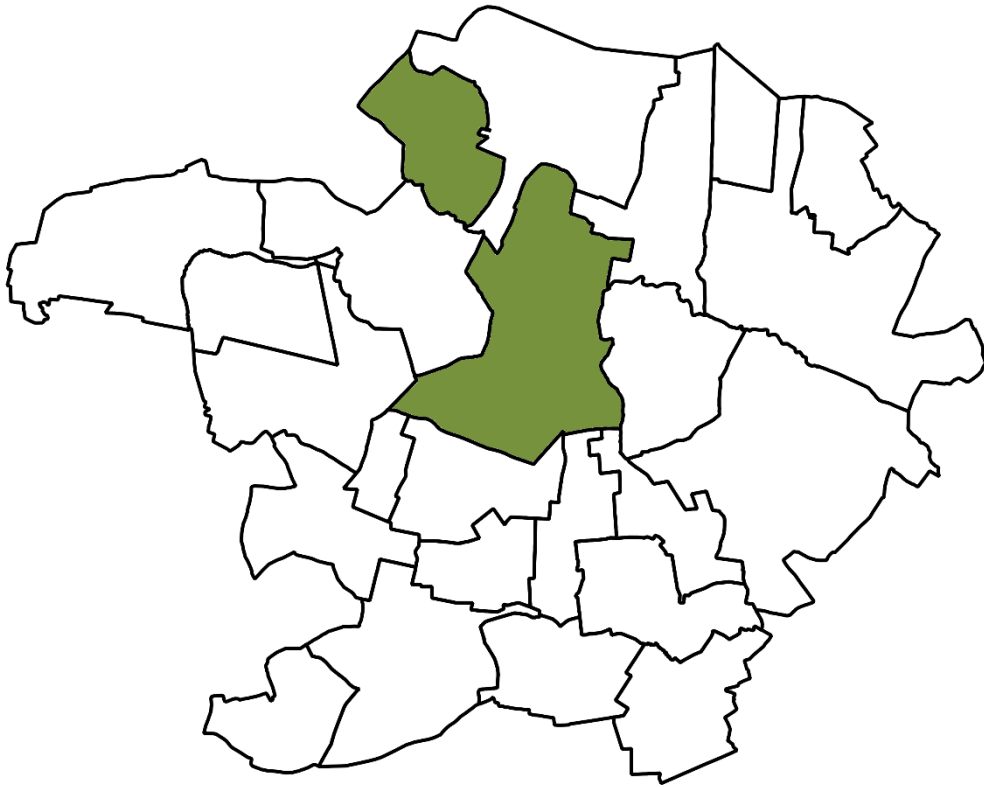
Na terenie Gminy Skalbmierz w 2015 odnotowano 4 fałszywe alarmy (2 w złej wierze oraz 2 w dobrej wierze), co stanowiło 57, 2 % ogółu wszystkich alarmów fałszywych powstałych na terenie powiatu kazimierskiego.

	Alarmy fałszywe	Liczba fałszywych alarmów na 1 km ²
Skalbierz	2	0,28
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	0	0,00
Boszczynek	0	0,00
Drożejowice	0	0,00
Grodzonowice	0	0,00
Krępie	0	0,00
Kobylniki	0	0,00
Kózki	0	0,00
Małoszów	0	0,00
Przybenice	0	0,00
Podgaje	1	0,37
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	0	0,00
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	0	0,00
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	0	0,00
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	3	
Średnia dla Gminy		0,03

Legenda:

Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

FAŁSZYWE ALARMY

LEGENDA

powyżej 0,03
poniżej 0,03

1.5.10. Dostęp do usług podstawowych na terenie Gminy Skalbmierz i ich jakość

OBIEKTY SPORTOWE

Sumarycznie na terenie Gminy Skalbmierz znajdują się trzy obiekty sportowe: dwa na terenie miejscowości Skalbmierz, natomiast jeden na terenie sołectwa Topola.

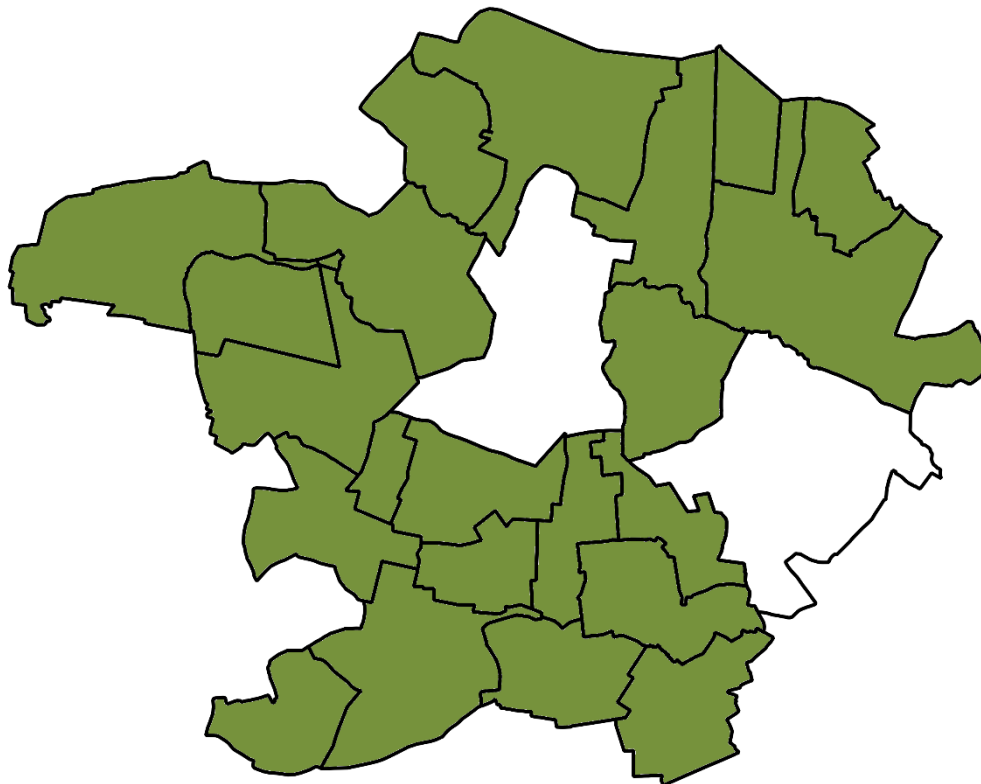
W 2015 roku na terenie Gminy Skalbmierz działał tylko jeden klub sportowy: Ludowy Klub Sportowy Victoria Skalbmierz. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego pozyskano dane na temat klubów sportowych działających na terenie powiatu kazimierskiego. Według nich, najwięcej klubów działa na terenie Gminy Kazimierza Wielka – 6. Na terenie Gmin Skalbmierz, Bejsce oraz Opatowiec działa jedynie po jednym klubie sportowym, natomiast na terenie gminy Czarnocin brak jest takich klubów.

Sołectwo	liczba obiektów sportowych	Liczba obiektów sportowych na 100 mieszkańców
Skalbmierz	2	0,15
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Beżów	0	0,00
Boszczynek	0	0,00
Drożejowice	0	0,00
Grodzonowice	0	0,00
Krępice	0	0,00
Kobylniki	0	0,00
Kózki	0	0,00
Małoszów	0	0,00
Przybenice	0	0,00
Podgaje	0	0,00
Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	0	0,00
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	0	0,00
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	1	0,51
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
SUMA	3	
Średnia dla Gminy		0,03

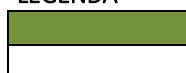
Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

OBIEKTY SPORTOWE

LEGENDA

poniżej 0,03
powyżej 0,03

Baza sportowa Gminy jest niewystarczająca do odpowiedniego rozwoju fizycznego dzieci oraz młodzieży. Według przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Skalbierz ankietyzacji aż 16,7 % ankietowanych wyraziło nadzieję, iż proces rewitalizacji na terenie Gminy Skalbierz poprawi dostęp do usług sportowych oraz rekreacyjnych.

OPIEKA ZDROWOTNA

Podstawową opiekę zdrowotną na obszarze gminy zabezpiecza Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skalbierzu. Opieka ta obejmuje wszelkiego rodzaju świadczenia, począwszy od diagnostycznych i leczniczych, do usług prewencyjnych wynikających z zagrożeń i potrzeb mieszkańców Gminy.

Podstawowym problemem służby zdrowia na obszarze gminy jest niedostateczny dostęp do specjalistów. Ponieważ wachlarz usług medycznych w gminie jest niewystarczający, pacjenci często korzystają z usług

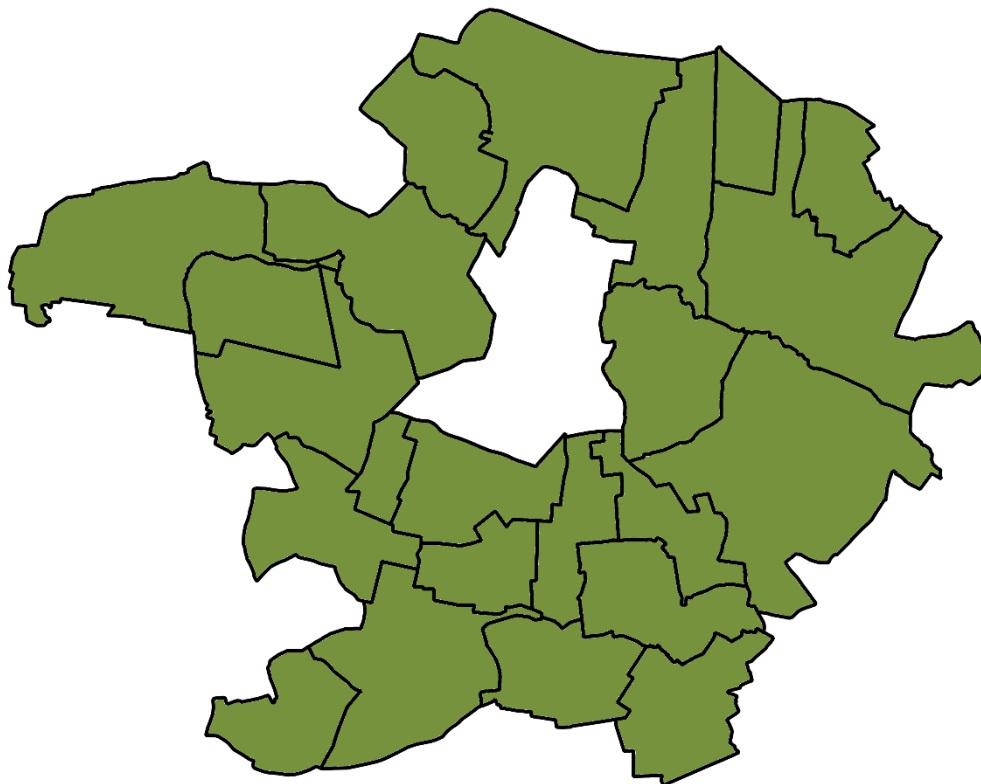
przychodni w Kazimierzy Wielkiej. Natomiast specjalistyczną pomoc ambulatoryjną i szpitalną zabezpieczają mieszkańcom gminy przychodnie i szpitale w Kazimierzy Wielkiej, Pińczowie, Busku - Zdroju, Miechowie, Proszowicach.

Sołectwo	przychodnie zdrowia	przychodnie zdrowia na 100 mieszkańców
Skalbmierz	1	0,1
Baranów	0	0,0
Bolowiec	0	0,0
Bełzów	0	0,0
Boszczynek	0	0,0
Drożęjowice	0	0,0
Grodzonowice	0	0,0
Krępie	0	0,0
Kobylniki	0	0,0
Kózki	0	0,0
Małoszów	0	0,0
Przybenice	0	0,0
Podgaje	0	0,0
Rosiejów	0	0,0
Sielec Kolonia	0	0,0
Sielec Biskupi	0	0,0
Szarbia	0	0,0
Sietejów	0	0,0
Szczekarzów	0	0,0
Topola	0	0,0
Tempoczków Rędziny	0	0,0
Tempoczków Kolonia	0	0,0
Zakrzów	0	0,0
Zakrzówek	0	0,0
SUMA	1	
Średnia dla Gminy		0,01

Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

OBIEKTY OCHRONY ZDROWIA

LEGENDA

poniżej 0,01
powyżej 0,01

1.5.11. Dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do funkcji obszaru

Poprzez dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do funkcji obszaru to między innymi rozkład przestrzenny dróg na obszarze Gminy. Rozkład ten został wyznaczony przez wskaźnik długości dróg gminnych przypadających na powierzchnię danego sołectwa.

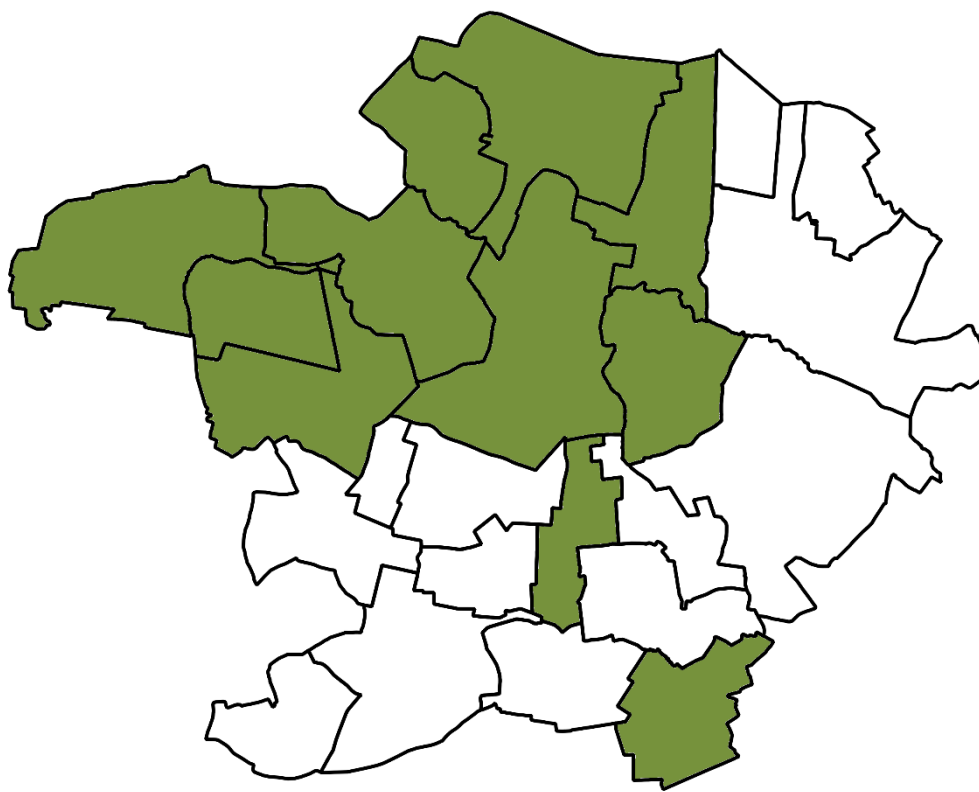
Według ankietyzacji internetowej przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Skalbmierz wynika, iż stan infrastruktury drogowej, do której zalicza się drogi, chodniki, oświetlenie drogowe, stan ścieżek rowerowych jest oceniany przez mieszkańców jako dobry lub też bardzo dobry. W samym mieście Skalbmierz większość odcinków (ulic) posiada nawierzchnię bitumiczną. Tylko Plac M. C. Skłodowskiej wykonany jest z kostki brukowej.

Sołectwo	Długość dróg gminnych	Długość dróg gminnych na 1 km ²
Skalbmierz	5,62	0,79
Baranów	3,75	1,31
Bolowiec	2,75	1,23
Bełzów	1,95	0,69
Boszczynek	2,80	1,01
Drożejowice	3,38	0,57
Grodzonowice	1,50	1,02
Krępice	3,27	1,62
Kobylniki	7,20	0,97
Kózki	1,50	0,80
Małoszów	3,85	0,83
Przybenice	3,35	1,29
Podgaje	0,00	0,00
Rosiejów	0,00	0,00
Sielec Kolonia	1,00	0,28
Sielec Biskupi	2,20	0,66
Szarbia	3,30	0,66
Sietejów	2,95	1,72
Szczekarzów	5,85	3,07
Topola	7,95	0,98
Tempoczków Rędziny	1,00	0,23
Tempoczków Kolonia	0,50	0,19
Zakrzów	4,20	1,54
Zakrzówek	1,00	1,15
SUMA	70,87	
Średnia dla Gminy		0,82

Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

DROGI GMINNE

LEGENDA

	poniżej 0,82
	powyżej 0,82

Na terenie Gminy Skalbmierz sumarycznie jest około 70 km dróg gminnych, najwięcej z nich znajduje się na terenie miejscowości Skalbmierz, Szczekarzów oraz Topola. Natomiast wskaźnik obrazujący gęstość rozkładu tych dróg w gminie, tj. długość dróg przypadająca na 1 km², pokazuje, iż największe zagęszczenie dróg jest w sołectwach Szczekarzów, Zakrzów, Topola oraz Krępice.

Ilość oraz gęstość dróg gminnych na terenie danego sołectwa jest oznaczana jako wskaźnik pozytywny. Drogi gminne ułatwiają poruszanie się po gminie, tworząc zwarty układ komunikacyjny. Tym samym ułatwiają one dostęp do podstawowych usług oferowanych przez gminę.

4.5. Sfera techniczna

Sfera techniczna została opisana poprzez zestawienie następujących wskaźników:

- » Liczbę zabytków na 1 km² danego sołectwa,

- » Wyposażenie placówek szkolnych na terenie danego sołectwa,
- » Masa azbestu przypadająca na 1 km² powierzchni danego sołectwa.

1.5.12. Obiekty architektoniczne

Miasto i Gmina Skalbmierz charakteryzują się szczególnie zabytkowym układem przestrzennym z ćwierćkolistym placem, który kiedyś stanowił plac targowy, a obecnie został zmieniony w zieleniec. Pod ścisłą ochroną konserwatorską znajduje się tu zespół cmentarza parafialnego, zespół kościoła kolegiackiego z dzwonnica, bramą, cmentarzem, kościołem i ogrodzeniem oraz park, 11 domów, układ urbanistyczny i budynek banku. Charakterystyczną cechą Miasta i Gminy Skalbmierz jest występowanie elementów zabytkowych, do których należą m.in. krzyże, kapliczki czy przydrożne figury. Na obszarze gminy znajduje się wiele zabytków nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków. Zgodnie z wykazem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków są to:

- ➔ Kopiec pradziejowy znajdujący się w miejscowości Kobylniki;
- ➔ Park w miejscowości Topola;
- ➔ Park w miejscowości Kobylniki;
- ➔ Zespół kościoła parafialnego w miejscowości Topola;
- ➔ Kościół kolegiacki (parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela) w miejscowości Skalbmierz;
- ➔ Zespół kościoła parafialnego w miejscowości Małoszów;
- ➔ Park w miejscowości Drożejowice.

Według danych z UGiM Skalbmierz na terenie Gminy znajduje się 8 zabytków, najwięcej na terenie sołectwa Topola (3) oraz Małoszów (2).

Sołectwo	Liczba zabytków	Zabytki na 1 km ²
Skalbmierz	1	0,14
Baranów	0	0,00
Bolowiec	0	0,00
Bełzów	0	0,00
Boszczynek	0	0,00
Drożejowice	1	0,17
Grodzonowice	0	0,00
Krępice	0	0,00
Kobylniki	1	0,13
Kózki	0	0,00
Małoszów	2	0,43
Przybenice	0	0,00
Podgaje	0	0,00

Rosiejów	0	0,00
Sielec Kolonia	0	0,00
Sielec Biskupi	0	0,00
Szarbia	0	0,00
Sietejów	0	0,00
Szczekarzów	0	0,00
Topola	3	0,37
Tempoczków Rędziny	0	0,00
Tempoczków Kolonia	0	0,00
Zakrzów	0	0,00
Zakrzówek	0	0,00
RAZEM	8	
Średnia dla Gminy		0,09

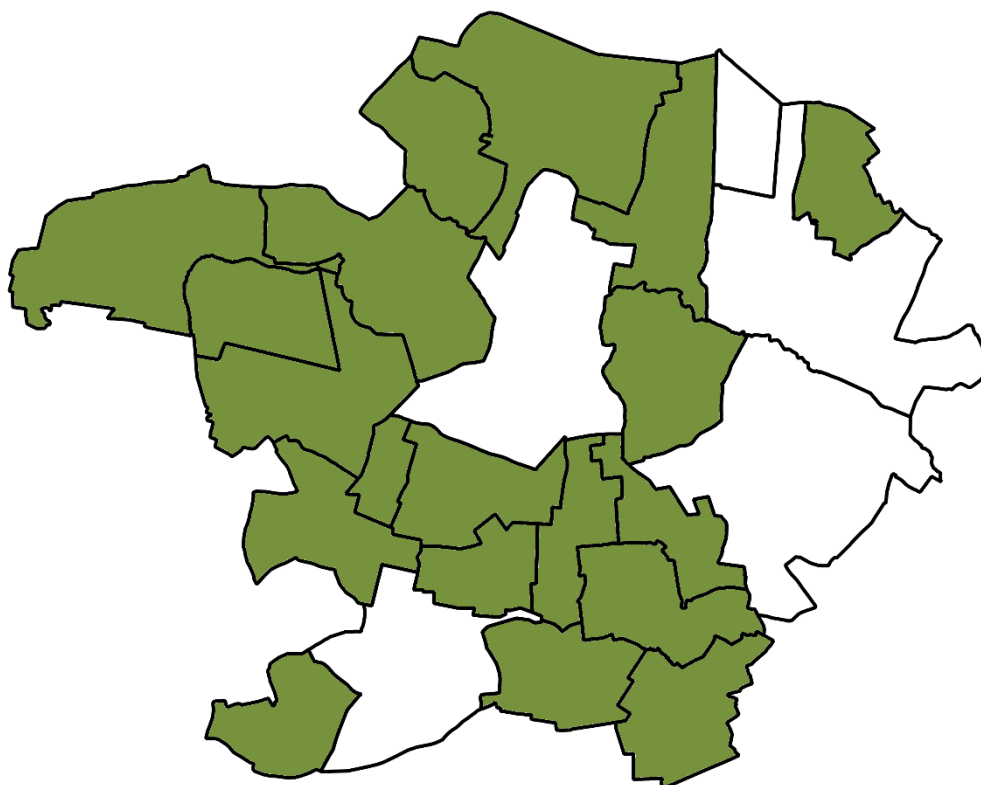
Legenda:

**Wartość wskaźnika wyższa niż
wartość średniej dla całej Gminy**

Występowanie zabytków na terenie danego sołectwa pod względem technicznym jest wskaźnikiem negatywnym, gdyż wymagają one opieki konserwatorskiej. Liczbę zabytków przeliczono na 1 km² powierzchni danego sołectwa. Wskaźnik ten obrazuje zagęszczenie zabytków na terenie Gminy Skalbmierz, wynika

z niego, iż największe zagęszczenie zabytków znajduje się na terenie sołectw Małoszów, Topola, Drożejowice, Skalbmierz oraz Kobylniki.

ZABYTKI

LEGENDA

powyżej 0,09
poniżej 0,09

1.5.13. Placówki oświatowe i ich wyposażenie techniczne

Na terenie Gminy Skalbmierz znajduje się 8 jednostek szkolnych. Na obszarze gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe, jedna w Skalbmierzu, druga w sołectwie Topola. Na terenie gminy działają również dwie placówki gimnazjalne (w Skalbmierzu i Topoli). Na obszarze gminy Skalbmierz działają dwie placówki ponadgimnazjalne (Zespół Szkół Zawodowych w Skalbmierzu, prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej oraz Centrum Edukacji Ustawicznej w Skalbmierzu). Dodatkowo na terenie Skalbmierza funkcjonują dwa przedszkola (jedno niepubliczne oraz jedno publiczne). Wskaźnikiem obrazującym wyposażenie placówek oświatowych wyznaczony został jako ilość sprzętu informatycznego (laptopy, rzutniki, komputery, tablice interaktywne), jakie przypadają na 1 placówkę.

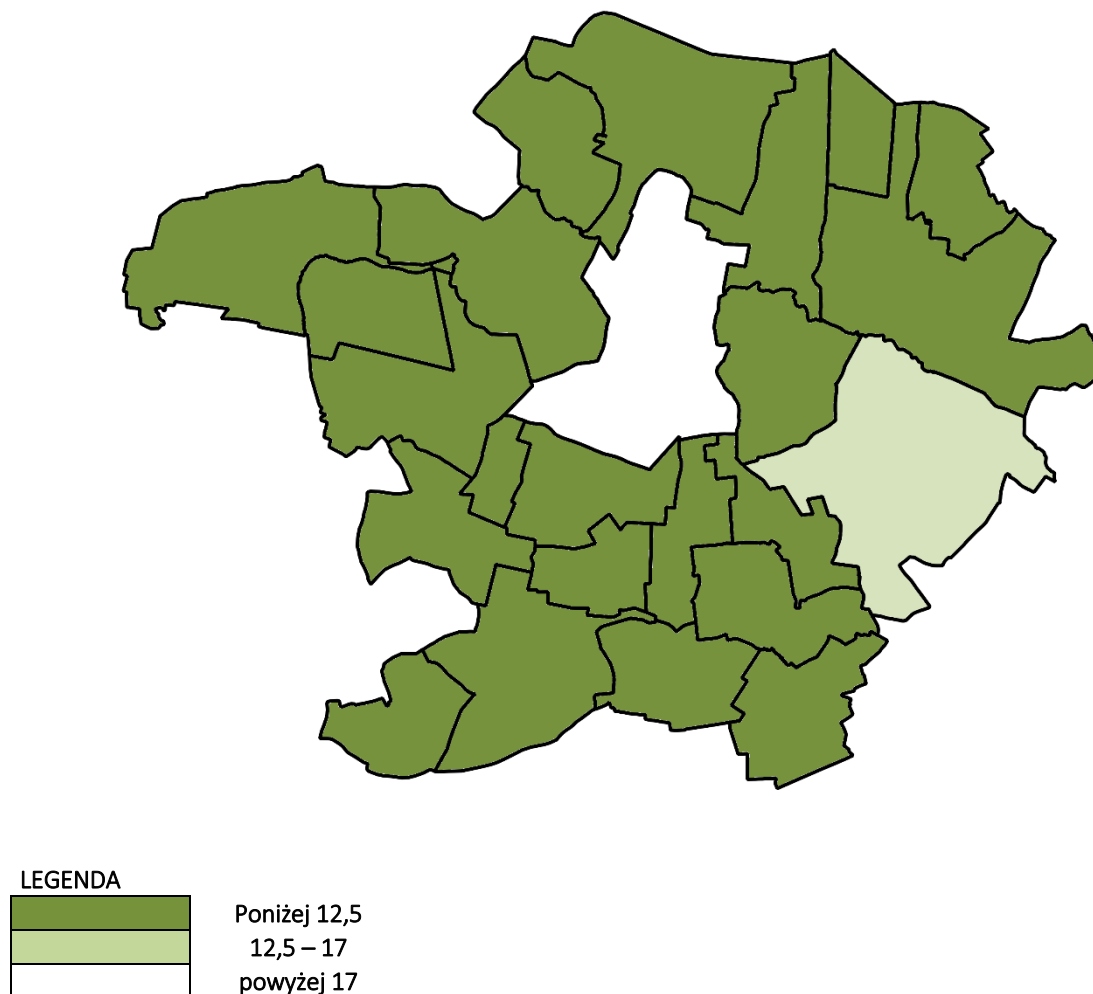
Sołectwo	Wyposażenie placówek edukacyjnych	Wyposażenie placówek przypadające na 1 placówkę w sołectwie
Skalbmierz	111	18,5
Baranów	0	0
Bołowiec	0	0
Bełzów	0	0
Boszczynek	0	0

Drożejowice	0	0
Grodzonowice	0	0
Krępie	0	0
Kobylniki	0	0
Kózki	0	0
Małoszów	0	0
Przybenice	0	0
Podgaje	0	0
Rosiejów	0	0
Sielec Kolonia	0	0
Sielec Biskupi	0	0
Szarbia	0	0
Sietejów	0	0
Szczekarzów	0	0
Topola	25	12,5
Tempoczków Rędziny	0	0
Tempoczków Kolonia	0	0
Zakrzów	0	0
Zakrzówek	0	0
SUMA	136	
Średnia dla Gminy		17

Legenda:

Wartość wskaźnika niższa niż
wartość średniej dla całej Gminy

WYPOSAŻENIE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

Miasto Skalmierz, w którym znajduje się najwięcej placówek oświatowych, ma najlepsze wyposażenie techniczne placówek oświatowych. Sumarycznie placówki są wyposażone w 74 komputerów stacjonarnych, 16 laptopów, 10 tablic interaktywnych i 11 projektorów. Wyposażenie techniczne placówek oświatowych na terenie Gminy jest zadowalające. Jeśli chodzi zaś o ilość placówek szkolnych oraz ich dostępność na terenie Gminy to rozkład przestrzenny tych obiektów w obrębie Gminy Skalmierz wskazuje, iż nie spełnia on potrzeb lokalnej społeczności. Pod względem zaprezentowanego wskaźnika liczby placówek oświatowych na 100 mieszkańców na tle powiatu w roku 2015 Gmina Skalmierz uplasowała się na miejscu trzecim od końca pod względem ich dostępności (0,10 placówki na 100 mieszkańców). Najlepszą sytuację w powiecie kazimierskim w tym zakresie identyfikuje się dla gminy Czarnocin (0,15).

1.5.14. Stan techniczny obiektów budowlanych

Stopień degradacji budynków mieszkalnych analizowano za pomocą masy wyrobów azbestowych zewidencjonowanej w poszczególnych sołectwach Gminy Skalmierz. Dane do analizy uzyskano z obowiązującego *Programu usuwania wyrobów azbestowych dla Gminy Skalmierz na lata 2012-2023*.

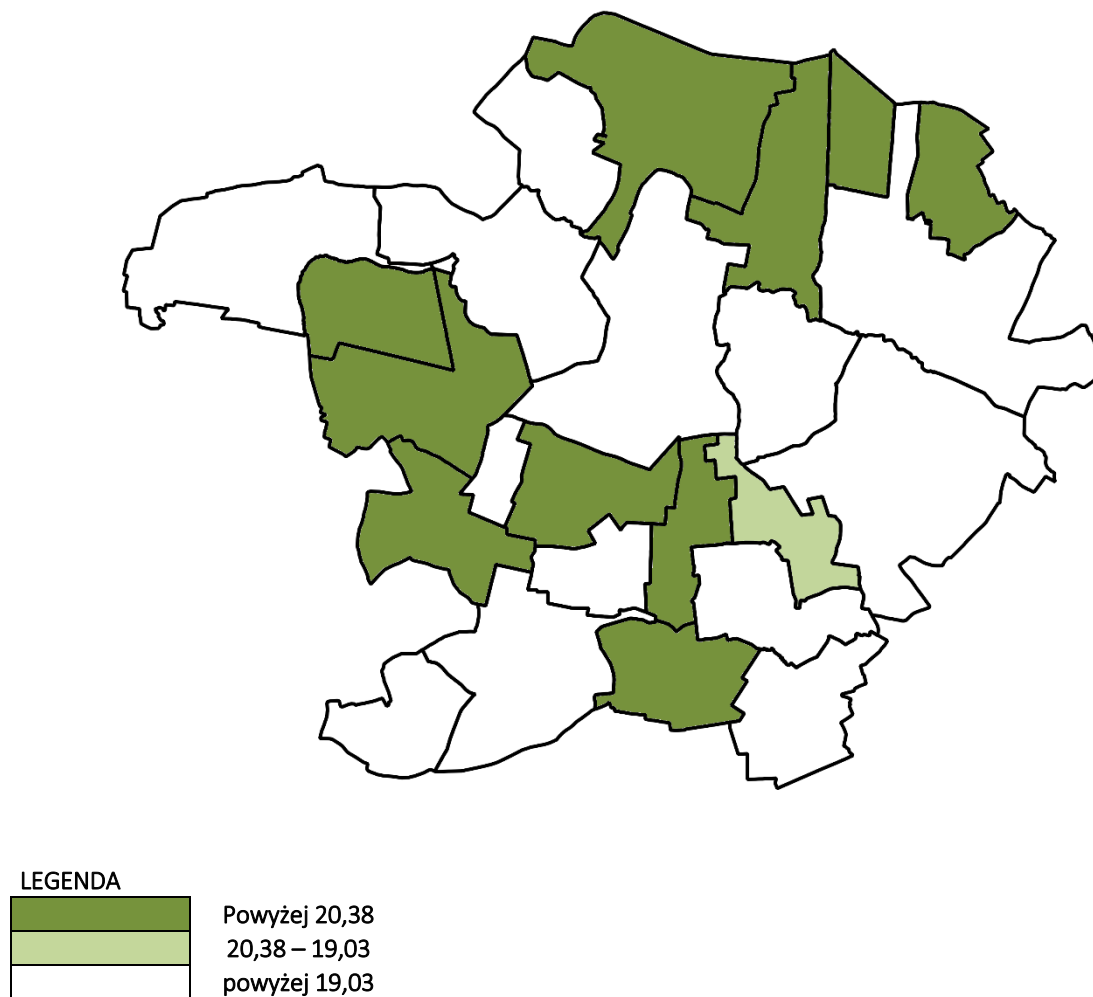
Masę wyrobów azbestowych w poszczególnych gminach przeliczono na 1 km² powierzchni. Otrzymane wartości pozwoliły wskazać obszary o największej masie wyrobów azbestowych na 1 km².

	Masa wyrobów azbestowych [t]	Masa wyrobów azbestowych [t] na 1 km ²
Skalbmierz	128,14	17,97
Baranów	93,18	32,53
Bolowiec	33,77	15,13
Bełzów	22,84	8,08
Boszczynek	54,65	19,79
Drożejowice	124,62	20,90
Grodzonowice	70,75	47,98
Krępie	75,12	37,18
Kobylniki	138,22	18,65
Kózki	44,46	23,67
Małoszów	54,03	11,67
Przybenice	57,45	22,20
Podgaje	45,21	16,59
Rosiejów	86,31	16,18
Sielec Kolonia	173,77	48,31
Sielec Biskupi	50,92	15,21
Szarbia	76,98	15,36
Sietejów	28,68	16,74
Szczekarzów	36,94	19,41
Topola	143,28	17,68
Tempoczków Rędziny	92,96	21,75
Tempoczków Kolonia	54,05	20,79
Zakrzów	59,59	21,86
Zakrzówek	5,94	6,85
SUMA	1 751,83	
Średnia dla Gminy		20,38

Legenda:

Wartość wskaźnika wyższa niż wartość średniej dla całej Gminy	
--	--

MASA WYROBÓW AZBESTOWYCH

Najwięcej wyrobów azbestowych zostało zewidencjonowanych na terenie sołectw Sielec Kolonia, Baranów, Skalmierz, Drożejowice, Kobylniki i Topola. Natomiast najwyższym wskaźnikiem zagęszczenia wyrobów azbestowych na terenie danego sołectwa odznacza się sołectwo Sielec Kolonia oraz Grodzonowice.

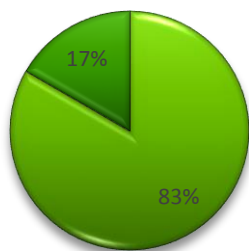
5. Analiza opinii mieszkańców Gminy Skalbmierz

Perspektywa mieszkańców w zakresie omawianych powyżej czynników została zbadana za pomocą ankiety w formie papierowej oraz internetowej, w której udział wzięło 6 osób. Tak niska liczba osób biorących udział w ankietyzacji dotyczącej procesu rewitalizacji na terenie Gminy i Miasta Skalbmierz jest również czynnikiem niepokojącym. Świadczy to o braku zaangażowania lokalnej ludności w sprawy rozwoju Gminy. W wyniku ankiety poznano perspektywę mieszkańców danej miejscowości na aspekty rozwoju gminy Skalbmierz oraz efekty, jakich oczekują w związku z podjęciem działań rewitalizacyjnych. Ankieta zawierała 5 pytań, które miały za zadanie określenie przez ankietowanych swoich odczuć na temat sytuacji Gminy Skalbmierz:

1. W Gminie Skalbmierz:
 - a. Mieszkam
 - b. Jestem zatrudniony/zatrudniona
 - c. Prowadzę działalność gospodarczą
 - d. Uczę się
2. Wskazanie sołectwa, którego się jest mieszkańcem
3. Jak ocenia Pani/Pan poniższe aspekty funkcjonowania gminy Skalbmierz, wpływające na warunki życia mieszkańców?
4. Jakie, według Pani/Pana, efekty powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji w gminie Skalbmierz?
5. Sugestie oraz uwagi

Procentowy udział ankietowanych z podziałem na sołectwa

■ Skalbmierz ■ Zakrzówek

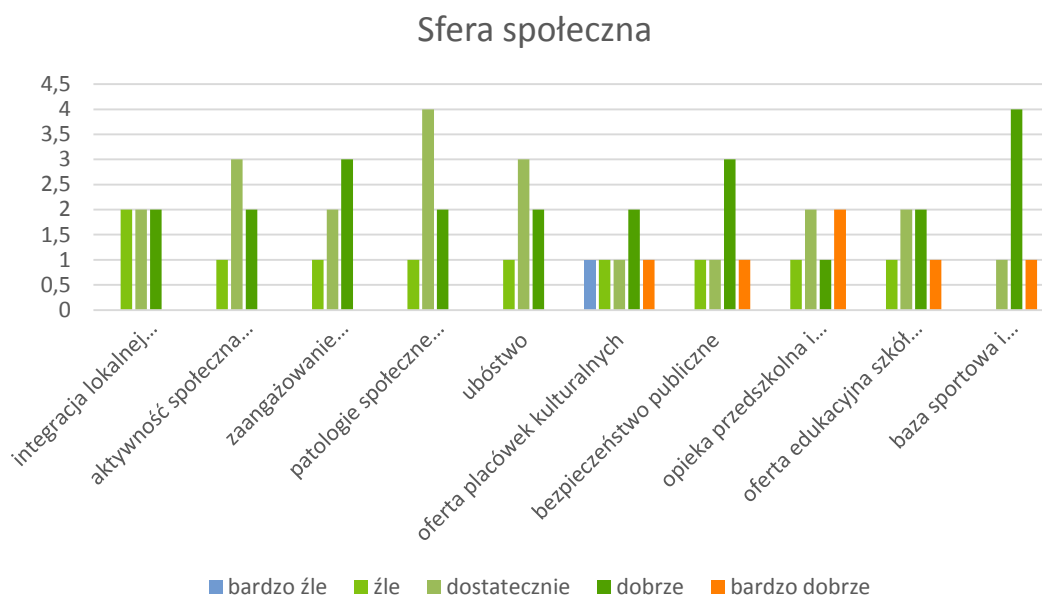
83 % (5 osób) wszystkich ankietowanych zadeklarowało, iż mieszka na terenie Gminy Skalbmierz, 17 % (czyli jedna osoba) jest zatrudniona. Poniższy wykres przedstawia podział ankietowanych na sołectwa, w których zamieszkują.

Wykres 2 Podział ankietowanych ze względu na miejsce zamieszkania (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)

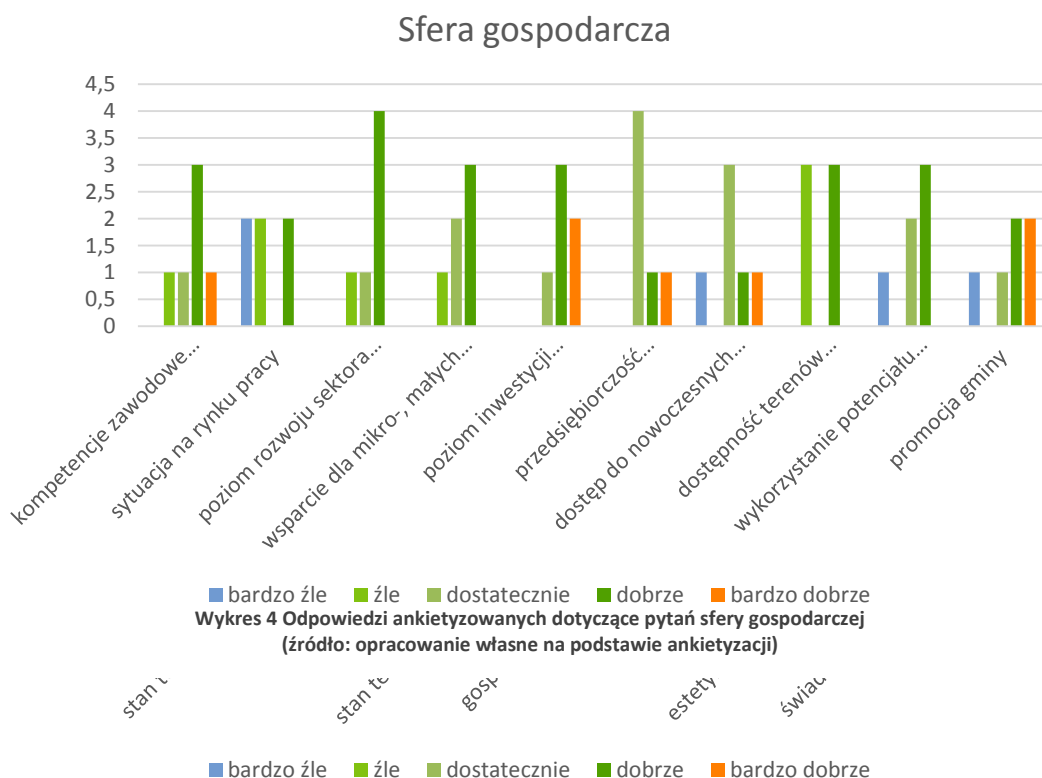
Trzecie pytanie dotyczyło aspektów funkcjonowania Gminy Skalbmierz, które wpływają na warunki życia. Odpowiedzi na pytanie nr 3 były następujące:

- ➡ integracja lokalnej społeczności
- ➡ aktywność społeczna mieszkańców
- ➡ zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne
- ➡ patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)
- ➡ ubóstwo
- ➡ oferta placówek kulturalnych
- ➡ bezpieczeństwo publiczne
- ➡ opieka przedszkolna i żłobkowa
- ➡ oferta edukacyjna szkół podstawowych i ponadpodstawowych
- ➡ baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa
- ➡ kompetencje zawodowe mieszkańców
- ➡ sytuacja na rynku pracy
- ➡ poziom rozwoju sektora usług i handlu
- ➡ wsparcie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
- ➡ poziom inwestycji gospodarczych realizowanych w gminie
- ➡ przedsiębiorczość mieszkańców
- ➡ stan techniczny zabytków
- ➡ gospodarka komunalna (odpadami i ściekami)
- ➡ zanieczyszczenie środowiska naturalnego
- ➡ estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych
- ➡ świadomość ekologiczna mieszkańców
- ➡ dostęp do nowoczesnych technologii
- ➡ dostępność terenów inwestycyjnych
- ➡ wykorzystanie potencjału turystycznego gminy
- ➡ promocja gminy
- ➡ stan infrastruktury technicznej (wodociągowa, kanalizacyjna itp.)
- ➡ stan techniczny zasobów mieszkaniowych gminy
- ➡ stan infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne, ścieżki rowerowe

Powyższe pytania można podzielić na trzy sfery życia: społeczną, gospodarczą oraz techniczno-przestrzenną. Poniżej zostały zobrazowane zebrane odpowiedzi ankietowanych dla każdej ze sfer.

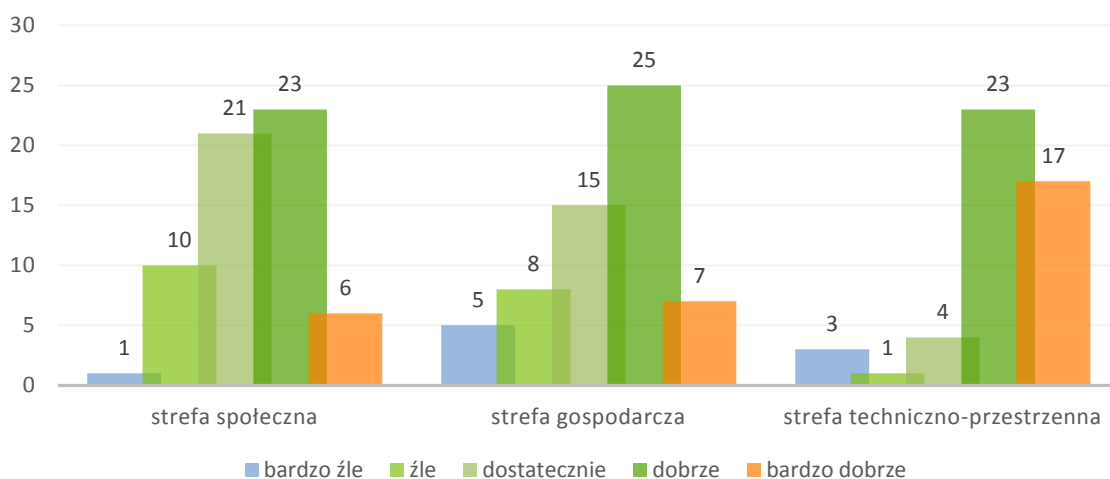
Wykres 3 Odpowiedzi ankietowanych dotyczące pytań sfery społecznej
(źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)

Wykres 4 Odpowiedzi ankietowanych dotyczące pytań sfery gospodarczej
(źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)

Wykres 5 Odpowiedzi ankietowanych dotyczące pytań sfery techniczno-przestrzennej (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)

Najwięcej negatywnych opinii wśród mieszkańców odnosilo się do sfery gospodarczej, a konkretniej do sytuacji na rynku pracy. Na terenie Miasta Skalbmierz z roku na rok maleje liczba podmiotów gospodarczych, co zdecydowanie obniża potencjał przedsiębiorczości gminnej. W strefie społecznej bardzo źle została określona oferta placówek kulturalnych oraz integracja lokalnej społeczności. W sferze techniczno – funkcjonalnej bardzo źle została określona estetyka oraz funkcjonalność przestrzeni publicznych oraz świadomość ekologiczna mieszkańców. Poniższy wykres zawiera informacje dotyczące wszystkich sfer życia mieszkańców Gminy Skalbmierz.

Wykres 6 Podsumowanie oceny aspektów funkcjonowania mieszkańców Gminy Skalbmierz (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)

Czwarte pytanie ankiety dotyczyło efektów, jakie są przeprowadzane po procesie rewitalizacji. Pod spodem są przedstawione proponowane odpowiedzi, które mieszkańcy mogli zaznaczać w ankiecie:

- » Wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców
- » Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej
- » Redukcja poziomu ubóstwa i występujących patologii społecznych
- » Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług publicznych
- » Poprawa bezpieczeństwa publicznego
- » Pozyskanie dużych inwestorów
- » Rozwój mikro- i małej przedsiębiorczości
- » Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych
- » Poprawa stanu infrastruktury technicznej
- » Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej

- » Rozszerzenie bazy sportowej i rekreacyjnej
- » Rozszerzenie bazy turystycznej
- » Poprawa jakości środowiska naturalnego, w tym ograniczenie emisji zanieczyszczeń
- » Odnowa i zachowanie zabytków
- » Inne

Najwięcej ankietowanych odpowiedziało, iż największym ich zadaniem efektem rewitalizacji byłaby poprawa estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni publicznych (33,3 %) oraz pozyskanie dużych inwestorów (33,3 %). Dodatkowo przeprowadzenie procesu rewitalizacji w Gminie Skalbmierz powinno przynieść wg mieszkańców rozszerzenie bazy sportowej i rekreacyjnej oraz wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców.

6. Diagnoza syntetyczna gminy Skalbmierz

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych. Podstawową diagnozę przeprowadzono na poziomie sołectw gminy Skalbmierz. Dla wyznaczonych obszarów przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne takie jak: przestępstwa, popełnione wykroczenia, zatrzymania do wytrzeźwienia, interwencje policji, przyznane niebieskie karty, wydarzenia kulturalne, frekwencja wyborcza.

Ocenę skali koncentracji problemów oparto na wskaźniku syntetycznym, odzwierciedlającym problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne gminy. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych, pogrupowanych w dwie podgrupy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Grupa	Wskaźnik
Problemy społeczno-gospodarcze	Zidentyfikowane problemy demograficzne
	Zidentyfikowane problemy związane z opieką społeczną
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców
	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców
	Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia na 100 mieszkańców
	Liczba interwencji policji na 100 mieszkańców
	Liczba przyznanych świadczeń na 100 mieszkańców
	Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców
	Frekwencja wyborcza [%]
	Zidentyfikowane problemy gospodarcze
	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Problemy środowiskowe, przestrzenno- funkcjonalne oraz techniczne	Powierzchnia lasów na 1 km ² sołectwa
	Zidentyfikowane zanieczyszczenia powietrza
	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²
	Liczba pożarów na 1km ²
	Liczba miejscowych zagrożeń na 1 km ²
	Liczba fałszywych alarmów na 1 km ²
	Liczba obiektów sportowych na 100 mieszkańców
	Liczba przychodni zdrowia na 100 mieszkańców
	Długość dróg gminnych na 1 km ²

Poniższy schemat prezentuje metodykę doboru obszarów zdegradowanych zlokalizowanych na terenie gminy Skalbmierz w oparciu o analizę poszczególnych składowych.

6.1. Diagnoza zjawisk społeczno-gospodarczych

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych pod względem społecznym wytypowano listę 8 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Dodatkowo, dołączono do badanych czynników sytuację gospodarczą na terenie Gminy. Tabela 11 wskazuje zakres wartości wskaźników cząstkowych dla poszczególnych wartości (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wygenerowany na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla każdego sołectwa gminy Skalbmierz.

Wskaźnik syntetyczny dla wskaźników opisujących problemy społeczno-gospodarcze w gminie Skalbmierz pozwolił wskazać najbardziej problemowe w tej dziedzinie życia i funkcjonowania gminy (im wskaźnik wyższy, tym obszar bardziej zdegradowany). Mediana dla wskaźników strefy społeczno-gospodarczej wyniosła 2,84. Wszystkie sołectwa, których syntetyczny wskaźnik był wyższy niż mediana, zostały uznane za zdegradowane. Dodatkowo, oprócz analizy wskaźnikowej, w strefie społeczno-gospodarczej dokonano również analizy opisowej zjawisk, które mogą prowadzić do degradacji gminy.

Na terenie Gminy występują następujące problemy w strefie społeczno-gospodarczej:

- ➡ malejąca liczba ludności – co ma związek z migracją mieszkańców do ośrodków bardziej atrakcyjnych pod względem oferty edukacyjnej oraz zarobkowej,
- ➡ wysoka liczba przyznawanych świadczeń społecznych,
- ➡ wysoka liczba przyznawanych świadczeń rodzinnych na tle powiatowym,
- ➡ znikoma ilość wydarzeń kulturalnych odbywających się poza częścią miejską Gminy Skalbmierz,
- ➡ najniższa na tle powiatu frekwencja wyborcza na terenie Skalbmierza,
- ➡ spadająca na przestrzeni lat liczba podmiotów gospodarczych na terenie Miasta Skalbmierz (w tym malejąca liczba nowo zarejestrowanych oraz wzrastająca liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych),
- ➡ czynniki wynikające z ankietyzacji: bardzo zła oferta placówek kulturalnych, niska integracja społeczna, bardzo zła sytuacja na rynku pracy.

Rysunek 6 prezentuje jak wielkość wskaźnika syntetycznego przedstawia się w układzie przestrzennym gminy Skalbmierz.

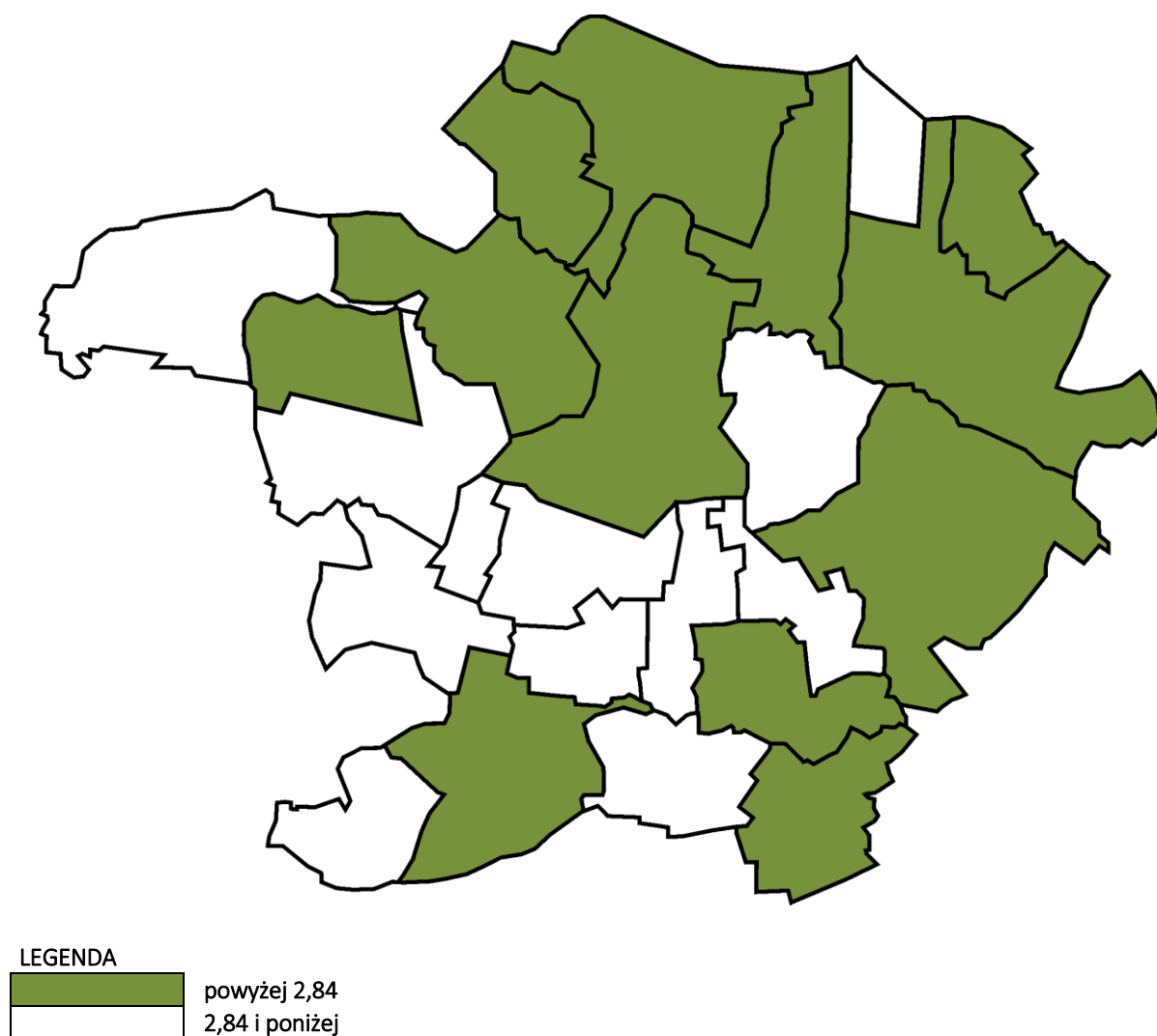
Tabela 11 Wskaźnik syntetyczny problemów społeczno-gospodarczych gminy Skalbmierz (opracowanie własne)

Sołectwo	Przestępstwa - wskaźnik częściowy	Wykroczenia - wskaźnik częściowy	Zatrzymania do wytrzeźwienia - wskaźnik częściowy	Interwencje policji - wskaźnik częściowy	Niebieskie karty - wskaźnik częściowy	Wydarzenia kulturalne - wskaźnik częściowy	Frekwencja - wskaźnik częściowy	Podmioty gospodarcze - wskaźnik częściowy	Wskaźnik sumaryczny
Skalbmierz	1,00	0,17	0,64	0,20	0,57	0,00	0,19	0,62	3,38
Baranów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,94	0,00	0,93	2,15
Bolowiec	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,41	1,00	2,41
Bełzów	0,50	0,00	1,00	0,02	1,00	1,00	0,41	0,95	4,89
Boszczynek	0,00	0,04	0,39	0,05	0,26	1,00	0,41	0,90	3,04
Drożejowice	0,54	1,00	0,36	1,00	0,48	1,00	0,69	0,48	5,55
Grodzonowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,69	0,80	2,49
Krępie	0,00	0,04	0,18	0,04	0,12	1,00	1,00	0,90	3,29
Kobylniki	0,21	0,02	0,14	0,03	0,09	0,96	1,00	0,90	3,34
Kózki	0,11	0,03	0,00	0,03	0,29	1,00	0,00	0,88	2,34
Małoszów	0,55	0,03	0,00	0,04	0,36	1,00	0,41	0,56	2,95
Przybenice	0,00	0,06	0,00	0,06	0,00	1,00	0,41	0,86	2,40
Podgaje	0,20	0,05	0,81	0,06	0,81	1,00	0,69	0,96	4,60
Rosiejów	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,72	0,84	2,79
Sielec Kolonia	0,15	0,00	0,15	0,01	0,31	0,96	0,69	0,62	2,90
Sielec Biskupi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,96	1,96
Szarbia Zwierzyniecka	0,00	0,86	0,00	0,85	0,30	1,00	0,69	0,75	4,45
Sietejów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,97	1,97
Szczekarzów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,44	0,98	2,41

Topola	0,31	0,07	0,31	0,08	0,61	0,91	1,00	0,00	3,29
Tempoczków Rędziny	0,18	0,00	0,00	0,01	0,00	1,00	0,72	0,55	2,47
Tempoczków Kolonia	0,20	0,00	0,00	0,01	0,27	1,00	0,72	0,93	3,13
Zakrzów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,78	1,78
Zakrzówek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	2,00

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

STOPIEŃ NASILENIA PROBLEMÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Rysunek 6 Rozkład przestrzenny wielkości wskaźnika syntetycznego określającego natężenie problemów społeczno-gospodarczych na terenie gminy Skalmierz.

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

6.2. Diagnoza zjawisk środowiskowych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych

Identyfikacja problemów techniczno-funkcjonalnych gminy Skalbmierz pozwoliła na skonstruowanie 11 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników częściowych dla poszczególnych wartości (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wygenerowany na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla każdego sołectwa gminy Skalbmierz.

Wskaźnik syntetyczny dla strefy środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno – funkcjonalnej wyniósł **4,67**. Wszystkie sołectwa, których wskaźnik syntetyczny był wyższy niż wartość mediany, zostały uznane za zdegradowane.

Jeśli chodzi o strefę środowiskową, przestrzenno – funkcjonalną oraz techniczną to wyróżniono następujące czynniki, które powodują sytuację kryzysową:

- ➡ przekroczenia jakości środowiska na terenie sołectw Skalbmierz, Szarbia Zwierzyniecka, Sielec Biskupi oraz Topola,
- ➡ wysoka liczba interwencji podejmowanych przez policję oraz straż pożarną na terenie sołectwa Skalbmierz,
- ➡ znikomy dostęp do oferty edukacyjnej oraz opieki zdrowotnej na terenie obszaru wiejskim Gminy Skalbmierz, a co za tym idzie niskie wyposażenie tego typu miejsc,
- ➡ czynniki wynikające z przeprowadzonej ankietyzacji: bardzo zła estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych, zły stan zabytków.

Tabela 12 Wskaźnik syntetyczny problemów techniczno-funkcjonalnych gminy Skalbmierz.

Sołectwo	Powierzchnia lasów - wskaźnik częściowy	Zanieczyszczenia powietrza - emisja liniowa	Liczba zdarzeń drogowych - Wskaźnik częściowy	Pożary - wskaźnik częściowy	Miejscowe zagrożenia - wskaźnik częściowy	Falszywe alarmy - wskaźnik częściowy	Liczba obiektów sportowych - wskaźnik częściowy	Przychodnie zdrowia - wskaźnik częściowy	Długość dróg gminnych - wskaźnik częściowy	Zabytki - wskaźnik częściowy	Wypożyczenie placówek edukacyjnych - wskaźnik częściowy	Masa wyrobów azbestowych - wskaźnik częściowy	Wskaźnik syntetyczny
Skalbmierz	0,83	x	1,00	1,00	0,85	0,76	0,70	0,0	0,74	0,32	0,00	0,27	6,48
Baranów	0,84		0,33	0,00	0,20	0,00	1,00	1,0	0,57	0,00	1,00	0,62	5,56
Bolowiec	0,88		0,00	0,00	0,13	0,00	1,00	1,0	0,60	0,00	1,00	0,20	4,81
Bełzów	0,93		0,17	0,00	0,81	0,00	1,00	1,0	0,78	0,00	1,00	0,03	5,72
Boszczynek	0,55		0,34	0,32	0,63	0,00	1,00	1,0	0,67	0,00	1,00	0,31	5,82
Drożejowice	0,19	x	0,00	0,07	0,10	0,00	1,00	1,0	0,82	0,39	1,00	0,34	4,90
Grodzonowice	0,47		0,00	0,00	0,20	0,00	1,00	1,0	0,67	0,00	1,00	0,99	5,33
Krępie	1,00		0,24	0,00	0,14	0,00	1,00	1,0	0,47	0,00	1,00	0,73	5,58
Kobylniki	0,67		0,00	0,18	0,23	0,00	1,00	1,0	0,68	0,31	1,00	0,28	5,36
Kózki	1,00		0,25	0,24	0,15	0,00	1,00	1,0	0,74	0,00	1,00	0,41	5,79
Małoszów	0,27		0,10	0,10	0,19	0,00	1,00	1,0	0,73	1,00	1,00	0,12	5,51
Przybenice	0,98		0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	1,0	0,58	0,00	1,00	0,37	5,93
Podgaje	0,95		0,17	0,16	0,11	1,00	1,00	1,0	1,00	0,00	1,00	0,23	6,63
Rosiejów	0,02	x	0,00	0,00	0,05	0,00	1,00	1,0	1,00	0,00	1,00	0,22	4,30
Sielec Kolonia	0,00		0,40	0,00	0,00	0,00	1,00	1,0	0,91	0,00	1,00	1,00	5,31
Sielec Biskupi	0,96	x	0,00	0,40	0,26	0,00	1,00	1,0	0,79	0,00	1,00	0,20	5,60
Szarbia Zwierzyniecka	0,85	x	0,09	0,09	0,00	0,00	1,00	1,0	0,79	0,00	1,00	0,21	5,03
Sietejów	1,00		0,00	0,00	0,17	0,00	1,00	1,0	0,44	0,00	1,00	0,24	4,85

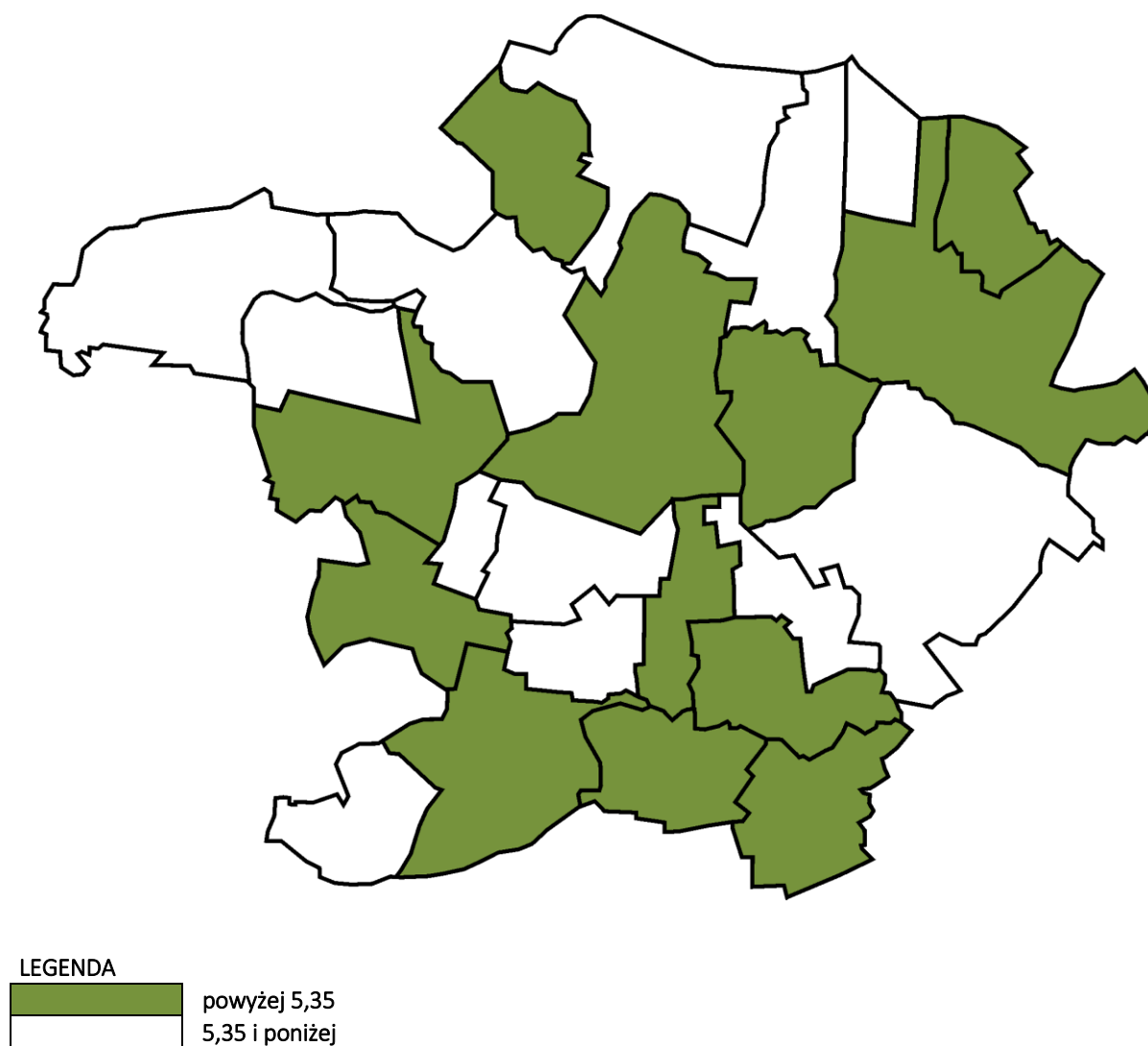
Szczekarzów	1,00		0,00	0,00	0,60	0,00	1,00	1,0	0,00	0,00	1,00	0,30	4,91
Topola	0,85	x	0,06	0,27	0,46	0,00	0,00	1,0	0,68	0,86	0,32	0,26	4,77
Tempoczków Rędziny	1,00		0,22	0,00	0,00	0,00	1,00	1,0	0,92	0,00	1,00	0,36	5,51
Tempoczków Kolonia	0,57		0,18	0,00	0,00	0,00	1,00	1,0	0,94	0,00	1,00	0,34	5,03
Zakrzów	0,97		0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,0	0,50	0,00	1,00	0,36	4,83
Zakrzówek	1,00		0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,0	0,62	0,00	1,00	0,00	4,62

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

Wskaźnik syntetyczny opisujący problemy środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne w gminie Skalbmierz pozwolił wskazać obszary najbardziej problemowe w tej sferze (im wyższy wskaźnik, tym obszar bardziej zdegradowany).

Poniżej została zaprezentowana mapa z rozkładem sumarycznego wskaźnika problemów środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych na terenie Gminy Skalbmierz.

STOPIEŃ NASILENIA PROBLEMÓW TECHNICZNO-FUNKCJONALNYCH

Rysunek 7 Rozkład przestrzenny wielkości wskaźnika syntetycznego oraz wskaźników określających natężenie problemów środowiskowych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych na terenie gminy Skalbmierz.

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

7. Identyfikacja obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem

Ostatni etap przeprowadzonej diagnozy to wskazanie obszarów zdegradowanych, które przede wszystkim wykazują kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazują także nagromadzenie negatywnych cech (zjawiska techniczne, funkcjonalno-przestrzenne i środowiskowe). Na podstawie uzyskanych wskaźników sum standaryzowanych dla zakresu społeczno-gospodarczego oraz środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego zidentyfikowano wskaźnik degradacji, będący sumą wcześniejszych.

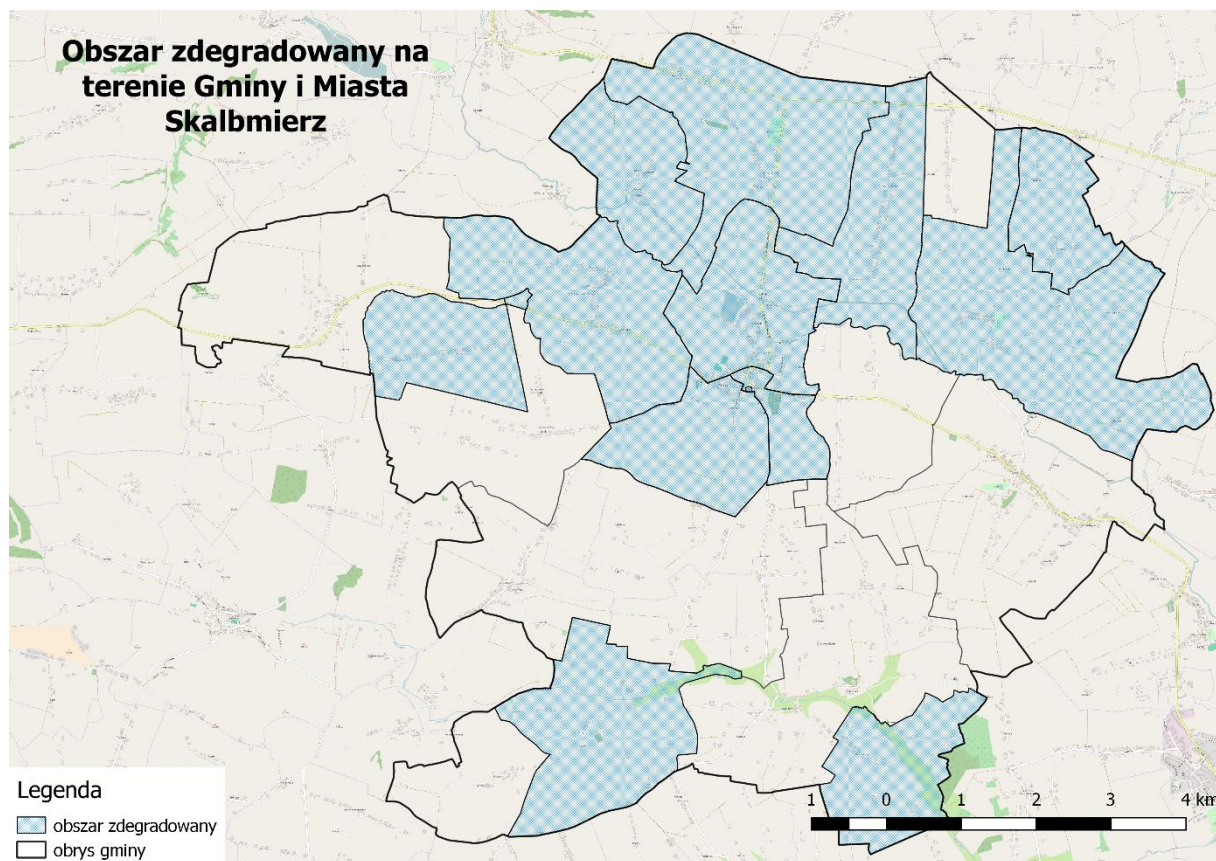
Obszarem zdegradowanym zostały objęte te sołectwa, które w pierwszej kolejności są zdegradowane pod względem strefy społeczno-gospodarczym, natomiast potwierdzenie tej diagnozy również znalazło się w wyliczeniach wskaźnika syntetycznego dla strefy środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W sołectwach wskazanych jako problemowe, zdegradowane wartość wskaźnika syntetycznego wyniosła powyżej **8,14**.

Poniższa tabela zawiera podsumowanie wskaźników syntetycznych dla poszczególnych stref.

Tabela 13 Wskaźniki syntetyczne opisujące sytuację Gminy Skalbmierz z podziałem na sołectwa (opracowanie własne CDE)

Sołectwo	Strefa społeczna	Strefa gospodarcza	Strefa środowiskowa	Strefa przestrzenno-funkcjonalna	Strefa techniczna	Wskaźnik syntetyczny
Skalbmierz	2,76	0,62	0,83	5,06	0,59	9,86
Baranów	1,22	0,93	0,84	3,11	1,62	7,71
Bolowiec	1,41	1,00	0,88	2,73	1,20	7,22
Bełzów	3,94	0,95	0,93	3,76	1,03	10,61
Boszczynek	2,14	0,90	0,55	3,96	1,31	8,86
Drożewice	5,07	0,48	0,19	2,99	1,73	10,46
Grodzonowice	1,69	0,80	0,47	2,86	1,99	7,82
Krępie	2,39	0,90	1,00	2,85	1,73	8,88
Kobylniki	2,44	0,90	0,67	3,10	1,60	8,71
Kózki	1,46	0,88	1,00	3,38	1,41	8,13
Małoszów	2,39	0,56	0,27	3,11	2,12	8,45
Przybenice	1,54	0,86	0,98	3,58	1,37	8,33
Podgaje	3,63	0,96	0,95	4,44	1,23	11,23
Rosiejów	1,95	0,84	0,02	3,05	1,22	7,09
Sielec Kolonia	2,28	0,62	0,00	3,31	2,00	8,20
Sielec Biskupi	1,00	0,96	0,96	3,44	1,20	7,56
Szarbia Zwierzyniecka	3,70	0,75	0,85	2,97	1,21	9,48
Sietejów	1,00	0,97	1,00	2,61	1,24	6,82
Szczekarzów	1,44	0,98	1,00	2,60	1,30	7,32
Topola	3,29	0,00	0,85	2,48	1,44	8,05
Tempoczków Rędziny	1,91	0,55	1,00	3,15	1,36	7,97
Tempoczków Kolonia	2,20	0,93	0,57	3,12	1,34	8,16
Zakrzów	1,00	0,78	0,97	2,50	1,36	6,61
Zakrzówek	1,00	1,00	1,00	2,62	1,00	6,62

Opierając się na tak przeprowadzonym postępowaniu badawczym możliwe było wyznaczenie sołectw, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego w pierwszej kolejności społecznych, a następnie pozostałych. Są to następujące miejscowości: Skalbmierz, Beżów, Drożejowice, Krępice, Kobylniki, Małoszów, Podgaje, Sielec Kolonia, Szarbia Zwierzyniecka, Tempoczków Kolonia.

Rysunek 8 Obszar zdegradowany w gminie Skalbmierz

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

CZĘŚĆ II – ZAKRES PROGRAMOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

1. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przeprowadzona diagnoza poprzedzająca wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie Skalbmierz wykazała, że na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji oraz obszaru zdegradowanego, z którym ten obszar jest powiązany występują następujące rozliczne problemy, stanowiące podstawę do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Zidentyfikowana skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w Gminie Skalbmierz są następujące:

POTRZEBY SPOŁECZNE

- P1.S1 Powstrzymanie tendencji migracyjnych;
- P1.S2 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych;
- P1.S3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- P1.S4 Poprawa bezpieczeństwa;
- P4.S5 Poprawa aktywności społecznej oraz postaw obywatelskich wśród mieszkańców;

POTRZEBY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

- P1.P-F1 Poprawa skomunikowania sieci dróg gminnych;
- P1.P-F2 Poprawa bezpieczeństwa na drogach i w obszarach przestrzeni publicznych;
- P1.P-F3 Poprawa atrakcyjności i użyteczności przestrzeni publicznych
- P1.P-F

POTRZEBY GOSPODARCZE

- P2.G1 Przeciwdziałanie spadającej liczbie nowych podmiotów gospodarczych;
- P2.G2 Rozwój rynku pracy;
- P2.G3 Wzmacnianie przedsiębiorczości i kreatywności wśród mieszkańców.

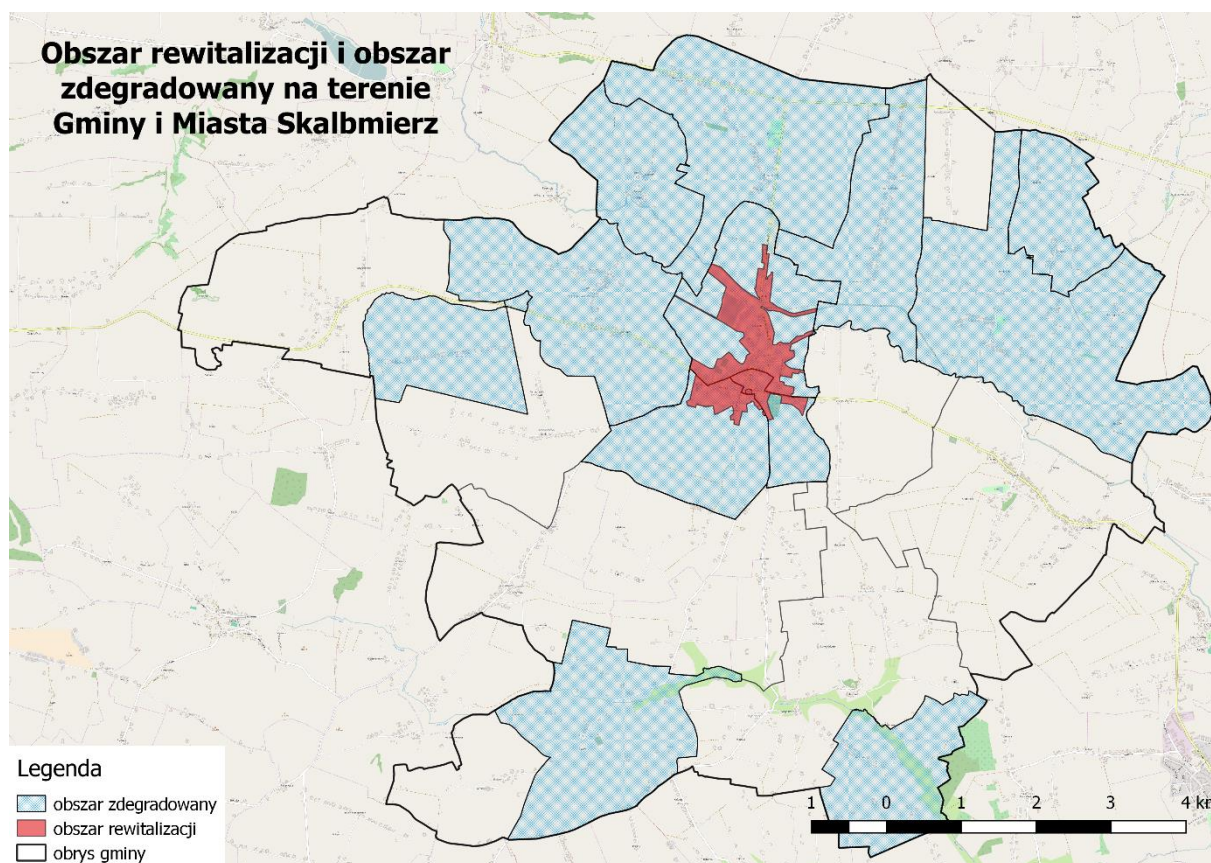
POTRZEBY ŚRODOWISKOWE

- P1.Ś1 Poprawa jakości powietrza na terenie gminy;
- P1.Ś2 Wzmacnianie oraz rozwój terenów zielonych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni publicznych.

2. Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w gminie Skalmierz doprowadziła do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na jej terenie, cechującego się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym. Obok kryterium wysokiego stopnia degradacji przy wyborze obszarów rewitalizacji istotnym czynnikiem była identyfikacja możliwie szerokiego spektrum szansy realizacji potencjalnych działań naprawczych, zarówno działań tak zwanych miękkich, jak i twardych, mogących także oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian.

Wyznaczono obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni **4 km²** (tj. **4,65 % powierzchni gminy**), zamieszkałe przez **1200 osób** (tj. **19,45 % populacji gminy Skalmierz**). Rysunek 9 prezentuje rozmieszczenie poszczególnych podoblaszów rewitalizacji w układzie przestrzennym gminy oraz w odniesieniu do wyznaczonych obszarów zdegradowanych.

Rysunek 9 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Skalmierz.

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

3. Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji

Diagnoza dla obszaru rewitalizacji stanowi uszczegółowienie diagnozy przeprowadzonej dla Gminy Skalbierz na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane dane stanowią kompensację wyników diagnozy dla podobszaru rewitalizacji oraz dla jednostki administracyjnej, w której podobzarsz się znajduje. Poniższa tabela wskazuje syntezę wyników dla przyjętych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno-funkcjonalną oraz środowiskową na wskazanym Obszarze.

Grupa	Lp.	Wskaźnik cząstkowy	
		Obszar rewitalizacji	Gmina Skalbierz
Strefa społeczna	1.1.	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	
		3,30	0,94
	1.2.	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	
		27,76	13,99
	1.3.	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwień na 100 mieszkańców	
		1,05	0,35
	1.4.	Liczba interwencji Policji na 100 mieszkańców	
		33,23	15,75
Strefa społeczna	1.5.	Liczba przyznanych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	
		1,43	0,63
	1.6.	Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców	
		5,85	1,20
	1.7.	Frekwencja wyborcza [%]	
		51,72	48,12
Strefa gospodarcza	2.1.	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	
		6,98	3,81
Strefa środowiskowa	3.1.	Lesistość na 1 km ²	
		0,28	0,51
	3.2.	Przekroczenia emisji z transportu	
Strefa przestrzenno-funkcjonalna	4.1.	Liczba zdarzeń drogowych na 1 km ²	
		2,10	0,37
	4.2.	Liczba pożarów na 1 km ²	
		2,24	0,40
	4.3.	Liczba miejscowych zagrożeń na 1 km ²	

		2,95	0,98
	4.4.	Liczba fałszywych alarmów na 1 km ²	
		0,28	0,03
	4.5.	Liczba obiektów sportowych na 1 km ²	
		0,15	0,03
	4.6.	Liczba przychodni zdrowia na 1 km ²	
		0,1	0,01
Strefa techniczna	4.7.	Długość dróg gminnych na 1 km ²	
		0,79	0,82
	5.1.	Liczba zabytków na 1 km ²	
		0,14	0,09
	5.2.	Wypożyczenie placówek w sprzęt w przeliczeniu na 1 placówkę edukacyjną	
		18,5	17
	5.3.	Masa wyrobów azbestowych na 1 km ²	
		17,97	20,38

3.1. Strefa społeczna

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się złą sytuacją społeczną. Na jego terenie w 2015 roku odnotowano tutaj 68,75 % wszystkich przestępstw, 41,21 % wszystkich interwencji Policji oraz 38,74 % wykroczeń popełnianych na obszarze Gminy Skalmierz. Dodatkowo obszar ten charakteryzuje wysokim wskaźnikiem osób zatrzymanych do wytrzeźwienia (58,33 %). Innym problemem społecznym występującym na terenie obszaru rewitalizacji jest wysoki wskaźnik rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty – 44,19 %, co można powiązać z występującymi tutaj problemami dotyczącymi interwencji Policji oraz wykroczeniem.

Na ogólny stan jakości życia na terenie obszaru rewitalizacji wpływ ma także zdiagnozowany w strefie środowiskowej problem emisji z transportu. Występowania przekroczeń zanieczyszczeń stanowi zagrożenie zdrowia mieszkańców i tym samym stanowi poważny problem społeczny.

3.2. Strefa gospodarcza

Na terenie obszaru rewitalizacji działa prawie 36 % wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie całej Gminy. Niestety wskaźniki gospodarcze dotyczące liczby nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych również są negatywne. Na przestrzeni lat 2010-2015 wzrosła liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z 11 do 15, spadła natomiast liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z 18 do 4. Stan gospodarki na terenie rewitalizacji może być związany z niskim poczuciem bezpieczeństwa, jakim charakteryzuje się społeczność obszaru rewitalizacji.

3.3. Strefa środowiskowa

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niskim wskaźnikiem lesistości, co jest związane z faktem, iż jest to obszar miejski, o zwartej zabudowie i wysokiej gęstości zaludnienia, na którym znajdują się budynki użyteczności publicznej. Ponad to przez część obszaru rewitalizacji przechodzą ważne ciągi komunikacyjne, których eksploatacja jest emitorem zanieczyszczeń powietrza. Te dwa czynniki (niski wskaźnik lesistości oraz potencjalne źródło występowania zanieczyszczeń) powodują, iż obszar ten jest również problemowy w sferze środowiskowej.

3.4. Strefa przestrzenno-funkcjonalna

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysoką liczbą zdarzeń drogowych (wypadków oraz kolizji), które stanowią w tym obszarze 47 % wszystkich odnotowanych tego typu zdarzeń. Dodatkowo na obszarze tym występuje wysoki wskaźnik pożarów oraz fałszywych alarmów. 25 % wszystkich miejscowych zagrożeń występuje właśnie na obszarze rewitalizacji.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż przekroczenia w strefie przestrzenno-funkcjonalnej oraz społecznej są skorelowane – niski wskaźnik poczucia bezpieczeństwa może mieć wpływ na zachowania mieszkańców obszaru rewitalizacji.

3.5. Strefa techniczna

Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje kościół kolegiacki (parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela), który jako zabytek charakteryzuje się złym stanem technicznym. Degradacja tak ważnego dla obywateli budynku, jakim jest kościół parafialny przekłada się również na złe samopoczucie mieszkańców obszaru rewitalizacji, które może być przyczyną problemów społeczno-gospodarczych.

Powierzchnia obszaru	Liczba ludności obszaru
4 km ²	1 200
Lokalizacja	
Sołectwo Skalbmierz: teren przy budynku Urzędu Miasta i Gminy Skalbmierz, budynek Urzędu przy ul. Kościuszki 1, teren przy budynku ośrodka zdrowia oraz budynek ośrodka zdrowia przy ul. Ppor. Sokoła 19, teren przy budynku szkoły podstawowej przy ul. Ppor. Sokoła 55, plac przy ul. Szkolnej, teren kościoła i teren przy kościele parafialnym w Skalbmierzu, działki obejmujące teren zbiornika wodnego zlokalizowanego na terenie sołectw Skalbmierz oraz Szarbia Zwierzyniecka	

Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest w centrum Gminy Skalbmierz. Stanowi on strefę działalności usługowo-administracyjnej, spełniając najważniejsze funkcje, gromadząc przy tym największą ilość różnego rodzaju patologii oraz negatywnych zjawisk społecznych. Patologie te prowadzą do kumulacji problemów społeczno – gospodarczych oraz degradacji technicznej, wpływając tym samym na złe działanie strefy przestrzenno-funkcjonalnej.

Sołectwo Skalbierz ma unikatowy układ przestrzenny: zabytkowy ćwierćkolisty plac, który kiedyś pełnił funkcję plac targowego, obecnie plac ten został całkowicie zazieleniony. Pod ścisłą ochroną konserwatorską znajduje się tu zespół cmentarza parafialnego, zespół kościoła kolegiackiego z dzwonnica, bramą, cmentarzem, kościołem i ogrodzeniem oraz park, 11 domów, układ urbanistyczny i budynek banku.

Obecnie obszar części miejski Gminy Skalbierz jest w złym stanie technicznym. Szczególną uwagę przykuwa zły stan elewacji wielu budynków w centrum Skalbierza oraz braki w ich wyposażeniu, np. brak platform dla ludzi niepełnosprawnych, czego potrzeba jest widoczna w ilości świadczeń społecznych wydawanych z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby oraz parkingów, ułatwiających poruszanie się po gminie. Innym problemem na terenie sołectwa Skalbierz jest niska estetyka oraz funkcjonalność przestrzeni publicznej – co zostało zgłoszone podczas ankietyzacji przez mieszkańców Gminy – a odnosi się do takich miejsc jak Urząd Miast i Gminy, placówki szkolne, czy placówki Służby Zdrowia. Ankietyzacja wykazała również braki w bazie rekreacyjno – sportowej.

Rysunek 10 Urząd Gminy i Miasta Skalbierz (źródło: CDE Sp. z o.o.)

Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem teren Urzędu Miasta i Gminy oraz budynek Urzędu przy ul. Kościuszki 1. Teren ten jest niezagospodarowany oraz nieuporządkowany, brak jest tam miejsc parkingowych oraz wejścia dla osób niepełnosprawnych, co znacznie utrudnia dostęp mieszkańców do tak ważnego miejsca jak Urząd Miasta i Gminy. Ponadto elewacja budynku oraz schody wejściowe są w złym stanie technicznym, co znacząco obniża rangę ważności tego miejsca.

Obszar obejmuje również teren przy budynku ośrodka zdrowia oraz jego plac. Podobnie jak teren Urzędu Miasta i Gminy, jest on niezagospodarowany oraz nieuporządkowany. Jednak największą dysfunkcją tego miejsca jest brak parkingu co bardzo utrudnia korzystanie z usług medycznych.

Rysunek 11 Ośrodek Zdrowia w Gminie Skalbierz (źródło: CDE Sp. z o.o.)

Na terenie obszaru znajduje się również budynek szkoły podstawowej przy ul. Ppor. Sokoła 5, który nie posiada miejsc parkingowych, co utrudnia korzystanie z tego miejsca, natomiast ogrodzenie budynku jest w złym stanie technicznym, dając ograniczone poczucie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży uczących się na jej terenie.

Rysunek 12 Zbiornik wodny na terenie sołectwa Skalbierz (źródło: CDE Sp. z o.o.)

Obszar rewitalizacji obejmuje również działki, na których położony jest zbiornik retencyjny. Został on oddany do użytku w 2005 r., natomiast jednak prac modernizacyjnych, które ułatwiłyby jego korzystanie. Od strony wschodniej zbiornika znajduje się niezagospodarowany plac, od strony północnej znajduje się zaś porośnięta trawą plaża piaszczysta. Pozostały teren jest niezagospodarowany i nieuporządkowany. Brak

jest również ścieżki rowerowej od strony północnej, nieutwardzone są również drogi wewnętrzne. Dodatkowo na rzece Szarbiówka w odległość 550 metrów od zbiornika zamontowana jest zastawka, która piętrzy wodę do odpowiedniego wysokości i poprzez ujęcie brzegowe znajdujące się przed zastawką kanałem PCV woda doprowadzana jest do zbiornika. Ciągłe piętrzenie wody na zastawce powoduje, że grunty przylegające bezpośrednio do rzeki ulegają degradacji na skutek wysokiego poziomu wód gruntowych.

Dodatkowo teren rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem Kościół Parafialny św. Jana Chrzciciela, który był do 1819 r. kościołem kolegiackim. Został wzniesiony w końcu XII lub na początku XIII wieku, na pewno przed 1217 rokiem, gdyż w tym roku dokumenty wspominają Gubertusa Prepozyta Skalbmierskiego. Kościół był przebudowany i inkastelowany w 1235 roku przez Konrada Mazowieckiego. Obecny kościół został wzniesiony w XV w. z zachowaniem pozostałości romańskich. Długosz wspomina, że na miejscu dawnego kościoła, zniszczonego skutkiem wieku, za jego czasów, a więc w połowie XV w. z ofiar złożonych przez wiernych powstał wspaniały, nowy, murowany kościół.

4. Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych

W długim okresie czasu podjęcie działań rewitalizacyjnych w Skalbmierzu skutkować będzie osłabieniem negatywnych zjawisk nie tylko na obszarze rewitalizowanym, ale także na obszarze całej gminy. Rewitalizacja obszaru zdegradowanego umożliwia uruchomienie potencjału i zasobów lokalnych oraz ich optymalne wykorzystanie na rzecz rozwoju całej gminy. Wizja obszaru rewitalizacji Gminy i Miasta Skalbmierz po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych przedstawia się następująco:

WIZJA

Obszar rewitalizacji Gminy i Miasta Skalbmierz objęty działaniami rewitalizacyjnymi po ich finalizacji jest trwale odnowiony. Stanowi miejsce niezwykle bezpieczne, przyjazne osobom w każdym wieku. Mieszkańcy chętnie korzystają z odnowionej i dostosowanej do ich potrzeb przestrzeni publicznej. Na obszarze tym, można w sposób atrakcyjny spędzić czas wolny, rozwijać się zawodowo oraz udzielać społecznie. Obszar cechuje wysoki standard jakości powietrza. Dotychczas bezrobotni mieszkańcy z powodzeniem działają na rynku pracy, który dzięki pobudzeniu postaw przedsiębiorczych znajduje się w stałym rozkwicie. Zwiększyła się częstotliwość odwiedzin tego obszaru i pieszych przemieszczeń, dzięki czemu poprawiło się również bezpieczeństwo i warunki dla lokalnego handlu i usług. Użytkownikami przestrzeni są wszyscy mieszkańcy, zaś atrakcyjna przestrzeń publiczna, wysoki poziom integracji społecznej i poczucia bezpieczeństwa oraz dobrze rozwinięty lokalny rynek pracy przyciągają do Skalbmierza nowych mieszkańców. Użytkownicy obszaru zaczęli ufać sobie, zintegrowali się i coraz częściej podejmują wspólne inicjatywy na rzecz odnowy dalszych fragmentów przestrzeni gminy.

5. Cele i kierunki działań

Podstawową misją Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Skalmierz jest poprawa warunków życia mieszkańców gminy, wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców, a także poprawa ładu przestrzennego, wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej w gminie oraz poprawa jakości powietrza. Wskazane cele dla obszaru rewitalizacji są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne na tym terenie. Ponadto Program Rewitalizacji realizuje w sposób bezpośredni cele cząstkowe wskazane w dokumencie „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Skalmierz na lata 2012-2020”, które brzmią następująco:

- ➔ *Wzrost efektywności gospodarki rolnej, rozwój nowych obszarów produkcji;*
- ➔ *Aktywne i wykształcone społeczeństwo;*
- ➔ *Wzrost liczby nowych mieszkańców;*
- ➔ *Ekologiczna gmina.*

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Skalmierz ma na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu, który definiują wskazane problemy. Wyznaczone w niniejszym dokumencie cele dla obszaru rewitalizacji są następujące:

CEL NARZĘDNY: Rewitalizacja obszarów problemowych.

Cele operacyjne:

1. Poprawa jakości życia i budowanie silnego kapitału społecznego

(koncentruje swoją uwagę na problemach oraz działaniach o charakterze społeczno-infrastrukturalnym)

2. Tworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych miejsc publicznych

(koncentruje swoją uwagę na problemach oraz działaniach o charakterze przestrzenno-funkcjonalno-środowiskowo-społecznych)

3. Budowanie społeczeństwa aktywnego zawodowo

(koncentruje swoją uwagę na problemach oraz działaniach o charakterze społeczno-gospodarczo-infrastrukturalnym)

Kierunki działań dla celów operacyjnych:

Poprawa jakości życia i budowanie silnego kapitału społecznego— KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1.1. Aktywizacja społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- 1.2. Wzmacnianie więzi społeczny oraz współpracy;
- 1.3. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- 1.4. *Tworzenie bezpiecznych warunków do życia i prowadzenia działalności gospodarczej;*

- 1.5. Wykorzystanie terenów publicznych do budowania infrastruktury miejsc spotkań, rekreacji i aktywności fizycznej.

Tworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych miejsc publicznych – KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 2.1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w sposób funkcjonalny i użyteczny;
- 2.2. Dbłość o bezpieczeństwo terenów publicznych;
- 2.3. Wzmacnianie walorów przyrodniczych i kulturowych terenu.

Budowanie społeczeństwa aktywnego zawodowo – KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 3.1. Tworzenie warunków do rozwoju MŚP oraz podmiotów ekonomii społecznej;
- 3.2. Tworzenie warunków do aktywizacji i zatrudniania osób bezrobotnych;
- 3.3. Promowanie równych szans na rynku pracy;
- 3.4. Wspieranie przedsiębiorczości, podnoszenia kompetencji oraz reintegracji zawodowej.

W celu wzmocnienia kompleksowości działań rewitalizacyjnych za zgodne z założeniami Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Skalmierz uznaje się jedynie te projekty, które łączą w sobie co najmniej 2 kierunki działań z różnych celów operacyjnych, przy czym przynajmniej jeden z tych celów działania musi odpowiadać sferze społecznej.

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Dla osiągnięcia zarysowanej wizji, a także celów rewitalizacji obszarów gminy Skalmierz w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także możliwości inwestycyjnych, wyznaczono zbiór przedsięwzięć wdrożeniowych. Przeprowadzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz analiza mocnych i słabych stron gminy i podobszarów rewitalizacji stała się punktem wyjścia do określenia hierarchii potrzeb w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pierwszym krokiem do podjęcia działań naprawczych w gminie powinno być uruchomienie projektów społecznych, nakierowanych na podniesienie poziomu integracji mieszkańców i ich zaangażowanie w rozwój lokalny. Rozpoczęcie działań rewitalizacyjnych od otwarcia procesu na lokalną społeczność i zaangażowanie ich pomoże z sukcesem wdrożyć kolejne projekty, zarówno te „miękkie”, jak i „twarde”, skupione wokół przedsięwzięć remontowych i budowlanych, których realizacja wymaga stosunkowo długiego procesu przygotowania oraz przeprowadzenia.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podzielono na dwie grupy. Pierwsza z nich obejmuje listę planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych, która zawiera podstawowe informacje na temat planowanych projektów. Druga część stanowi uzupełnienie projektów rewitalizacyjnych, które są istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

6.1. Część pierwsza – lista podstawowych zadań rewitalizacyjnych

Dla osiągnięcia zarysowanej wizji, a także celów rewitalizacji obszarów gminy Skalmierz w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także możliwości inwestycyjnych, wyznaczono zbiór przedsięwzięć wdrożeniowych. Przeprowadzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz analiza mocnych i słabych stron gminy i podobszarów rewitalizacji stała się punktem wyjścia do określenia hierarchii potrzeb w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pierwszym krokiem do podjęcia działań naprawczych w gminie powinno być uruchomienie projektów społecznych, nakierowanych na podniesienie poziomu integracji mieszkańców i ich zaangażowanie w rozwój lokalny. Rozpoczęcie działań rewitalizacyjnych od otwarcia procesu na lokalną społeczność i zaangażowanie ich pomoże z sukcesem wdrożyć kolejne projekty, zarówno te „miękkie”, jak i „twarde”, skupione wokół przedsięwzięć remontowych, których realizacja wymaga stosunkowo długiego procesu przygotowania oraz przeprowadzenia.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podzielono na dwie grupy. Pierwsza z nich obejmuje listę planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych, która zawiera podstawowe informacje na temat planowanych projektów. Druga część stanowi uzupełnienie projektów rewitalizacyjnych, które są istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji. Wszystkie ujęte w Programie Rewitalizacji projekty, w pełni wpisują się w strategiczne cele operacyjne i ich kierunki działań wyznaczone dla obszaru rewitalizacji, ich komplementarność wskazuje poniższa tabela.

Nazwa projektu	CELE OPERACYJNE											
	1.					2.			3.			
	KIERUNKI DZIAŁAŃ											
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.	2.1.	2.2.	2.3.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
Przedsięwzięcia podstawowe												
REWITALIZACJA MIASTA SKALBMIERZ POPRZĘZ ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ												
REWITALIZACJA KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO W SKALBMIERZU												
BANK CZASU												
JAK RYBA NA RYNKU PRACY												
WIDZISZ - ZGŁOŚ												
MODERNIZACJA LAMP ULICZNYCH W OPARCIU O ZASTOSOWANIE ENERGOOSZCZĘDNYCH OPRAW ZE ŹRÓDEŁ ŚWIATŁA „LED” W GMINIE SKALBMIERZ												
Przedsięwzięcia uzupełniające												
PUNKTY OPIEKUNA DZIENNEGO DLA DZIECI OD 1 DO 3 ROKU ŻYCIA												
AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ												
INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ												
AKTYWIZACJA ZAWODOWA												

Legenda:

Bezpośrednie powiązanie	
Pośrednie powiązanie	

P1.1. Rewitalizacja Miasta Skalbmierz poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz, partner projektu - Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Skalbmierzu
W skład projektu będą wchodziły następujące zadania:	
ZADANIE I:	
Zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Miasta i Gminy oraz budynku Urzędu przy ul. Kościuszki 1	
ZADANIE II:	
Zagospodarowanie terenu przy budynku ośrodka zdrowia oraz terenu budynku ośrodka zdrowia przy ul. Ppor. Sokoła 19	
ZADANIE III:	
Zakres realizowanego projektu	Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły podstawowej przy ul. Ppor. Sokoła 19
ZADANIE IV:	
Zagospodarowanie placu szkolnego przy ul. Szkolnej	
ZADANIE V:	
Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika obejmującego sołectwa Skalbmierz oraz Szarbia Zwierzyniecka	
ZADANIE VI:	
Promocja projektu - impreza promocyjna dla turystów, mieszkańców całej Gminy oraz części objętej rewitalizacją	
Lokalizacja	Skalbmierz, działka nr 61, obejmująca budynek Urzędu Miasta i Gminy Skalbmierz oraz budynek Urzędu przy ul. Kościuszki 1 (ZADANIE I), działki nr 4, 5, 34, 30, 33, obejmująca budynek ośrodka zdrowia przy ul. Ppor. Sokoła 19 (ZADANIE II), działki nr 17, 16, 15, 13, 8, obejmujące teren przy budynku szkoły podstawowej przy ul. Ppor. Sokoła 55 (ZADANIE III), działki nr 469, 468, 758, 757, 429, 432, 935, obejmujące plac szkolny przy ul. Szkolnej oraz budynki użyteczności publicznej oraz infrastruktura drogowa w ciągu ul. 5-go Sierpnia (ZADANIE IV), działki nr 949/1, 949/2, 949/3, 950/1, 950/2, 948/1, 948/2, 948/3, 282, 940, 946, 942, 353, 385 w sołectwie Skalbmierz oraz 522, 269/2, 638/2, 779 w sołectwie Szarbia Zwierzyniecka (ZADANIE V), obszar rewitalizacji (ZADANIE VI)

Grupa docelowa	• Mieszkańcy obszaru rewitalizacji • Dzieci i młodzież obszaru rewitalizacji • Mieszkańcy Gminy Skalmierz • Stowarzyszenia i kluby działające na obszarze rewitalizacji
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	2 700 000,00 zł
Prognozowane rezultaty projektu	• wzrost liczby zrewitalizowanych obszarów (5 szt.) • wzrost powierzchni zrewitalizowanych obszarów (7,05 ha) • wzrost liczby nowych przedsięwzięstw zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach (1 szt.) • wzrost ludności zamieszkującej obszary zrewitalizowane (381 os.) • wzrost długości przebudowanych dróg (0,65 km) • wzrost liczby bezpośrednio utworzonych etatów (1 szt.) • wzrost atrakcyjnych powierzchni na terenie obszaru rewitalizacji do tworzenia miejsc spotkań, rekreacji i aktywności fizycznej • wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności, • spadek interwencji podejmowanych przez Policję • spadek liczby przestępstw, wykroczeń notowanych przez Policję • spadek powierzchni miejsc, które mogą przyczyniać się do rozwoju różnego rodzaju patologii • wzrost aktywności fizycznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wzrost zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy Gminy, • wzmacnianie więzi oraz współpracy między mieszkańcami obszaru rewitalizacji, • tworzenie aktywnego oraz zdrowego społeczeństwa.
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

P1.2. Widzisz - zgłoś

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz
Zakres realizowanego projektu	Projekt ma za zadanie promocję kampanii „Widzisz – zgłoś”. Zadanie to jest dedykowane mieszkańcom obszaru rewitalizacji. Jego zasada jest prosta: gdy mieszkaniiec jest świadkiem przestępstwa, kradzieży, oszustwa lub innego zdarzenia, które może zagrażać jemu bądź innym osobom, zgłasza je na Policję. Promocja taka może być wykonana poprzez kampanię edukacyjną polegającą na stworzeniu plakatów, ulotek, które będą informować, w jakich okolicznościach należy kontaktować się z Policją, a kiedy nie. Dodatkowo rekomendowana jest seria wykładów poświęcona tej tematyce.
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Grupa docelowa	• Mieszkańcy obszaru rewitalizacji • Dzieci i młodzież obszaru rewitalizacji • Mieszkańcy Gminy Skalbmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	50 000,00 zł
Prognozowane rezultaty projektu	• wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności, • spadek interwencji podejmowanych przez Policję • spadek liczby przestępstw, wykroczeń notowanych przez Policję • wzrost zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy Gminy, • wzmacnianie więzi oraz współpracy między mieszkańcami obszaru rewitalizacji, • tworzenie aktywnego oraz zdrowego społeczeństwa.
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego

raportu.

P1.3. Pomóż sobie i innym

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz
Zakres realizowanego projektu	Projekt opiera się na wymianie czasu i umiejętności między obywatelami. Każdy z nich wnosi do banku to, co może zaoferować i odbiera pomoc w takich dziedzinach, w jakich potrzebuje. Oferowane usługi są bardzo różne. Mogą być związane z opieką nad dziećmi, pracami domowymi, załatwianiem różnych spraw, z własnym rozwojem, np. nauka języka, gry na instrumencie lub po prostu ze wspólnym spędzaniem czasu. Zaletą projektu oprócz czynników integracji społeczności lokalnej jest danie możliwości zapewnienia osobom posiadającym dzieci pójścia do pracy, podczas gdy inna osoba będzie opiekowała się dzieckiem. Wiele banków czasu powstało jako sąsiedzkie sieci pomocy i wzajemnego świadczenia sobie różnorodnych usług. Dla członków banku czasu przestaje być problemem wyprowadzenie psa w czasie choroby, opieka nad dziećmi, gdy trzeba coś nagle załatwić. Łatwiejsze staje się dowożenie i przywożenie dzieci ze szkoły. Członkowie banków czasu rzadziej wydają pieniądze na fryzjera, lekcje gry na instrumencie, lekcje języka, masaż. Drobne usługi hydrauliczne, remontowe wyświadczy im lokalna „złota rączka”.
Lokalizacja	● Obszar rewitalizacji
Grupa docelowa	● Osoby bezrobotne zamieszkujące obszar rewitalizacji, ● Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ● Mieszkańcy Gminy Skalbmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	8 000,00 zł
Prognozowane rezultaty projektu	● wzrost kompetencji bezrobotnych mieszkańców obszaru rewitalizacji, ● promowanie równych szans na rynku pracy, ● tworzenie społeczeństwa aktywnego oraz zaangażowanego w sprawy Gminy,

-
- aktywizacja społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
 - wzmacnianie więzi społeczny oraz współpracy.
-

Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji:

**Sposoby oceny i
mierzenia projektu**

- Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023);
- Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

P1.4. Jak ryba na rynku pracy

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz
Zakres realizowanego projektu	Zakres przedsięwzięcia obejmuje podnoszenie kluczowych kompetencji osób dorosłych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy poprzez organizację szkoleń i kursów zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem w grupie docelowej kobiet po urodzeniu dziecka oraz osób bez doświadczenia zawodowego. Prowadzone zajęcia mają przyczynić się do dostosowania umiejętności i kompetencji mieszkańców Obszaru Rewitalizacji do nowych wyzwań stojących na rynku pracy.
Lokalizacja	Projekt będzie realizowany na terenie Obszaru Rewitalizacji
Grupa docelowa	• Osoby bezrobotne Obszaru Rewitalizacji • Mieszkańcy Obszaru Rewitalizacji • Mieszkańcy Gminy Skalbmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	100 000, zł
Prognozowane rezultaty projektu	• wzrost liczby zatrudnionych na rynku pracy; • wzrost kompetencji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji; • wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy Skalbmierz; • spadek poziomu bezrobocia;
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

P1.5. Rewitalizacja kościoła parafialnego w Skalbmierzu

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz, partner – kościół parafialny w Skalbmierzu
Zakres realizowanego projektu	Remont podsadzki oraz renowacja ołtarzy
Lokalizacja	Teren kościoła oraz teren przy kościele parafialnym w Skalbmierzu – działka nr 106 – Skalbmierz, obręb 3
Grupa docelowa	• Mieszkańcy obszaru rewitalizacji • Dzieci i młodzież obszaru rewitalizacji • Mieszkańcy Gminy Skalbmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	800 000,00 zł
Prognozowane rezultaty projektu	• wzrost atrakcyjnych powierzchni na terenie obszaru rewitalizacji do tworzenia miejsc spotkań, • wzrost zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy Gminy, • wzmacnianie więzi oraz współpracy między mieszkańcami obszaru rewitalizacji, • tworzenie aktywnego społeczeństwa.
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

P1.6. Modernizacja lamp ulicznych w oparciu o zastosowanie energooszczędnych opraw ze źródeł światła „LED” w Gminie Skalmierz

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalmierz,
Zakres realizowanego projektu	Modernizacja oświetlenia ulicznego
Lokalizacja	Teren Gminy Skalmierz
Grupa docelowa	- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji - Dzieci i młodzież obszaru rewitalizacji - Mieszkańcy Gminy Skalmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2019-2023
Szacowana wartość	1 500 000,00 zł
Prognozowane rezultaty projektu	- wzrost atrakcyjnych powierzchni na terenie obszaru rewitalizacji do tworzenia miejsc spotkań, - wzrost zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy Gminy, - wzmacnianie więzi oraz współpracy między mieszkańcami obszaru rewitalizacji, - tworzenie aktywnego społeczeństwa.
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: - Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2022) oraz ewaluacja ex-post (w 2025); - Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

6.2. Część druga – lista projektów uzupełniających

Dla zapewnienia kompleksowości i komplementarności procesów rewitalizacji realizowanych w Gminie Skalmierz konieczne jest uzupełnienie działań podejmowanych w ramach projektów podstawowych przedsięwzięciami dodatkowymi, które stanowią ich uzupełnienie.

Ich realizacja wzmocni efekty uzyskane podczas realizacji projektów podstawowych i przyczyni się do realizacji celów wskazanych w PR. Uzupełniające projekty mają na celu eliminację bądź ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących zdiagnozowaną sytuację kryzysową. Ich doprecyzowanie nastąpi w trakcie realizacji Programu Rewitalizacji, będą przygotowywane i realizowane sukcesywnie, w zależności od potrzeb i możliwości rewitalizacji.

P2.1. Punkt opiekuna dziennego dla dzieci od 1 do 3 roku życia

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz
Zakres realizowanego projektu	Częstym problemem rodziców jest godzenie pracy zawodowej ze sprawowaniem opieki nad dziećmi. Stworzenie punktu dziennego opiekuna poprawi dostęp do usług opieki nad dziećmi do lat 3, ponadto przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia na terenie Gminy oraz poprawi współpracę między mieszkańcami.
Lokalizacja	Projekt będzie realizowany na terenie całej Gminy, w szczególności na terenie obszaru rewitalizacji
Grupa docelowa	• Mieszkańcy Obszaru Rewitalizacji • Dzieci oraz ich opiekunowie • Mieszkańcy Obszaru Zdegradowanego • Mieszkańcy Gminy Skalbmierz • Osoby pracujące oraz osoby bezrobotne
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	30 000, zł
Prognozowane rezultaty projektu	• Wzrost integracji społecznej i poczucia przynależności do wspólnoty mieszkańców gminy; • Spadek liczby osób bezrobotnych
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

P2.2. Aktywizacja społeczności lokalnej

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz
Zakres realizowanego projektu	Zadanie polega na organizowaniu cyklicznych imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i regionalnym w celu przyciągnięcia turystów, przedsiębiorców na teren gminy. Imprezy mają przyczyniać się do promocji gminy. Ponadto imprezy mają być rozrywką dla turystów, mieszkańców, przedsiębiorców oraz mają stanowić element integracji wspólnoty lokalnej
Lokalizacja	Projekt będzie realizowany na terenie całej Gminy, w szczególności na terenie obszaru rewitalizacji
Grupa docelowa	• Mieszkańcy Obszaru Rewitalizacji • Mieszkańcy Obszaru Zdegradowanego • Mieszkańcy Gminy Skalbmierz • Przedsiębiorcy działający na terenie obszaru rewitalizacji oraz Gminy Skalbmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	30 000, zł
Prognozowane rezultaty projektu	• Wzrost integracji społecznej i poczucia przynależności do wspólnoty mieszkańców gminy; • Wzrost liczby osób odwiedzających Gminę; • Rozwój przedsiębiorczości Gminy; • Spadek liczby osób bezrobotnych
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

P2.3. Inkubator przedsiębiorczości społecznej

Podmiot realizujący projekt	Gmina Skalbmierz
Zakres realizowanego projektu	Jednostka świadcząca usługi doradcze, szkoleniowe, a także zaplecze infrastrukturalne podmiotom ekonomii społecznej oraz instytucjom i osobom działającym na rzecz społeczności i ekonomii społecznej.
Lokalizacja	Projekt będzie realizowany na terenie całej Gminy, w szczególności na terenie obszaru rewitalizacji
Grupa docelowa	• Mieszkańcy Obszaru Rewitalizacji • Mieszkańcy Obszaru Zdegradowanego • Mieszkańcy Gminy Skalbmierz • Przedsiębiorcy działający na terenie obszaru rewitalizacji oraz Gminy Skalbmierz
Planowany czas rozpoczęcia/ realizacji przedsięwzięcia	2017-2023
Szacowana wartość	30 000, zł
Prognozowane rezultaty projektu	• Wzrost integracji społecznej i poczucia przynależności do wspólnoty mieszkańców gminy; • Rozwój przedsiębiorczości Gminy; • Spadek liczby osób bezrobotnych
Sposoby oceny i mierzenia projektu	Zgodnie z zaplanowanym systemem monitorowania i ewaluacji: • Ocena dokonywana w ramach systemu ewaluacji: ewaluacja on-going (w cyklu trzyletnim, tj. w roku 2020) oraz ewaluacja ex-post (w 2023); • Monitoring (w cyklu rocznym) na podstawie katalogu wskaźników (produktu, rezultatu) opracowanych dla projektu w ramach pierwszego raportu.

CZĘŚĆ III – WDRAŻANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

1. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Program Rewitalizacji Gminy Skalmierz zawiera zestaw działań, pozwalających ożywić gminę w sposób kompleksowy, holistycznie podchodząc do jej rozwoju: z uwzględnieniem wszystkich trzech filarów zrównoważonego rozwoju, tj. społecznego, gospodarczego i środowiskowego. W związku z tym zdefiniowano cele oraz szereg działań, których wykonanie pomoże te cele osiągnąć. Projekty te charakteryzują się złożonością, co przede wszystkim dotyczy przedsięwzięć „miękkich”, aktywizujących społeczność lokalną, które swoje odzwierciedlenie mają także w kwestiach środowiskowego i ekonomicznego rozwoju gminy Skalmierz.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* program rewitalizacji charakteryzuje się komplementarnością w kilku płaszczyznach.

1.1. Komplementarność przestrzenna

Wyznaczone projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są one odpowiedzią na główne problemy dla danego regionu, które zostały wskazane dzięki przeprowadzonej diagnozie. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ kilka z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru, całej Gminy jak i regionu.

1.2. Komplementarność problemowa

Współgranie projektów pod względem komplementarności problemowej sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego dopełniania. W Programie zasada ta jest realizowana poprzez organizowanie działań o charakterze społecznym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym czy środowiskowym. Działania społeczne będą dotyczyły rozwijania aktywnych form integracji społecznej czy prowadzenia działań integracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów publicznych jak i mieszkalnych wpisze się w aspekty infrastrukturalne, ale także przestrzenne (np. uporządkowanie otoczenia) czy środowiskowe. W tym aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądanych efektów rewitalizacji. Każdy projekt posiada zatem wskazane rezultaty wynikające z jego realizacji.

Tabela 14 Komplementarność projektów uzupełniających z projektami podstawowymi [źródło: opracowanie własne]

PROJEKTY PODSTAWOWE/ PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE	REWITALIZACJA MIASTA SKALBIERZ POPRZECZ ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	REWITALIZACJA KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO W SKALBIERZU	BANK CZASU	JAK RYBA NA RYNKU PRACY	WIDZISZ - ZGŁOŚ
PUNKTY OPIEKUNA DZIENNEGO DLA DZIECI OD 1 DO 3 ROKU ŻYCIA	1	0	2	2	0
AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	2	2	2	1	2
INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ	0	0	1	2	1
AKTYWIZACJA ZAWODOWA	0	0	2	2	0

Legenda: 0 – brak komplementarności 1 – słaba komplementarność 2 – silna komplementarność

1.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna

Wśród struktur, które biorą udział w realizacji Programu można wyróżnić podmioty wykonawcze - jednostki realizujące poszczególne zadania oraz podmioty zarządzające - jednostki nadzorujące oraz koordynujące wdrożenie programu, a przy tym prowadzące monitoring i ocenę programu. Monitoring realizacji Programu Rewitalizacji będzie prowadzony w wydziałach Urzędu Miasta i Gminy Skalbierz w zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast monitoring całości procesu będzie należał do powołanego Komitetu Rewitalizacji. Działaniami społecznymi mogą zajmować się ośrodki pomocy społecznej czy odpowiednie wydziały (referaty) Urzędu Miasta i Gminy Skalbierz. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania, wdrażania i monitoringu opisane w kolejnych rozdziałach Programu jest konieczne do pełnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

1.4. Komplementarność międzyokresowa

Zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020 jest dokonywane na podstawie analizy i oceny oraz sformułowanych wniosków na temat dotychczasowego sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie (analizę przeprowadza IZ RPO).

1.6. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbierz oznacza, że mechanizmy finansowania wskazanych projektów opierają się na umiejętnym uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków różnych źródeł, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Równocześnie

zapewniony został współudział publicznych i prywatnych środków w finansowaniu procesów rewitalizacji. Kompleksowość i komplementarność źródeł finansowania została zapewniona poprzez:

- Wskazanie indykatywnych ram finansowych w odniesieniu do planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł, zapewniając tym samym realizację zasady dodatkowości środków UE.
- Wskazanie indykatywnych ram finansowych w odniesieniu do pozostałych rodzajów projektów rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł, zapewniając tym samym realizację zasady dodatkowości środków UE.
- Wskazanie w Programie Rewitalizacji możliwości finansowania projektów rewitalizacyjnych z innych źródeł, w tym ze środków programów operacyjnych na lata 2014-2020, ze środków polityk i instrumentów krajowych, prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

1.6.1. Indykatywne ramy finansowe dla projektów rewitalizacyjnych

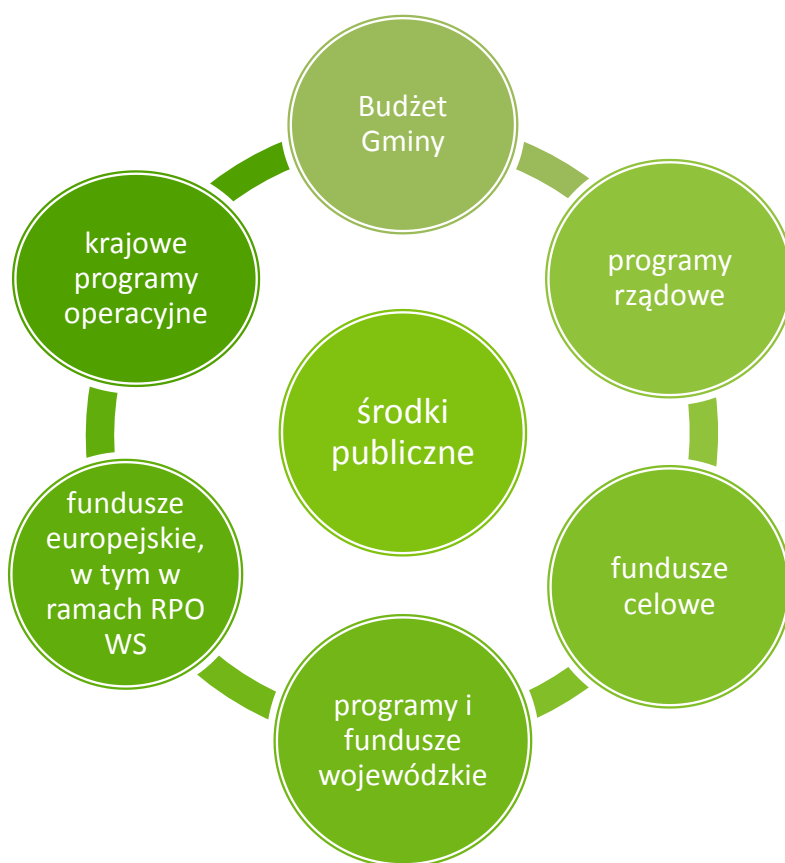
Tabela 15: Indykatywne ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych [źródło: opracowanie własne]

Lp.	Nazwa projektu	Indykatywne ramy finansowe	Potencjalne źródła finansowania	Udział potencjalnych środków finansowania
PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE				
P1.1	Rewitalizacja Miasta Skalmierz poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2 700 000,00 zł	● Programy operacyjne w ramach EFRR, w tym RPO WS na lata 2014-2020	2 295 000,00 zł
			● Budżet Gminy Skalmierz	405 000,00 zł
P1.2	Widzisz - zgłoś	50 000,00 zł	● Programy operacyjne w ramach EFS, w tym RPO WS na lata 2014-2020	42 500,00 zł
			● Budżet Gminy Skalmierz	7 500,00 zł
P1.3	Pomóż sobie i innym	8 000,00 zł	● Programy operacyjne w ramach EFS, w tym RPO WS na lata 2014-2020	6 800,00 zł

			Budżet Gminy Skalbmierz	1 200,00 zł
P1.4	Jak ryba na rynku pracy	100 000, zł	Programy operacyjne w ramach EFS, w tym RPO WS na lata 2014-2020	85 000,00 zł
			Budżet Gminy Skalbmierz	15 000,00 zł
P1.5	Rewitalizacja kościoła parafialnego w Skalbmierzu	800 000,00 zł	Programy operacyjne w ramach EFRR, w tym RPO WS na lata 2014-2020	680 000,00 zł
			Budżet Gminy Skalbmierz	120 000,00 zł
P1.6	Modernizacja lamp ulicznych w oparciu o zastosowanie energooszczędnych opraw ze źródeł światła „LED” w Gminie Skalbmierz	1 500 000,00	Budżet Gminy	311 826,30
			Programy operacyjne w ramach EFRR, w tym RPO WS na lata 2014-2020	1 188 173,70
LISTA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ				
P2.1.	Punkt opiekuna dziennego dla dzieci od 1 do 3 roku życia	30 000, zł	EFS w ramach RPO WS na lata 2014 – 2020	25 000,00 zł
			Budżet Gminy Skalbmierz	5 000,00 zł
P2.2.	Aktywizacja społeczności lokalnej	30 000, zł	EFS w ramach RPO WS na lata 2014 – 2020	25 000,00 zł
			Budżet Gminy Skalbmierz	5 000,00 zł
P2.3.	Inkubator przedsiębiorczości społecznej	30 000, zł	EFS w ramach RPO WS na lata 2014 – 2020	25 000,00 zł
			Budżet Gminy Skalbmierz	5 000,00 zł

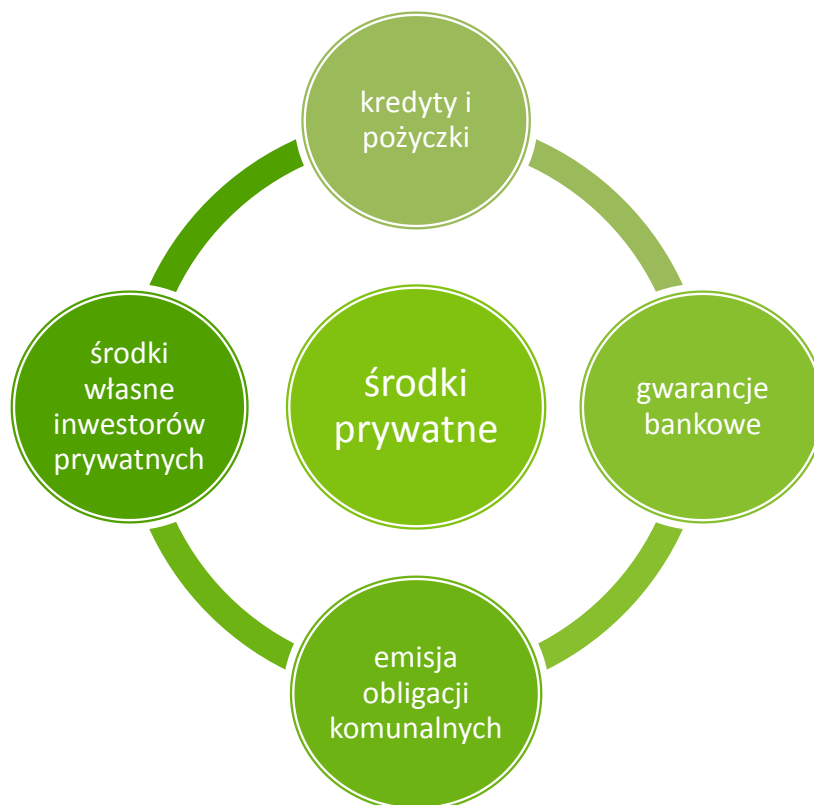
1.6.2. Finansowanie projektów rewitalizacyjnych z innych źródeł

Realizacja oraz powodzenie zamierzeń zawartych w Programie Rewitalizacji jest uzależnione od wielu czynników, m.in. zaangażowania i sprawności administracji samorządowej czy aktywności społeczności rewitalizowanego obszaru. Bardzo ważnym i kluczowym elementem jest wysokość środków przeznaczonych na realizację projektów rewitalizacyjnych. Realizacja PR uzależniona jest zatem w dużej mierze od wysokości pozyskanych środków, zarówno krajowych publicznych i prywatnych oraz z funduszy strukturalnych. Kolejne schematy przedstawiają źródła finansowania działań rewitalizacyjnych.

Rysunek 13: Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków publicznych

(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 14: Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków prywatnych

(źródło: opracowanie CDE Sp. z o.o.)

Finansowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz obejmuje środki publiczne (zagraniczne i krajowe) oraz prywatne. Głównym źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy UE są środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (EFS i EFRR). Ponadto, źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych będą również środki budżetu państwa (programy rządowe) oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnymi źródłami środków finansowych uzupełniających środki zewnętrzne są środki krajowe dedykowane działalności w różnych obszarach tematycznych, m.in. ochrona środowiska, ochrona dziedzictwa kulturowego, polityka społeczna, pozwalające na realizację kompleksowych projektów i przyczyniające się do skoordynowanej, wieloaspektowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych. W efekcie komplementarność finansowa przekładać się będzie na komplementarność problemową.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2014-2020

Priorytet inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Realizacja celów priorytetu inwestycyjnego nastąpi poprzez kompleksowe rozwiązywanie istotnych problemów społecznych na terenach zdegradowanych poprzez nadawanie i przywracanie funkcji gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych, społecznych, w tym projekty z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w ramach interwencji nakierowane będą na działania,

których wynikiem będzie rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Rezultatem przedmiotowej interwencji będzie poprawa estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz znaczne podniesienie atrakcyjności miast. Rewitalizacja powinna prezentować podejście polegające na zastosowaniu zespołu działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian na obszarach kryzysowych, zmiany zachodzące powinny mieć bezpośredni wpływ na społeczność lokalną zamieszkałą na obszarach poddanych rewitalizacji. W ramach priorytetu wsparcie będzie udzielane projektom wynikającym z Lokalnych Planów/Programów Rewitalizacji, zatem działania rewitalizacyjne obszarów zdegradowanych powinny być elementem całościowej wizji rozwoju miasta. Interwencje zaplanowane w ramach priorytetu inwestycyjnego powinny mieć, jak zostało podkreślone w UP, charakter kompleksowy i zintegrowany. Dlatego współfinansowane działania powinny wskazywać wyraźną komplementarność z inwestycjami w ramach EFS i powinny być powiązane z integracją społeczną, zmniejszeniem ubóstwa oraz prowadzić do zwiększenia szans zatrudnienia (zgodnie z procesem integracji w społeczeństwie i de-institucjonalizacji).

Oś priorytetowa 3. Efektywna i zielona energia

Efektywna i zielona energia zakłada realizację inwestycji, których celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zwiększenie poziomu wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a w rezultacie ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych do atmosfery. Należy zaznaczyć, iż przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną wymaga podjęcia interwencji w wielu dziedzinach.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

POLiŚ finansuje przede wszystkim zadania związane z ochroną środowiska i nie posiada odrębnej osi priorytetowej dedykowanej specjalnie dla projektów rewitalizacyjnych. Jednak w Programie Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz znajdują się zadania, które wpisują się osie dotyczące zmniejszenia emisyjności gospodarki (Oś priorytetowa I), ochrony środowiska, w tym adaptacji do klimatu (Oś priorytetowa II) oraz ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju zasobów kultury (Oś priorytetowa VIII).

- Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, gdzie głównym celem jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz poprawa stanu środowiska w skali lokalnej);
- Działanie 2.4. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, dotyczące przeprowadzania działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania zasobów. Głównym celem zadania jest zwiększenie świadomości społecznej i zaangażowania społeczeństwa w aktywną ochronę środowiska oraz kształtowanie postaw proekologicznych;

- Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego (rozwój terenów zieleni, rekultywacja terenów zdegradowanych bądź zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, w celu zahamowania ubytku terenów zieleni oraz poprawy warunków ekologicznych życia w mieście);
- Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (w ramach działania realizowane będą inwestycje dotyczące zarówno ochrony zabytków, jak też rozwoju zasobów kultury polegające na m.in. pracach związanych z renowacją, konserwacją, rewaloryzacją i restauracją obiektów zabytkowych (i ich zespołów), jak również przebudową i rozbudową obiektów zabytkowych; prace obejmujące działania infrastrukturalne mające na celu ochronę i zachowanie otoczenia zabytkowych obiektów (również zabytkowych parków i ogrodów); prace polegające na rozbudowie, przebudowie i remoncie nie zabytkowej infrastruktury kultury), oraz zabezpieczeniu obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem).

PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA – EDUKACJA – ROZWÓJ

PO WER jest programem, który z jednej strony odpowiada na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, z drugiej zaś oferuje wsparcie bezpośrednie w obszarach, których wsparcie z poziomu krajowego jest uzasadnione obiektywnymi przesłankami. W programie, oprócz środków EFS dostępne będą także środki Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych, dlatego wsparcie osób młodych do 29 r.ż. odbywa się w ramach PO WER, a nie w Regionalnych Programach Operacyjnych. Ponadto w PO WER wspierane są innowacje społeczne, projekty mobilności międzynarodowej i współpraca ponadnarodowa, a także wsparcie szkolnictwa wyższego.

Projekty rewitalizacyjne mogą być realizowane na przestrzeni następujących osi:

- OŚ PRIORYTETOWA I OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY
 - ✓ Działanie 1.1. i 1.2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy (projekty konkursowe i pozakonkursowe)
 - ✓ Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji
- OŚ PRIORYTETOWA II EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
 - ✓ Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego
 - ✓ Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy
 - ✓ Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna

- ✓ Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych
- ✓ Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym
- ✓ Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym
- ✓ Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej
- ✓ Działanie 2.12 Zwiększenie wiedzy o potrzebach kwalifikacyjno-zawodowych
- ✓ Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki

FUNDUSZ PRACY

Fundusz Pracy będący funduszem celowym, koncentrującym się na łagodzeniu skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej i promocji zatrudnienia, stanowi istotne źródło finansowania projektów rewitalizacyjnych. Głównie projektów dotyczących aktywnych formy przeciwdziałania bezrobociu, tj. szkoleń, staży, poradnictwa zawodowego, ale również podejmowania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, działalności gospodarczej, doposażenia stanowisk pracy, a realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

PROGRAM FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH NA LATA 2014 – 2020

Określone w PR dla Gminy Skalmierz zadania, które można określić jako prospołeczne, mogą być finansowane w ramach Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, który stanowi propozycję kontynuacji funkcjonowania oferty programowej skierowanej do sektora organizacji pozarządowych.

Diagnoza kondycji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz sytuacji w sektorze organizacji pozarządowych, a także – wynikające z prognozy – perspektywy rozwoju potwierdzają konieczność programowego i finansowego wyodrębnienia działań na rzecz rozwoju inicjatyw obywatelskich, w postaci programu obejmującego obszary pożytku publicznego.

Program obejmuje następujące priorytety:

- Priorytet I. Małe inicjatywy

Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny wpływać pozytywnie na możliwości obywateli w realizacji oddolnych inicjatyw.

Kierunki działania:

1. Zwiększanie roli inicjatyw nieformalnych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ inicjatywy realizowane przez grupy nieformalne, ruchy społeczne, społeczności internetowe czy inicjatywy społecznościowe,
- ✓ system wsparcia dla inicjatyw nieformalnych,
- ✓ aktywne formy zagospodarowania czasu wolnego.

2. Animowanie działań samopomocowych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ inspirowanie zawiązywania grup czy klubów samopomocowych,
- ✓ wsparcie innowacyjnych projektów i mechanizmów samopomocowych w zakresie przeciwdziałania społecznemu i zawodowemu wykluczeniu (pomoc dla samopomocy).

3. Wspieranie młodych organizacji pozarządowych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ umożliwienie zaistnienia małym i nowym przedsięwzięciom we wspólnotach lokalnych,
- ✓ wyrównywanie szans oraz rozwój organizacji lokalnych, małych i młodych,
- ✓ rozwijanie trwałej sieci wsparcia inicjatyw oddolnych.

● **Priorytet II. Aktywne społeczeństwo**

Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny w różnych formach angażować obywateli, dając im możliwość aktywnego działania oraz łączenia aktywności ze zdobywaniem wiedzy w sferze działań obywatelskich.

Kierunki działania:

1. Aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ angażowanie obywateli i społeczności dla dobra wspólnego,
- ✓ członkostwo w organizacjach obywatelskich,
- ✓ edukację ekologiczną oraz wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- ✓ samoorganizację społeczną, ratownictwo publiczne, edukację i promocję z zakresu bezpieczeństwa publicznego oraz zdrowia,
- ✓ inicjatywę lokalną,
- ✓ rozwój ruchu konsumenckiego w środowiskach lokalnych, w tym prowadzenia niezależnych testów konsumenckich,
- ✓ pielęgnowanie tożsamości narodowej, lokalnej, kulturowej,

- ✓ kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich, promocję rodzimej tradycji, kształtowanie postaw tolerancji dla wielokulturowości i różnorodności, współpracę różnorodnych środowisk w sferze lokalnej, regionalnej i narodowej kultury,
- ✓ mniejszości narodowe, etniczne i językowe,
- ✓ sport w środowisku lokalnym,
- ✓ kształtowanie postaw obywatelskich w środowiskach kibiców.

4. Aktywizacja współpracy wspólnot lokalnych i instytucji publicznych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ integrację ze środowiskiem lokalnym,
- ✓ animowanie i prowadzenie współpracy na poziomie lokalnym,
- ✓ wykorzystywanie przestrzeni publicznych dla aktywności obywatelskiej.

5. Wspieranie aktywnych form integracji społecznej – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz aktywnej integracji, w tym współpracę służb społecznych oraz sektora publicznego i obywatelskiego w zakresie integracji społecznej,
- ✓ rozwiązania innowacyjne w obszarze integracji społecznej,
- ✓ rozwój dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży, rozwój poprzez aktywność fizyczną i sport, turystyka społeczna i kulturowa oraz krajoznawstwo, rozwój intelektualny dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przemocy, programy terapeutyczne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży,
- ✓ rozwiązania innowacyjne w zakresie profilaktyki i pracy z rodziną wychowującą dzieci, która jest zagrożona marginalizacją,
- ✓ pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczanie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych,
- ✓ wspieranie osób starszych, podmiotowość społeczną osób starszych w środowisku lokalnym oraz integrację i solidarność międzypokoleniową,
- ✓ zapewnianie równych szans dla osób i grup dyskryminowanych lub poszkodowanych, w tym grup szczególnie narażonych na wykluczenie i marginalizację społeczną,
- ✓ wspieranie różnorodnych form integracji społecznej, kulturowej i obywatelskiej imigrantów z polskim społeczeństwem oraz aktywne przeciwdziałanie ich alienacji społecznej i kulturowej.

6. Rozwój przedsiębiorczości społecznej – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ edukację w zakresie przedsiębiorczości społecznej, w tym edukację dzieci i młodzieży, przez organizację warsztatów związanych z „ginącymi zawodami”, praktyczne przygotowanie do przedsiębiorczości oraz rozwój i wspieranie spółdzielni uczniowskich i spółdzielni młodzieży akademickiej,

- ✓ promowanie wartości, tradycji oraz kierunków rozwoju ekonomii społecznej,
- ✓ rozwój reintegracji zawodowej i społecznej, działalności oświatowo-kulturalnej oraz w sferze pożytku publicznego spółdzielni socjalnych,
- ✓ szkolenia i doradztwo w zakresie pożytku publicznego dla podmiotów ekonomii społecznej,
- ✓ tworzenie i rozwój partnerstw lokalnych z udziałem podmiotów ekonomii społecznej.
- Priorytet 3. Aktywni obywatele

Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny przyczyniać się do wzrostu partycypacji obywateli w sprawach publicznych.

Kierunki działania:

1. Zwiększanie wpływu obywateli na polityki publiczne – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ dostęp obywateli do informacji publicznej oraz umiejętności korzystania z udostępnianych, publicznych treści,
- ✓ monitorowanie jakości dostępnej informacji publicznej oraz poziomu dostępności do niej na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym,
- ✓ udział obywateli w konsultacjach społecznych oraz w procesie stanowienia prawa,
- ✓ udział w debatach publicznych oraz stosowanie elastycznych narzędzi dialogu obywatelskiego (m.in. stałe konferencje, sondaże deliberatywne, panele obywatelskie),
- ✓ współpracę instytucji dialogu społecznego i obywatelskiego,
- ✓ rozwiązania z zakresu demokracji partycypacyjnej, w tym tworzenia budżetów partycypacyjnych oraz licznych i reprezentatywnych grup obywateli dyskutujących o problemach lokalnych,
- ✓ wsparcie działań polegających na przygotowywaniu przez organizacje obywatelskie ekspertyz i rekomendacji do tworzenia i realizacji polityk publicznych, na podstawie prac analitycznych i badawczych,
- ✓ uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym,
- ✓ aktywizację kobiet w życiu publicznym.

2. Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ rozwój edukacji obywatelskiej w uczeniu się innym niż formalne,
- ✓ podejmowanie inicjatyw w zakresie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej,
- ✓ intensyfikowanie współpracy organizacji obywatelskich ze szkołami w prowadzeniu edukacji obywatelskiej,
- ✓ wyłanianie i edukację nieformalnych liderów społecznych w środowisku lokalnym (w tym z grup rówieśniczych, środowisk dotkniętych deficytami społecznymi),
- ✓ rozwój kompetencji społecznych i obywatelskich oraz inwencji i kreatywności obywateli,

- ✓ wzmocnienie społecznego uznania dla kompetencji zdobytych w uczeniu się innym niż formalne oraz w działalności społecznej.

3. Wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzecznich – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ społeczny nadzór nad funkcjonowaniem administracji publicznej w wymiarze krajowym, regionalnym i lokalnym,
- ✓ wspieranie instytucji występujących w imieniu kogoś lub w konkretnej sprawie,
- ✓ społeczny nadzór nad funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości.

4. Wspieranie tworzenia partnerstw (w tym partnerstwa publiczno-społecznego) i innych form współpracy, służących aktywizacji obywateli oraz przekazywaniu im realizacji zadań publicznych – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ partnerstwa oraz innowacyjne rozwiązania w tym zakresie,
 - ✓ edukację w zakresie lepszego wykorzystania istniejących mechanizmów zlecania zadań publicznych,
 - ✓ zlecanie świadczenia usług społecznych sektorowi społecznemu przy udziale społeczności lokalnych.
- Priorytet 4: Silne organizacje pozarządowe

Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny w różnych formach przyczyniać się do wzmocnienia potencjału organizacji obywatelskich, w szczególności wspierania przez organizacje federacyjne innych podmiotów III sektora.

Kierunki działania:

1. Zwiększanie kompetencji organizacji obywatelskich – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ podnoszenie wiedzy i umiejętności osób działających w organizacjach obywatelskich,
- ✓ rozwój zdolności do tworzenia koalicji, współpracy i przepływu informacji między organizacjami,
- ✓ wspieranie sieciowania organizacji obywatelskich.

2. Wspieranie działań o charakterze systemowym – działania nakierowane m.in. na:

- ✓ rozwiązywanie podstawowych problemów III sektora,
- ✓ poszukiwanie, identyfikację i upowszechnienie istniejących rozwiązań zmierzających do wzmocnienia potencjału III sektora,
- ✓ badania i analizy stanu społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, działalności organizacji pozarządowych, współpracy NGO, administracji i przedsiębiorstw,
- ✓ wspieranie tworzenia instrumentów finansowych o znaczeniu infrastrukturalnym (np. finansowanie procesu powołania „funduszu lokalnego”, kampanii fundraisingowych),

- ✓ wdrażanie partnerskich zadań opartych o standardy zawarte w „Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych”.

PROGRAMY FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (NFOŚiGW oraz WFOŚiGW)

Podstawowym źródłem finansowania projektów zapisanych w PR dla Gminy Skalbmierz mogą być środki Narodowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wsparcie mogą uzyskać projekty inwestycyjne związane m.in. z modernizacją techniczną, zapewnieniem efektywności energetycznej, gospodarką niskoemisyjną, rewitalizacją przyrodniczą oraz projekty nieinwestycyjnie służące tworzeniu świadomości ekologicznej i postaw obywatelskich.

FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW

Podstawowym celem Funduszu Termomodernizacji i Remontów jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe oraz wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokale kwaterunkowe. Fundusz obsługiwany jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego i udziela następujących form pomocy: premia termomodernizacyjna, premia remontowa, premia kompensacyjna.

O dofinansowanie projektu w ramach premii termomodernizacyjnej, mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy: budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych, lokalnych sieci ciepłowniczych oraz lokalnych źródeł ciepła.

Z premii mogą korzystać inwestorzy bez względu na status prawny z wyłączeniem jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, a więc np.: osoby prawne (m.in. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego), jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe oraz osoby fizyczne (w tym właściciele domów jednorodzinnych).

Premia termomodernizacyjna przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez inwestora. Przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej skorzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne wyłącznie z własnych środków.

O dofinansowanie projektu w ramach premii remontowej, mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych, których użytkowanie rozpoczęto przed dniem 14 sierpnia 1961 roku.

Z premii mogą skorzystać wyłącznie osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe z większościovym udziałem osób fizycznych, spółdzielnie mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego.

Premia remontowa przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia remontowego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez inwestora. Przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu.

Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie remontowe wyłącznie z własnych środków.

O dofinansowanie projektu w ramach premii kompensacyjnej, mogą się ubiegać właściciele budynków mieszkalnych oraz właściciele części budynków mieszkalnych, w których w okresie między 12 listopada 1994 roku a 25 kwietnia 2005 roku znajdowały się lokale kwaterunkowe.

Z premii kompensacyjnej może skorzystać osoba fizyczna, która jest właścicielem budynku mieszkalnego z co najmniej jednym lokalem kwaterunkowym albo właścicielem części budynku mieszkalnego i która była właścicielem tego budynku mieszkalnego albo tej części budynku także w dniu 25 kwietnia 2005 roku albo nabyła ten budynek albo tę część budynku w drodze spadkobrania od osoby będącej w tym dniu właścicielem.

W przypadku współwłasności budynku mieszkalnego albo części budynku mieszkalnego, do wniosku o premię kompensacyjną muszą przystąpić łącznie wszystkie uprawnione osoby fizyczne. Premię kompensacyjną mogą otrzymać ww. osoby fizyczne, które realizują przedsięwzięcie remontowe lub remont budynku mieszkalnego. Przysługuje inwestorom korzystającym ze środków własnych lub kredytu z premią remontową.

PROGRAM MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ PN. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU „NOWY WYMIAR 2020”

Zadaniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych w większej aktywności dotyczącej wykorzystywania instrumentów „aktywnych form pomocy” w pokonywaniu barier utrudniających wyjście z sytuacji wykluczenia społecznego. Dlatego też największym wyzwaniem stawianym jako priorytet nowego Programu jest podejmowanie działań ukierunkowanych na włączenie społeczne jednostek lub grup osób, w tym także rodzin doświadczających ubóstwa i wykluczenia z różnych przyczyn.

Projekty zaproponowane w PR dla Gminy Skalbmierz dotyczą przede wszystkim rozwiązania problemów społecznych. Głównym celem Programu **Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020** jest włączanie i wzmacnianie uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie oraz rozwój systemu aktywnej integracji poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych.

Projekty objęte Programem Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach następujących konkursów:

- Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego,

- Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne aktywne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego,
- Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska.

NORWESKI MECHANIZM FINANSOWY I EEA GRANTS

Alternatywnym źródłem realizacji projektów rewitalizacyjnych mogą być środki Mechanizmu Finansowego, znanego jako „EEA Grants” i „Norweski Mechanizm Finansowy”.

Program zawiera 5 priorytetowych sektorów

- innowacje, badania, edukacja i konkurencyjność (1);
- włączenie społeczne, zatrudnienie młodzieży i redukcja ubóstwa (2);
- środowisko, energia, zmiany klimatu i gospodarki niskoemisyjnej (3);
- kultura, społeczeństwo obywatelskie, dobre rządy, prawa i wolności (4);
- wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne (5)

Dla Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz szczególne ważne są sektory 2, 3 oraz 4.

PROGRAM LIFE

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

2. Partycypacja społeczna

Istotnym aspektem rewitalizacji jest partycypacja społeczna. Aktywizacja i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Partycypacja społeczna prowadzona w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób, który zapewni aktywny udział mieszkańców gminy Skalbmierz i interesariuszy, w tym prowadzenie konsultacji społecznych.

Działania partycypacyjne, które mają za zadanie włączyć społeczność lokalną w tworzenie Programu, w szczególności polegają na:

- poznaniu oczekiwań i potrzeb interesariuszy, a także dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;

- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy, w tym o celach, zasadach i procesie przebiegu rewitalizacji – obejmuje działania informacyjne Urzędu Gminy Skalmierz za pośrednictwem m.in. strony internetowej;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań, których zadaniem jest rozwijanie dialogu pomiędzy interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji – poprzez konsultację diagnozy, zadań i całego dokumentu;
- wspieraniu inicjatyw mających na celu zwiększanie udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji Programu Rewitalizacji – poprzez konsultację diagnozy, zadań i całego dokumentu, a także okresowe konsultacje nowych zadań;
- zapewnieniu w przygotowaniu, prowadzeniu i ocenie rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy – poprzez okresowe konsultacje nowych zadań.

2.1. ETAP I

Na etapie I etapu prac, tj. pozyskaniu niezbędnych danych Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz poinformowano beneficjentów o rozpoczęciu procesu tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz. Osobą odpowiedzialną za partycypację społeczną na poziomie Gminy był Kierownik Referatu Budownictwa, Inwestycji i Drogownictwa. Metodą tzw. „poczty pantoflowej” przekazała ona osobom zainteresowanym (urzędnikom, wójtom i innym) informację dotyczącą rozpoczęcia przygotowania PR. Na podstawie uzyskanych danych opracowana został Projekt Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, która została poddana konsultacjom społecznym prowadzonym przez Burmistrza Skalmierza. O rozpoczęciu konsultacji społecznych Burmistrz Skalmierza poinformował mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli kół gminnych oraz innych zainteresowanych poprzez informację na stronie internetowej Gminy Skalmierz oraz stronie internetowej BIP Gminy. Termin na składanie uwag wynosił 14 dni (od 26.10.2016 r. do 9.11.2016 r.), licząc od dnia powiadomienia. Konsultacjom poddano: projekt Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalmierz.

Dodatkowo na tym etapie działała internetowa ankieta (dostępna od 12.09.2016 r.), dzięki której mieszkańcy oraz inni interesariusze PR dla Gminy Skalmierz, mogli przekazać swoją opinię na temat sytuacji na terenie Gminy oraz wykazać swoją wizję Gminy po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

Następnie w poinformowano wszystkie grupy interesariuszy o możliwości zgłaszania projektów rewitalizacyjnych oraz uwag do dokumentu. Informacja wraz z formularzem zgłaszania działań oraz uwag została udostępniona na stronie internetowej Gminy Skalmierz oraz stronie internetowej BIP Gminy. Dodatkowo odbyło się spotkanie konsultacyjno-warsztatowe (8.11.2016 r. od godziny 16:00 do godziny 18:00), które obejmowało następujące formy: zbieranie uwag ustnych oraz warsztaty.

Konsultacje skierowane były do szerokiego grona odbiorców, w tym przede wszystkim mieszkańców Gminy Skalbmierz oraz poszczególnych grup przedstawicielskich – były nimi mieszkańcy, osoby pracujące, osoby uczące się na terenie Gminy, Urzędnicy Gminy Skalbmierz. W tym celu materiały konsultacyjne zostały umieszczone w postaci papierowej w Urzędzie Gminy w Skalbmierzu oraz w formie elektronicznej na stronie internetowej www.skalbmierz.eu.

Po zakończeniu konsultacji społecznych został sporządzony Raport podsumowujący z konsultacji społecznych I - Gmina Skalbmierz, który zostanie opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej.

Na podstawie powyższych informacji należy stwierdzić, iż interesariusze w ramach ankietyzacji elektronicznej i papierowej, spotkania, warsztatów oraz wyłożenia dokumentu do wglądu publicznego mieli możliwość wskazania problemów, jakie występują na terenie Gminy Skalbmierz. Ponadto mieszkańcy oraz inni interesariusze mieli możliwość zgłoszenia oraz odniesienia się do zaproponowanych działań mających na celu wyprowadzenie danych obszarów ze stanu kryzysowego. Spotkania konsultacyjno-warsztatowe miały na celu wyjaśnienie problematyki rewitalizacji, natomiast wskazanie konkretnych problemów występujących na terenie Gminy na podstawie analizy wskaźnikowej oraz omówienie ich z interesariuszami dokumentu, pomogło w nakreśleniu listy projektów rewitalizacyjnych.

2.2. ETAP II

Drugi etap, tj. przyjęcie przez Radę Miejską Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz.

2.3. ETAP III

Najważniejszym etapem jest wdrażanie Programu Rewitalizacji. Udział interesariuszy w procesie tworzenia PR nie kończy się wraz z przyjęciem dokumentu uchwałą Rady Miejskiej. Ważne jest aby na etapie realizacji zapisów PR zapewnić interesariuszom zewnętrznym aktywny udział w konsultacjach projektów. Zaleca się przygotowanie ankiet satysfakcji, aby móc poznać opinie mieszkańców na temat realizowanych projektów oraz aby ocenić czy prowadzone działania przynoszą założony skutek. Stała współpraca z interesariuszami wewnętrznymi pozwoli systematycznie monitorować sytuację społeczno-gospodarczą Gminy, tak aby w razie potrzeby możliwa była aktualizacja zapisów PR.

3. System wdrażania i monitorowania PR Gminy Skalbmierz

Program Rewitalizacji jest dokumentem, który określa cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Pierwszym etapem wdrożenia *Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz* będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy w Skalbmierzu. Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o

udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu powinien zostać skonsultowany z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wśród struktur organizacyjnych, które biorą udział w realizacji Programu Rewitalizacji, wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmioty wykonawcze – jednostki realizujące poszczególne zadania,
- podmioty zarządzające – jednostki nadzorujące oraz koordynujące wdrożenie programu, a przy tym prowadzące monitoring i ocenę programu.

Rysunek 15. System wdrażania Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz

Źródło: Opracowanie CDE Sp. z o.o.

Jednocześnie, wdrażając Program rewitalizacji należy przede wszystkim oprzeć działania na zasadach zrównoważonego rozwoju, w tym na dialogu społecznym, otwierającym możliwość współzarządzania procesami rewitalizacji. Interesariuszami implementacji przedsięwzięć rewitalizacji są wszelkie osoby, których projekty te dotyczą. Z uwagi na różnorodność interesariuszy, kluczowym jest umiejętne prowadzenie dialogu, zbudowanie sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, wspólne podejmowanie przedsięwzięć poprzez wymianę pomysłów, a także konsensualne współdziałanie. Z uwagi na otwartość niniejszego PR podlegać on będzie aktualizacji w oparciu o zasadę partnerstwa, włączając do współpracy szereg interesariuszy, do których należą: mieszkańcy, organizacje społeczne, przedsiębiorcy, a także inne grupy i podmioty społeczno-gospodarcze. Najwyższe stopnie partycypacji społecznej, jakimi są kontrola obywatelska i współdecydowanie to mechanizmy zapewniające głęboką partycypację zainteresowanych

osób. Udział mieszkańców w procesach decyzyjnych jest dominujący, co przyczynia się do szerokiego społecznienia podejmowanych decyzji i rozwiązań wybieranych w drodze dialogu. Wówczas podejmowane w gminie Skalbmierz przedsięwzięcia rewitalizacyjne pomogą osiągnąć zamierzone cele, dzięki dopasowaniu do potrzeb grup społecznych i stałej współpracy w zakresie podejmowanych inicjatyw, mających na celu poprawę jakości życia w skali całej gminy.

Jednym z głównych zadań *Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz* jest powołanie do funkcjonowania Zespołu Rewitalizacji, który będzie odpowiedzialny za koordynowanie i zarządzanie rewitalizacją w ramach struktur Urzędu Gminy Skalbmierz. W skład Zespołu wchodzić będą: urzędnicy i kierownicy jednostek organizacyjnych gminy, a także stowarzyszenia i organizacje pozarządowe z podobszarów rewitalizacji. Zadaniem tego zespołu będzie podjęcie następujących działań:

- koordynacja wdrażania zaplanowanych działań,
- utworzenie sieci współpracy interesariuszy rewitalizacji,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym składanie wniosków, a także zapewnienie środków w budżecie gminy,
- monitoring i ewaluacja implementacji zapisów Programu Rewitalizacji.

Za realizację Programu Rewitalizacji odpowiada Burmistrz Gminy i Miasta Skalbmierz.

Ponadto, w ramach wdrażania Programu Rewitalizacji należy monitorować zgodność jego realizacji z dokumentami w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- a) ewentualnych konieczności zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- b) ewentualnych konieczności zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Proces monitorowania jest jednym z kluczowych elementów procesu zarządzania Programem Rewitalizacji. Celem monitoringu jest prawidłowa i efektywna realizacja założeń PR, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, a także określenie występujących trudności lub niezgodności.

Monitoring realizacji Programu Rewitalizacji będzie prowadzony przez Urząd Miasta i Gminy Skalbmierz we współpracy z powołanym Zespołem Rewitalizacji w zakresie realizacji poszczególnych projektów. Monitoring polegać będzie na bieżącym i systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów oraz realizacji całego Programu, a także sprawdzanie czy wdrażane projekty są zgodne z wcześniejszymi celami i założeniami Programu. Ponadto powołana w ramach struktur Urzędu Miejskiego w Skalbmierzu jednostka współpracując z powołanym Zespołem Rewitalizacji będzie również odpowiedzialna za:

- sporządzanie co najmniej dwóch raportów z realizacji dokumentu, a następnie przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Miejskiej na sesji,
- opublikowanie opracowanych wyników sprawozdań na stronie internetowej Urzędu Gminy i Miasta w Skalmierzu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w Skalmierzu będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewnił zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Zakłada się, że przynajmniej raz w roku powinna być dokonywany monitoring społeczny nad przebiegiem działań rewitalizacyjnych. Równolegle, monitoringiem objęte będą także uwarunkowania i zmiany jakie zachodzą w całej miejscowości i otoczeniu. Zmiany te wpływają na przebieg procesów rewitalizacyjnych, tj. uwarunkowania w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, w obszarze subregionalnym i regionalnym.

Monitoring jest procesem ciągłym i realizowany będzie od początku wdrażania zapisów programu rewitalizacji, aż do jego zakończenia, a część danych monitoringowych zbierana i sprawozdawana będzie także po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji. Dane zbierane będą w cyklach rocznych oraz w miarę ich dostępności. Kolejne raporty monitoringu przygotowywane będą w latach 2019, 2021 i 2023.

Tabela 16 Wskaźniki monitoringu [źródło: opracowanie własne]

Cel szczegółowy	Kierunki działań	Wskaźnik monitoringu						
		Nazwa	Rok bazowy	Wartość bazowa	Rok docelowy	Wartość docelowa	Sposób oceny/źródło pozyskanych danych	Częstotliwość pomiaru
Poprawa jakości życia i budowanie silnego kapitału społecznego	1.1. Aktywizacja społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców/ Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	2015	4,9/1,8	2023	Spadek o 5%/ Wzrost o 5 %	Statystyki PUP w Kazimierzy Wielkiej/GUS	Co rok
	1.2. Wzmacnianie więzi społeczny oraz współpracy	Liczba mieszkańców na km ²	2015	300	2023	Wzrost o 5 %	Statystyki prowadzone przez Urząd Gminy i Miasta Skalmierz	Co rok
	1.3. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego	Liczba fałszywych alarmów na 1 km ²	2015	0,28	2023	Spadek o 10%	Komenda Powiatowej PSP w Kazimierzy Wielkiej	Co rok
	1.4. Tworzenie bezpiecznych warunków do życia i prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba interwencji Policji na 100 mieszkańców	2015	33,23	2023	Spadek o 10%	Komenda Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej	Co rok
	1.5. Wykorzystanie terenów publicznych do budowania infrastruktury miejsc spotkań, rekreacji i aktywności fizycznej	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia 100 mieszkańców	2015	1,05	2023	Spadek o 10%	Komenda Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej	Co rok
Tworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych miejsc publicznych	2.1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w sposób funkcjonalny i użyteczny	Liczba mieszkańców na km ²	2015	300	2023	Wzrost o 5%	Statystyki prowadzone przez Urząd Gminy i Miasta Skalmierz	Co rok
	2.2. Dbłość o bezpieczeństwo terenów publicznych	Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców	2015	27,76	2023	Spadek o 10%	Komenda Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej	Co rok
	2.3. Wzmacnianie walorów przyrodniczych i kulturowych terenu	Poziom emisji gazów cieplarnianych	2015	Emisja liniowa wzdłuż dróg	2023	Spadek o 2%	WIOŚ	Co rok
Budowa nie społeczne ństwa aktywne	3.1. Tworzenie warunków do rozwoju MŚP oraz podmiotów ekonomii społecznej	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	2015	1,8	2023	Wzrost o 5 %	GUS	co rok

	3.2. Tworzenie warunków do aktywizacji i zatrudniania osób bezrobotnych	Spadek liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2015	4,9	2023	Spadek o 5 %	Statystyki PUP w Kazimierzy Wielkiej	co rok
	3.3. Promowanie równych szans na rynku pracy	Spadek liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2015	4,9	2023	Spadek o 5 %	Statystyki PUP w Kazimierzy Wielkiej	co rok
	3.4. Wspieranie przedsiębiorczości, podnoszenia kompetencji oraz reintegracji zawodowej	Spadek liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2015	4,9	2023	Spadek o 5 %	Statystyki PUP w Kazimierzy Wielkiej	co rok

Wdrażanie Programu Rewitalizacji wymaga nadzoru nad postępem prac oraz oceny podejmowanych działań. Istotną rolę w tym procesie pełni ewaluacja. Pozwala ona na obiektywną ocenę podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego działań. Dostarcza informacji zwrotnych o efektach realizowanych przedsięwzięć, dzięki czemu umożliwia zwiększenie ich skuteczności i efektywności.

Ewaluacja jest systematycznym badaniem, w którym wykorzystuje się zróżnicowane metody i techniki badawcze w celu oszacowania jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych. Jest więc użytecznym i praktycznym instrumentem doskonalenia procesu rewitalizacji miasta, a także zarządzania w sferze publicznej. Ewaluacja jest nie tylko narzędziem służącym weryfikacji efektów realizacji działań i projektów rewitalizacyjnych, ale i narzędziem służącym wyjaśnianiu mechanizmów decydujących o sukcesie lub niepowodzeniu tych działań. Służy więc ona formułowaniu wniosków, ustaleniu związków przyczynowo-skutkowych między podjętymi działaniami, a osiągniętymi efektami, i na ich podstawie formułowaniu rekomendacji służących udoskonaleniu bieżących lub planowanych działań rewitalizacyjnych. Zadaniem ewaluacji jest ocena wartości i jakości działań podejmowanych przez miasto oraz interesariuszy procesu rewitalizacji oraz zweryfikowanie trafności założeń, na których oparte zostały projekty i działania rewitalizacyjne.

Ewaluacja jest narzędziem społecznej mobilizacji i zwiększa przejrzystość działań podejmowanych przez władze samorządowe, administrację i inne podmioty zaangażowane w ten proces, a przede wszystkim zwiększa przejrzystość działań finansowanych ze środków publicznych.

Ewaluacji można dokonywać na różnych etapach:

- ex-ante – przed wdrożeniem programu rewitalizacji, w celu stworzenia bazy, do której porównywane będą wyniki ewaluacji po zakończeniu przedsięwzięcia
- on-going – w trakcie wdrażania programu rewitalizacji, na zakończenie poszczególnych etapów, niosących za sobą pewne wyniki
- ex-post – po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji, a zatem typowa ocena dokonywana na zakończenie projektu, służąca wskazaniu wyników programu
- ad hoc – okolicznościowo, doraźnie – dokonywana we wcześniej nieprzewidywanych momentach, realizowana wskutek nagłej potrzeby.

Kryterium	Uszczegółowienie	Przykładowe pytania ewaluacyjne
Trafność	Ocena adekwatności planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań, które zostały zidentyfikowane w diagnozie.	● Czy cele odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom obszaru rewitalizacji? ● Czy działania odnoszą się do problemów i zjawisk kryzysowych

		identyfikowanych w obszarze rewitalizacji?
Skuteczność	Ocena stopnia realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, zaangażowanych instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty.	• Czy cele programu rewitalizacji zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte? • Jakie są sukcesy podejmowanych działań rewitalizacyjnych? • Czy system zarządzania i wdrażania okazał się skuteczny?
Efektywność	Ocena relacji między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi), a osiągniętymi efektami interwencji.	• Czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów? • Czy podobne efekty można osiągnąć przy niższych nakładach finansowych?
Użyteczność	Ocena całości rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych – tzw. ubocznych), odnosząc je do wyjściowej sytuacji oraz wyzwań społecznoekonomicznych, które były przedmiotem interwencji.	• Czy pojawiły się pozytywne efekty uboczne? • Czy interwencja przyczyniła się do rozwiązania lub zminimalizowania?
Trwałość	Ocena ciągłości efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio- i długookresowej (zatem po zakończeniu interwencji – zwykle w 2–3 lata).	• Czy efekty działania rewitalizacyjnego okazały się trwałe w długim okresie? • Czy efekty działania rewitalizacyjnego odczuwalne są po jej zakończeniu?

Metody i techniki badawcze dobierane są przez Zespół Rewitalizacji w oparciu o wybrane kryteria i, przede wszystkim, określony cel badania ewaluacyjnego. Każda ewaluacja mimo pewnych standardów metodycznych wymaga modyfikacji i dostosowywania metodyki do stawianych pytań i przedmiotów badania.

Pierwszym etapem dla Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Skalbmierz będzie ewaluacja on-going realizowana po kolejnych okresach raportowania monitoringu (2020 r.). Po 3 latach realizacji programu rewitalizacji (on-going) konieczne jest badanie i ocena poziomu realizacji celów programu oraz wskazanie czynników negatywnych i pozytywnych, wpływających na osiągnięty poziom jego realizacji. Wykonana ewaluacja on-going ma pomóc w dokonaniu ewentualnych korekt, które wzmocnią końcowe efekty realizacji programu rewitalizacji. Cykl ewaluacji uzależniony powinien być od potrzeb, tzn. dokonuje się ewaluacji programu rewitalizacji w tych obszarach, które mają poważne problemy z wdrażaniem (sygnalizowane przez wyniki monitoringu). Ewaluacja ta skoncentrowana jest na doraźnych problemach i barierach we wdrażaniu programu rewitalizacji, stąd też jej zakres jest węższy niż ewaluacji ex-post. Polega ona na diagnozie problemów wdrażania i ich przyczyn oraz ma zidentyfikować mechanizmy mogące poprawić płynność wdrażania programu rewitalizacji.

Po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji wykonana powinna zostać ewaluacja ex-post. Jej rolą jest podsumowanie krótko- i długofalowych efektów działań, wyciągnięcie wniosków, a przede wszystkim sformułowanie rekomendacji, które posłużą do przygotowania następnych działań i projektów. Powołana w ramach struktur Urzędu Gminy i Miasta Skalbmierz jednostka ds. rewitalizacji przedstawia Burmistrzowi raport z ewaluacji programu, który konsultowany będzie z Zespołem Rewitalizacji. Po akceptacji raportu z ewaluacji, Burmistrz przedstawia go Radzie Gminy.

CZĘŚĆ IV– POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

1. Źródła prawa na szczeblu międzynarodowym oraz Unii Europejskiej

Rewitalizacja gmin jest postrzegana na polu międzynarodowym jako jedno z kluczowych działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju, postrzeganego jako rozwój społeczny, gospodarczy, przestrzenny i techniczny, który ma na celu wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów.

1.1.Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich

„Karta Lipska...” jest dokumentem państw członkowskich, który został opracowany przy szerokim i przejrzystym udziale zainteresowanych stron. W ramach Karty wyznaczono II kluczowe cele:

W ramach polityki zintegrowanego rozwoju gmin ważne są przede wszystkim następujące działania:

- tworzenie i zapewnianie wysokiej jakości przestrzeni publicznych (wysoki standard środowiska życia – „Kultury budowlanej” – Baukultur – na obszarze całej Gminy i jej otoczenia);
- poprawa efektywności energetycznej;
- aktywna polityka innowacyjna i edukacyjna (tworzenie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, szkolnej oraz tworzenie związków pomiędzy przemysłem i przedsiębiorcami a społecznością naukową).

Należy zwrócić szczególną uwagę na najuboższe/zdegradowane dzielnice gmin. Należy przeciwdziałać różnicom społeczno-gospodarczym występującym w obrębie jednej gminy – zapobiegać wykluczeniu społecznemu, wysokiemu bezrobociu i niskiej jakości środowiska. W ramach polityki zintegrowanego rozwoju miast ważne jest w tym aspekcie:

- realizacja strategii podnoszenia jakości środowiska fizycznego (w tym poprawa wyglądu, warunków fizycznych oraz efektywności energetycznej budynków);
- wzmacnianie gospodarki lokalnej i prowadzenie lokalnej polityki rynku pracy dostosowanej do potrzeb mieszkańców – poprzez oferowanie szkoleń dostosowanych do zapotrzebowania, ułatwianie zakładania firm, promowanie gospodarki społecznej;

1.2. Europa 2020- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Dokument jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.¹

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem. Priorytet wraz z celami, bezpośrednio związanymi z procesem rewitalizacji został zawarte poniżej.

Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

¹ Dokument „Europa 2020” <http://ec.europa.eu/>

Ponadto, wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

CEL 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.

CEL 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

CEL 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

2. Źródła prawa na szczeblu krajowym

2.1. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Dokument ten wyznacza trzy cele strategiczne, najistotniejszym z punktu widzenia Programu Rewitalizacji jest²:

- obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki(modernizacji), który jest nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego) i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność.
- obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
 - Kierunek interwencji: Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach.
- Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

² Dokument dostępny: <https://mac.gov.pl>

2.2. Strategia rozwoju Kraju 2020

Strategia realizowana jest przez trzy obszary strategiczne, z punktu widzenia realizacji Planu Rewitalizacji istotne są następujące cele oraz kierunki interwencji.

2.3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Istotnym zapisem w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego...” w kontekście rewitalizacji jest *„Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”* Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)- w ramach celu wyznaczono kierunki działań:

2.1. Wzmocnienie spójności w układzie krajowym

2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe

2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze

2.4. Przewyższanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE

2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

2.4. Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą do 2030

Prace nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030 zainicjowały w 2012 r. władze samorządowe województw łódzkiego i mazowieckiego podpisując porozumienie

o współpracy międzyregionalnej. W porozumieniu określono, że koncepcji przyszłej strategii koncentrować się będzie na wykorzystaniu synergicznych potencjałów rozwojowych obu województw dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej Polski Centralnej zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym.

Zgodnie z zasadą koncentracji i selektywności Strategia obejmuje wybrane zagadnienia rozwojowe – głównie o charakterze gospodarczym – bez uszczerbku dla konieczności realizacji innych niezbędnych elementów polityki rozwoju, w tym koncentrujących się na kwestiach społecznych. Ten strategiczny i celowy wybór został dokonany w procesie identyfikacji zakresu współpracy województw makroregionu Polski Centralnej. Formułowanie wspólnej wizji rozwoju makroregionalnego w oparciu o potencjały nie oznacza wykluczenia z polityki rozwoju prowadzonej przez władze publiczne na różnych poziomach pozostałych obszarów nieobjętych bezpośrednio niniejszą Strategią.

W oparciu o przyjętą wizję rozwoju Polski Centralnej wyznaczono cel główny Strategii Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030:

WZROST ZNACZENIA POLSKI CENTRALNEJ W SKALI MIĘDZYNARODOWEJ JAKO PRZESTRZENI PRZYJAZNEJ GENEROWANIU ORAZ TRANSFEROWI WIEDZY I INNOWACJI

Cel główny Strategii będzie realizowany poprzez 5 celów szczegółowych wynikających ze zdiagnozowanych pól współpracy:

- ➞ Zintegrowana przestrzeń wiedzy i innowacji;
- ➞ Przestrzeń przyjazna twórcom i projektantom;
- ➞ Innowacyjna sieć medyczno-farmaceutyczna;
- ➞ Międzynarodowe centrum żywności prozdrowotnej;
- ➞ Multimodalny węzeł transportowy o znaczeniu międzynarodowym.

Program Rewitalizacji dla Gminy Skalbmierz jest ponadto zgodny z następującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Skalbmierz:

- Strategią Rozwoju Gminy Skalbmierz na lata 2012 - 2020,
- Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Skalbmierz,

2.5.Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skalbmierz na lata 2012 – 2020

Wizja Gminy Skalbmierz przedstawiona w PR jest skorelowana z wizją założoną w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Skalbmierz na lata 2012 – 2020:

Gmina Skalbmierz gminą rozwiniętą gospodarczo i społecznie. Mieszkańcy wskazują priorytety działań i kierunki rozwoju.

Tak sformułowana wizja pozwala mieszkańcom i władzom Gminy ukierunkować ich wspólne działania w określonym celu, a co za tym idzie odważniej podejmować wyzwania polegające na realizacji konkretnych zadań na rzecz stabilnego rozwoju.

Ponadto cele szczegółowe zaporponowane w PR również dopisują się do celi, które zostały przedstawione w „Strategii Rozwoju....”:

Obszar II – Gospodarka i społeczeństwo

Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców.

Cele częściowe:

Aktywne i wykształcone społeczeństwo;

Gmina przyjazna inwestorom;

Rozwój turystyki;

Zadania:

II.1. Współorganizacja imprez kulturalnych i sportowych na zasadach partnerstwa z podmiotami zewnętrznymi;

II.4. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych;

II.5. Podejmowanie działań zmierzających do zachowania tożsamości lokalnej: folkloru, kultury, tradycji i lokalnej historii;

- II.18. Rozbudowa infrastruktury turystycznej wokół istniejącego zbiornika retencyjno – rekreacyjnego;
- II.19. Stworzenie oferty turystycznej w oparciu różne formy spędzania wolnego czasu (turystyka piesza, rowerowa, rodzinna, zorganizowana, wielodniowa, jednodniowa itp.);
- II.20. Organizowanie imprez plenerowych np. rajdów pieszych, rowerowych, festynów;
- II.22. Organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych podjęciem działalności w zakresie agroturystyki, rolnictwa ekologicznego i innych pozarolniczych źródeł dochodu;
- II.23. Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy.

2.6. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skalbmierz na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

Priorytet ekologiczny przedstawiony w POŚ dla Gminy Skalbmierz na lata 2013 – 2016 znajduje odzwierciedlenie w wizji oraz celach przedstawionych w PR:

Strategicznym celem w zakresie ochrony środowiska dla gminy Skalbmierz jest zachowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego oraz ochrona środowiska naturalnego.

Jednym z najważniejszych działań prewencyjnych i wzmacniających ochronę poszczególnych elementów środowiska oraz doskonalących harmonijny, zrównoważony rozwój na terenie gminy jest proces i procedury związane z planowaniem przestrzennym.

3. Załączniki

- ➔ Załącznik 1 – Obszar zdegradowany Gminy Skalbmierz
- ➔ Załącznik 2 – Obszar zdegradowany wraz z wskazaniem obszaru rewitalizacji Gminy Skalbmierz
- ➔ Załącznik 3 – Obszar rewitalizacji Gminy Skalbmierz

4. Spis tabel

Tabela 1 Wykaz wskaźników użytych do opracowania diagnozy wyznaczenia obszaru zdegradowanego [źródło: opracowanie własne na podstawie otrzymanych danych]	10
Tabela 2 Przedstawienie struktury powierzchniowej oraz demograficznej na terenie Gminy Skalbmierz (opracowanie własne CDE Sp. z o.o.)	12
Tabela 3 Saldo migracji wewnętrznych oraz zewnętrznych na terenie powiatu kazimierskiego oraz Miasta i Gminy Skalbmierz (opracowanie własne na podstawie danych GUS)	20
Tabela 4 Przyznane zasiłki rodzinne na dzieci na terenie powiatu kazimierskiego (opracowanie własne na podstawie danych GUS)	24
Tabela 5 Bezrobotni zarejestrowani na terenie powiatu kazimierskiego na przełomie lat 2012-2015 (PUP w Kazimierzy Wielkiej)	26
Tabela 6 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na przestrzeni lat 2010-2015 [źródło: GUS]	42
Tabela 7 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2010-2015 [źródło: GUS]	43
Tabela 8 Określenie przekroczeń jakości środowiska na terenie Gminy Skalbmierz (źródło: opracowanie własne CDE Sp. z o.o.)	46
Tabela 9 Pożary na terenie Gminy Skalbmierz (źródło: Komenda Powiatowej PSP w Kazimierzy Wielkiej) ...	51
Tabela 10 Miejskowe zagrożenia na terenie Gminy Skalbmierz (źródło: Komenda Powiatowej PSP w Kazimierzy Wielkiej)	53
Tabela 11 Wskaźnik syntetyczny problemów społeczno-gospodarczych gminy Skalbmierz (opracowanie własne)	80
Tabela 12 Wskaźnik syntetyczny problemów techniczno-funkcjonalnych gminy Skalbmierz.	84
Tabela 13 Wskaźniki syntetyczne opisujące sytuację Gminy Skalbmierz z podziałem na sołectwa (opracowanie własne CDE)	88
Tabela 14 Komplementarność projektów uzupełniających z projektami podstawowymi [źródło: opracowanie własne]	116
Tabela 15: Indykatywne ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych [źródło: opracowanie własne]	117
Tabela 16 Wskaźniki monitoringu [źródło: opracowanie własne]	136

5. Spis rysunków

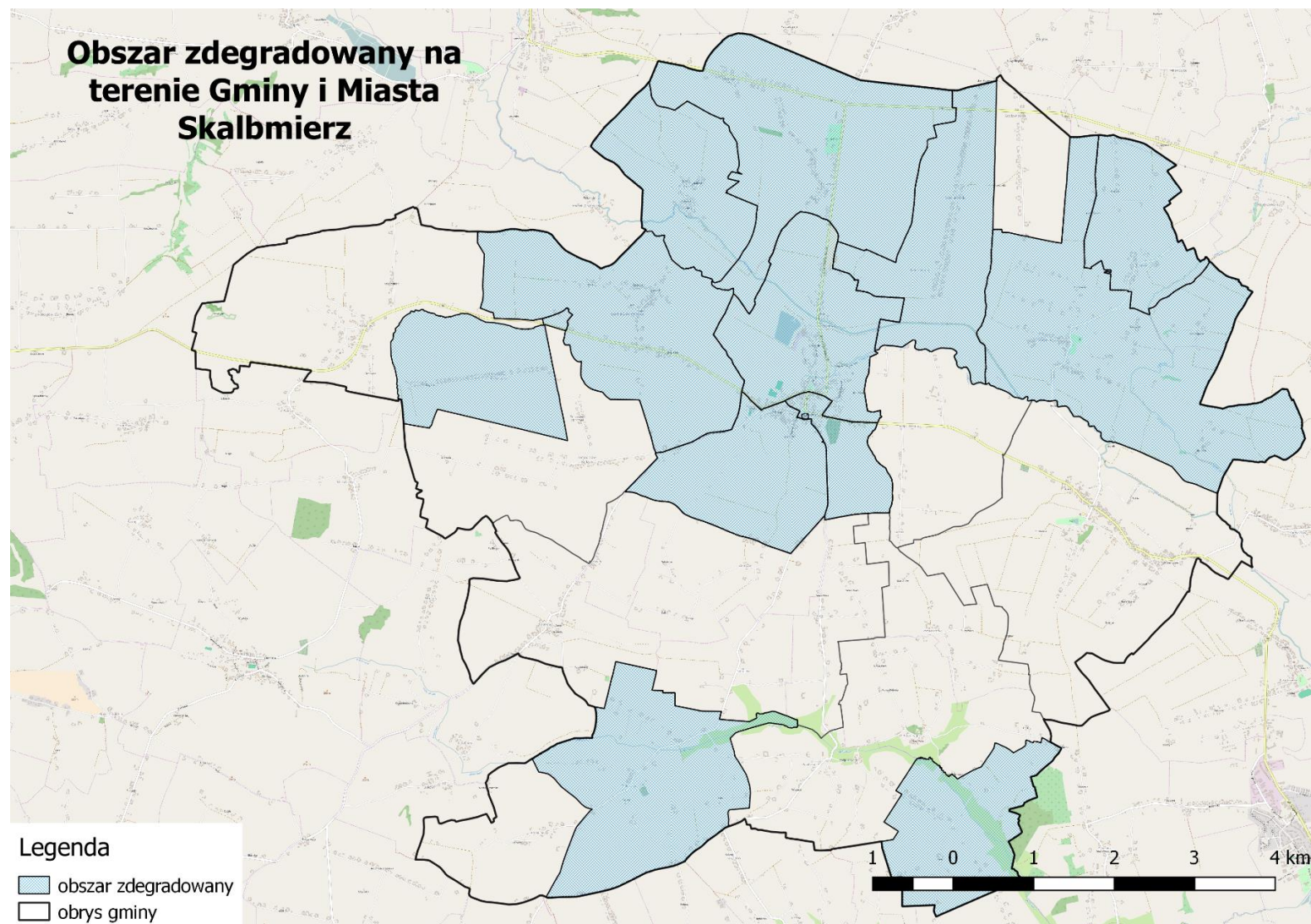
Rysunek 1: Podział gminy Skalbierz na sołectwa (opracowanie własne)	14
Rysunek 2: Położenie gminy Skalbierz na tle powiatu (opracowanie własne)	15
Rysunek 3: Liczba osób w powiecie kazimierskim w latach 2010-2015 (źródło: GUS)	18
Rysunek 4 Piramida wieku mieszkańców Skalbierza w 2014 roku (źródło: GUS)	22
Rysunek 5 Główne źródła emisji liniowej na terenie Gminy Skalbierz (źródło: opracowanie własne CDE Sp. z o.o.)	46
Rysunek 6 Rozkład przestrzenny wielkości wskaźnika syntetycznego określającego natężenie problemów społeczno-gospodarczych na terenie gminy Skalbierz.	82
Rysunek 7 Rozkład przestrzenny wielkości wskaźnika syntetycznego oraz wskaźników określających natężenie problemów środowiskowych, technicznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych na terenie gminy Skalbierz.	86
Rysunek 8 Obszar zdegradowany w gminie Skalbierz	89
Rysunek 9 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Skalbierz.	91
Rysunek 10 Urząd Gminy i Miasta Skalbierz (źródło: CDE Sp. z o.o.)	95
Rysunek 11 Ośrodek Zdrowia w Gminie Skalbierz (źródło: CDE Sp. z o.o.)	96
Rysunek 12 Zbiornik wodny na terenie sołectwa Skalbierz (źródło: CDE Sp. z o.o.)	96
Rysunek 13: Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków publicznych	119
Rysunek 14: Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków prywatnych	120
Rysunek 15. System wdrażania Programu Rewitalizacji dla Gminy Skalbierz	133

6. Spis wykresów

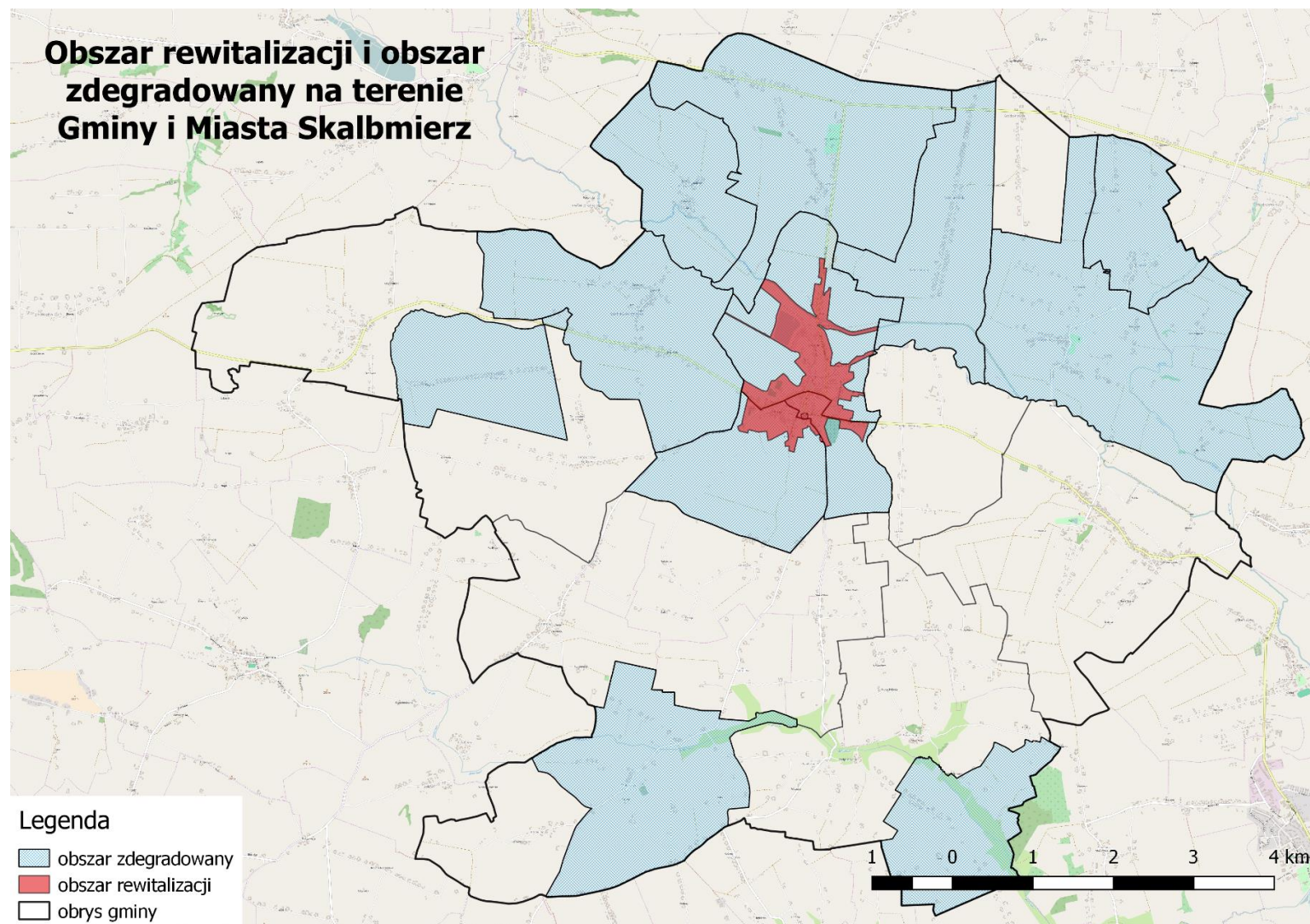
Wykres 1 Liczba przyznanych świadczeń społecznych na terenie Gminy Skalbmierz w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy i Miasta Skalbmierz)	24
Wykres 2 Podział ankietowanych ze względu na miejsce zamieszkania (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji).....	71
Wykres 3 Odpowiedzi ankietowanych dotyczące pytań sfery społecznej (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji).....	73
Wykres 4 Odpowiedzi ankietowanych dotyczące pytań sfery gospodarczej (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji).....	73
Wykres 5 Odpowiedzi ankietowanych dotyczące pytań sfery techniczno-przestrzennej (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)	74
Wykres 6 Podsumowanie oceny aspektów funkcjonowania mieszkańców Gminy Skalbmierz (źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji)	74

7. Załączniki graficzne

7.1. ZAŁĄCZNIK 1

7.2. ZAŁĄCZNIK 2

7.3. ZAŁĄCZNIK 3

